

№ 119965

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

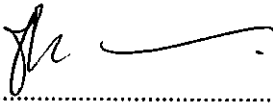

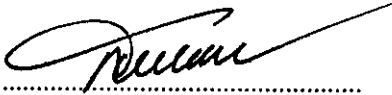
มหาวิทิต วัฒนเขตรการ มหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

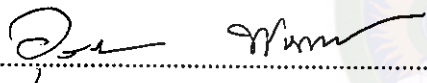
คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายธเนต เข้มันเขตรการ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

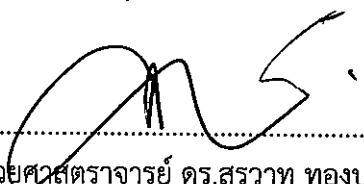

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยโรสง) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

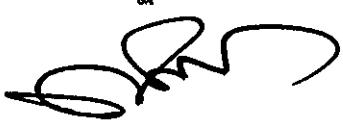

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุรสา พรหมทา) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ เดือน 09 ค.ศ. 2559 พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

TITLE : Development of Desirable Characteristics on the Public Mind
Aspect of Students of Bannongrawiang School under
Maha Sarakham Office of Primary Education Service Area 2

AUTHOR : Tanet Kamenketkarn **DEGREE :** M.Ed. (Educational Administration)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Chumnian Pollaharn Major Advisor
Asst. Prof. Dr. U-rasa Promta Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

The research had the objectives to: 1) study the state of desirable characteristics on the public mind aspect of students; 2) develop desirable characteristics on the public mind aspect of students. The research was divided into 2 phases. Phase 1 dealt with the study the state of desirable characteristics on the public mind aspect of students. The target group consisted of the administrator, teachers and school board members, totally 18 persons. The instrument used was a focus group discussion. Phase 2 dealt with the development of the desirable characteristics on the public mind aspect. The target group consisted of 68 students from grade 4 to 6. The instruments used comprised an interview form, an observation form, and an evaluation form for desirable characteristics. The statistics used in the analysis of data were the mean and standard deviation.

The results are as follows:

1. The operation on development of the desirable characteristics on the public mind aspect of students was in the low level. The students lacked the desirable characteristics on the aspect of helping others on their own will without expecting anything in return, and on the aspect of participating in activities useful for the school, the community and the society.

2. Regarding the results of the development of the desirable characteristics on the public mind aspect of students by using the event gathered, Corporate social responsibility and public benefit guidance activities activity, it was found that; the students realized and understood the practice of the desirable characteristics on the aspect of helping others on their own will

without expecting anything in return and on the aspect of participating in activities useful for the school, the community and the society, in the highest level.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมทา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ เมย์โรสง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ในการให้คำปรึกษา แนะนำในเนื้อเรื่องที่เป็นประโยชน์และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ ทำให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จำปา จันทะสอน อาจารย์ศิริภิญญา ตระกูลรัมย์ และ อาจารย์รัตติกาล สารกอง ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำแก้ไข ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้เครื่องมือ ในการวิจัยที่มีคุณภาพ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล และผู้ปกครองนักเรียนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ในการร่วมกิจกรรม ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการ ดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลจนทำให้การวิจัยประสบผลสำเร็จในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้อำนาจใจช่วยเหลือ สนับสนุนมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้มีความรู้มีสติปัญญา ส่งผล ให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ธเนต เขม้นเขตรการ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียน	9
คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	11
แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA)	51
กลยุทธ์ในการพัฒนา	54
บริบทของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
งานวิจัยในประเทศ	69
งานวิจัยต่างประเทศ	73
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	75
ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	77

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	84
ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	90
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการวิจัย	112
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	123
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	133
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการวิจัย	138
ภาคผนวก ง คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	146
ประวัติผู้วิจัย	187

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน..... 45
2	การเปรียบเทียบความสอดคล้องกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ และแนวคิดของนักวิจัย/นักวิชาการ/องค์กรอื่นๆ 47
3	ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง 66
4	ข้อมูลครูและบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองระเวียง 67
5	แสดงการดำเนินการงานตามกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ 80
6	ผลการประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ก่อนดำเนินการกิจกรรม..... 89
7	ปฏิทินการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะตามกลยุทธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง . 91
8	แสดงผลที่เกิดการดำเนินงานตามกลยุทธ์พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ 99
9	ผลการประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ก่อนดำเนินการกิจกรรม..... 101
10	แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามกลยุทธ์พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ 104

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2	วงจร PDCA ของเดมมิ่ง	51
3	การควบคุมคุณภาพการบริหารด้วยวงจร PDCA	52
4	การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะตามระบบ PDCA	83

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดให้พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ภูมิหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าเน้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งการจัดการศึกษาของชาติเป็นกระบวนการ พัฒนาทรัพยากรบุคคลที่สำคัญเพราะการเรียนรู้ของคนในชาติช่วยส่งเสริมความเจริญของสังคมของบุคคลและสังคมไทยโดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้ การอบรมการสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลมีการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะในปัจจุบันทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถย่อมสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ดีทรัพยากรบุคคลในชาติจะมีความรู้ความสามารถได้ดีก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการศึกษาเป็นหลัก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2)

ความสำคัญของการศึกษาสภาพพฤติกรรมและข้อเสนอแนะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดเกี่ยวกับแนวทางจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 5-13) จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) ความสำคัญของ

การศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผลการสำรวจคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน และตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตร อิงมาตรฐานซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดซึ่ง ประกอบด้วย ความรู้ความ สามารถ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะที่ หลักสูตรกำหนดให้ได้รับการปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการปฏิบัติ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 3-5)

จากรายงานการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2557 ได้สรุปผลการ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2. 2556 : 9-79) พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนด้านจิตสาธารณะของนักเรียนมีพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านจิตสาธารณะระดับต่ำ ร้อยละ 68.07 ด้านใฝ่ เรียนรู้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 80.12 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 80.24 ด้านความมีวินัยระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 82.30 ด้านอยู่อย่างพอเพียงระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 85.67 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 91.84 ด้านรักความเป็นไทยระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 92.34 และด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 92.89 ตามลำดับ จากข้อมูล ดังกล่าวนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะมีค่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำสุดซึ่งปัญหา ที่พบเกิดจากนักเรียนขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่น ขาดความรับผิดชอบในการรักษาความ สะอาด การทิ้งขยะไม่ถูกที่ทำให้บริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนสกปรก นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ แต่ขาดจิตสำนึกที่ีขาดความเอาใจใส่ที่จะช่วยเหลือ เสียสละในด้านต่าง ๆ จากสภาพดังกล่าว ทำให้โรงเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาการดำเนินงานและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง มีคะแนนอยู่ในระดับต่ำที่สุดจากคุณลักษณะทั้ง 8 ด้าน ซึ่ง เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ครูยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้เป็นตามที่กำหนดไว้ได้ขาดกิจกรรมที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายซึ่งอาจ เป็นเหตุผลหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนใน ปัจจุบัน (โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2. 2557 : 5)

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงได้ร่วมกันกำหนดกรอบการศึกษา และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะให้เกิดกับผู้เรียน ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบเป็นครูที่ปรึกษาทำหน้าที่ในการสอนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 ในปีการศึกษา 2558 และร่วมรับผิดชอบงานบริหารงานทั่วไป ด้านกิจการนักเรียน ได้มีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เพื่อที่จะได้เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการดำเนินงานอย่างไร
2. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ผลอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 ผู้ให้ข้อมูล รวม 18 คน
 - 1.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน
 - 1.1.2 ครู จำนวน 10 คน

1.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน

1.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย รวม 3 คน

1.2.1 นายธเนต เขม้นเขตการ ครุโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

1.2.2 นายพินิจ กุลแดง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

1.2.3 นางนฤมล แสงแก้ว ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

2. กลยุทธ์การวิจัย

2.1 การประชุม

ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 นักเรียนชั้น ป.4 - ป.6 จำนวน 68 คน ปีการศึกษา 2558

1.2 ผู้บริหาร

1.3 ครู

1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา

2. กลยุทธ์ ได้แก่ การจัดกิจกรรม

2.1 ชุมนุมจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน

2.1.1 กิจกรรมช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู

2.1.2 กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

2.1.3 กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

2.2 ชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคม

2.2.1 กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและไข้เลือดออก

2.2.2 กิจกรรมของหายแล้วได้คืน

2.2.3 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.2.4 กิจกรรมทำบุญตักบาตร

2.3 ชุมนุมรักษาสีโลกรักโรงเรียน

2.3.1 กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ

2.3.2 กิจกรรมขยะรีไซเคิล

2.3.3 กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดวงจรการพัฒนาคุณภาพ PDCA (ถวัลย์ มาศจรัส. 2546 :

61-64) ประกอบด้วย

P – Plan

D – Do

C - Check

A - Act

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดตามพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 50) สามารถแบ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

- 3.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน
- 3.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

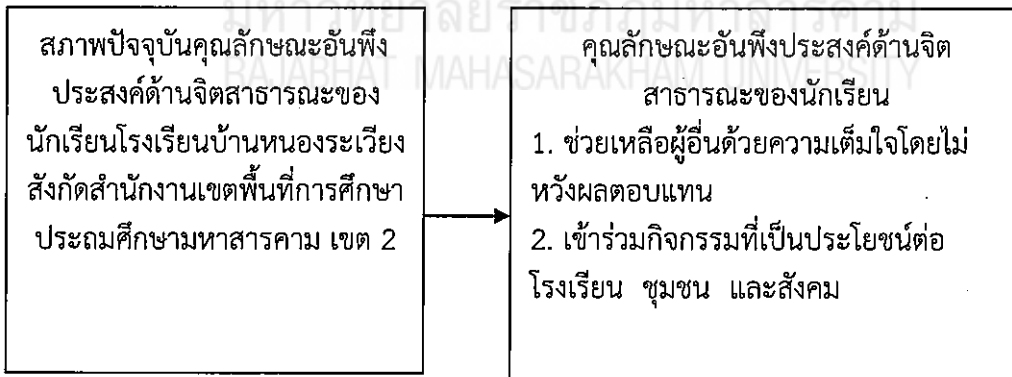
4. ขอบเขตด้านสถานที่ โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 – มกราคม พ.ศ. 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตาม แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 50) แสดงเป็นแผนภูมิ ได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็น คุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย

ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน หมายถึง การช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และ กำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับผู้อื่น

เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม หมายถึง การดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญ ตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดง ถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง หรือผู้รักษาราชการแทนใน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2 ปีการศึกษา 2558

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2 ปีการศึกษา 2558

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง จำนวน 68 คน กำลังศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2 ปี การศึกษา 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

2. ทำให้ทราบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2
3. ทำให้ผู้บริหารและครูสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียน
2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.2 ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.3 ความสำคัญของการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.5 รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.6 การเกิดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม
 - 2.7 ผลกระทบของการขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.8 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.9 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 - 2.10 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA)
4. กลยุทธ์ในการพัฒนา
 - 4.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
 - 4.2 การสอดแทรกกิจวัตรประจำวัน
 - 4.3 การสอดแทรกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 4.3.1 กิจกรรมชุมนุม
 - 4.3.2 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
 - 4.3 การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ
5. บริบทของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานที่มุ่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีความปกติสุขตลอดไป จนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า เป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคม ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เพราะภารกิจหลักของโรงเรียน คือการถ่ายทอดมวลประสบการณ์ในอันที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงาม และสามารถไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1. ความหมายของกิจการนักเรียน

นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า กิจการนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ดังนี้

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2551 : 6) ได้สรุปงานด้านกิจการนักเรียน เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน ให้ดำเนินไปได้ด้วยดีมีความปกติสุขตลอดจนการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้กว้างขวางก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และแก่สังคมให้มากที่สุด

ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ (2554 : 2) ได้สรุปการบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดเป็นกิจกรรมนอกโรงเรียน เพื่อบริการให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ จนสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ดี

พนัส หันนาคินทร์ (2556 : 217- 269) ได้สรุปงานบริหารกิจการนักเรียน คือการจัดกิจกรรมของนักเรียน การจัดบริหารแนะแนว การจัดระเบียบวินัยของโรงเรียน และบริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่นักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนทุกคนให้ก้าวหน้าประสบผลสำเร็จ และมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนให้นักเรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสังคม มีความเป็นประชาธิปไตยจนสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ งานบริหารกิจการนักเรียนเป็นส่วนเสริมในการพัฒนาที่สำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของนักเรียน ทั้งในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2. ความมุ่งหมายการบริหารงานกิจการนักเรียน

กิจการนักเรียนมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเพียบพร้อมด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน หรือเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มโนธรรมและจริยธรรมดั่งนั้น สถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ เพื่อเป็นแนว

ปฏิบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในส่วนที่นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน มีดังนี้

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2551 : 6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียน ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้ด้วยดีมีความปรกติสุขตลอดไป

2. พัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมให้ได้มากที่สุด

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2558 : 32) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของกิจการนักเรียน ว่า

1. เพื่อพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์และสามารถทำงานกับผู้อื่น

2. เพื่อฝึกให้นักเรียนนักศึกษามีความรับผิดชอบสามารถปกครองตนเองได้

3. เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษา

4. เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนนักศึกษา

5. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษารู้จักทักษะทางสังคมรู้จักเสียสละทำงานให้ส่วนรวม

7. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาค้นพินิจลักษณะนิสัยความกตัญญูและความคิดที่ดี

8. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีความสามัคคี

จากความมุ่งหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจการนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. พัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน นักศึกษา ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตลาดแรงงานและสังคม

2. ช่วยแก้ปัญหาอันจะเกิดขึ้นแก่นักเรียนนักศึกษา

3. ช่วยป้องกันปัญหาอันที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียนนักศึกษา

3. ขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนมีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างกว้างขวาง นักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายของกิจการนักเรียนไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ดังนี้

ภิญโญ สาร (2556 : 186) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน ออกเป็น 7 ด้านดังนี้

1. สำมะโนนักเรียน และการทำนายปริมาณนักเรียน

2. การเรียนรู้ การแบ่งกลุ่ม การเลื่อนชั้น

3. รายงานเกี่ยวกับนักเรียน
4. การรักษาระเบียบวินัย
5. การบริการแนะแนว
6. บริการสุขภาพ
7. กิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2551 : 15) ได้สรุปขอความช่วยเหลือการบริหารงานกิจการนักเรียนจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การปกครองและการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร

2. การบริการและสวัสดิการต่างๆ
3. กิจกรรมนักเรียน

วรเวทย์ บุญมา (2551 : 16) ได้สรุปขอความช่วยเหลือการบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 2 ด้านคือ

1. การจัดทำทะเบียนประวัติ
2. การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน
3. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

นงเยาว์ กัลยาลักษณ์ (2551 : 19) ได้สรุปขอความช่วยเหลือของการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียนว่ามีขอความช่วยเหลือครบคลุมงาน 4 ประการ คือ

1. งานสวัสดิการและบริการ ได้แก่ งานแนะแนว การจัดหาทุนการศึกษา สุขภาพอนามัยและงานด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงบริการที่ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดให้
2. งานกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ กีฬานันทนาการส่งเสริมวิชาการและการออกวารสารของนักเรียน
3. งานควบคุม ได้แก่ งานระเบียบวินัย นักเรียน นักศึกษา การปกครองการควบคุมดูแล

4. งานบริการทางวิชาการ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริมและการจัดอบรมพิเศษต่างๆ ที่ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

สรุปการกำหนดขอความช่วยเหลือการบริหารกิจการนักเรียนนั้นมีขอความช่วยเหลือกว้างขวางมากมายเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประเภทและระดับของสถานศึกษา ตลอดจนเจตนาเป้าหมายในการผลิตนักเรียนของสถานศึกษานั้น ๆ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ คือการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนรวม มีความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม มีการแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อตนเอง การมองโลกในแง่ดี มีความรู้สึก

ที่ติดต่อกันเองเกี่ยวกับบทบาทของตนเองการมีระเบียบวินัย ใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมีมาตรฐานในการมีบทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่าง ๆ มีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับครอบครัวการทำกิจกรรมในครอบครัวและมีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันการเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ญาติพี่น้อง การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัว มีการยึดถือแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจากพ่อแม่และหลักคำสอนจากพระพุทธศาสนา การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม มีความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกันการเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมการแสดง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวมมีการปรับตัวทางอารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เคารพกฎระเบียบของสังคมมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงาน ประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อส่วนรวม การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม มีจิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสาธารณะชนคนหมู่มาก ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนที่กำลังต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตนเอง มีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาร่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น (กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. 2551 : 9)

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ในประเทศไทยเริ่มมีการกล่าวถึงจิตสาธารณะช่วงหลังพุทธศักราช 2500 คือช่วงเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อนหน้านั้นกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งเสริมงานบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของรัฐ กระทำโดยสถาบันทางศาสนา มูลนิธิ ซึ่งจัดโดยเอกชนจัดตั้งช่วยเหลือคนในเชื้อชาติหรือจาก ภูมิภาคเดียวกัน เป็นลักษณะผู้ให้กับผู้รับ แต่หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนที่มีฐานะ ยากจนเริ่มตระหนักถึงพลังของตนเองและสำนึกต่อสังคมของชนชั้นกลางถูกยกระดับสูงขึ้น (วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ. 2544 : 103) และต่อมาการพัฒนามุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และเริ่มส่งเสริมประชาคม จังหวัดให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัด ควบคู่กับการเตรียมขยายประชาคมตำบล (ศรีประภา เพ็ชรมีศรี. 2543 : 208) เพราะผลจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พบว่า การพัฒนา เศรษฐกิจเพียงด้านเดียวไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การพัฒนาต้องควบคู่ไปด้วยกันทุกด้าน ซึ่งไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากความร่วมมือของคนในชาติ จิตสาธารณะเป็น เรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดประชาสังคม จึงเป็นส่วนหนึ่งของ ทฤษฎีประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งแตกต่างจากซีกโลกตะวันตกที่มีการกล่าวถึงเรื่องนี้มาเป็น เวลายาวนาน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประเพณีและ วัฒนธรรม โลกตะวันตกมีพื้นฐานการปกครองประเทศจากประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน ในการแก้ไขปัญหาสังคม เน้นบทบาทของกลุ่มคน องค์กร

นอกภาครัฐ แต่ในประเทศไทยเริ่มจาก การปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างกะทันหัน โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนยึดติดกับระบอบเดิม คือต้องการ ผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในหลักสูตร การศึกษามักกล่าวถึงแต่หน้าที่พลเมือง แต่ไม่ได้ สอนสิทธิของพลเมือง ทำให้นักศึกษาไม่รู้สิทธิของตนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงปกครองด้วยชนชั้นผู้นำ เมื่อเกิดวิกฤตต่าง ๆ ประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของ ผู้นำในการแก้ไขปัญหา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีผู้ แก้ปัญหาของประเทศเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น ปัญหา ทั้งหมดไม่สามารถแก้ไขได้ จิตสาธารณะ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้พลเมืองสำนึกในสิทธิ และหน้าที่ โดยร่วมคิดและเข้าไปมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งกลไกที่จะทำให้พัฒนาคนได้นั้นคือ ระบบการศึกษา มีการกล่าวถึงจิตสาธารณะ ในด้านการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และต่อเนื่องมาถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กล่าวถึงการมีจิตสาธารณะ ไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยกล่าวไว้ในเรื่องของประชาสังคมและการมีส่วนร่วมกับชุมชน

ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อ การพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็น แนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา” ต่อเนื่องจาก แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และให้ความสำคัญต่อชุมชนเข้มแข็ง คือการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนฯ พร้อมทั้งสร้าง เครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามสอบผลการดำเนินงาน ตามแผนอย่างต่อเนื่อง สถานะด้านสังคมของประเทศปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤต ค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลือนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติ เข้าสู่ประเทศ ทั้งทางสื่อและ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยขาดการคัดกรองและเลือกวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและ จริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝัง ศีลธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและ บริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น

ส่วนสถานะด้านชุมชนของประเทศมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน ขณะที่ในด้าน วัฒนธรรม ค่านิยมที่ตึงตังและภูมิปัญญาท้องถิ่นยังถูกละเลยและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่้อย ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเริ่มเสื่อมถอย วิสัยทัศน์และพันธกิจประเทศไทยตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาสู่สังคม อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green And Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรม นำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบ บริหารจัดการประเทศที่มี ธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี สำหรับพันธกิจมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวโน้มปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ด้านการพัฒนาระบบบริหาร จัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มี องค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์ จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อ สาธารณะ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสู่ความ เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและการใช้ทรัพยากร โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อสร้างโอกาส การเรียนรู้คุณค่าคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องพร้อมเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นหาให้มีคุณธรรมนำ ความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอด ชีวิต

โดยสรุป ประเทศไทยเริ่มมีการกล่าวถึงจิตสาธารณะช่วงหลังพุทธศักราช 2500 คือ ช่วงเริ่มมี การใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจาก เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อนหน้านั้นกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งเสริมงานบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของรัฐ กระทำโดยสถาบันทางศาสนา มูลนิธิ ซึ่งจัดโดยเอกชนจัดตั้งช่วยเหลือคนในเชื้อ ชาติหรือจาก ภูมิภาคเดียวกัน เป็นลักษณะผู้ให้กับผู้รับ แต่หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนที่มีฐานะยากจนเริ่มตระหนักถึงพลังของตนเองและสำนึกต่อสังคมของชนชั้นกลาง ถูกยกระดับสูงขึ้น (วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติขจร. 2544 : 103) และต่อมากการพัฒนามุ่งเน้นคนเป็น ศูนย์กลางในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และเริ่ม ส่งเสริมประชาคม จังหวัดให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัด

2.2 ความหมายของจิตสาธารณะ

ในการศึกษาครั้งนี้จิตสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่ง คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะได้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ดังนี้

บรรทม มณีโชติ (2530 : 25) ได้ให้ความหมาย การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม การร่วมมือช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลาย สมบัติของส่วนรวม อุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวม มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และ ทำประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งออกเป็น 4 พฤติกรรม คือ

1. การช่วยเหลือ หรือให้ผู้อื่นด้านทรัพย์สินของ ความรู้และแรงงาน
2. ความมีน้ำใจ โดยการแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูดและ การกระทำ โดยให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่น
3. การไม่เอาเปรียบผู้อื่น โดยการสละทรัพย์สินของ และแรงงานของตน เท่ากันหรือมากกว่าผู้อื่น

4. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยการอุทิศการทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม ร่วมมือกัน รักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม

สอ เสถบุตร (2530 : 592) ได้แปลความหมายของคำว่า Public หมายถึง ที่สาธารณะ ชุมชน การเปิดเผย การเผยแพร่ สิ่งที่เป็นของทั่วไป เช่น ถนนหลวง สิ่งที่เป็นของรัฐบาลและ สิ่งที่เป็นของประชาชน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531 : 60) ได้ให้ความหมาย สาธารณะเป็นผลที่ได้มาจากการประเมินค่าการเห็นความสำคัญ ซึ่งมีฐานอยู่ที่ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็น ความสนใจ หรือเป็นชีวิต ภายในของบุคคล ความตระหนัก ความคิด ทัศนคติ อารมณ์ แรงจูงใจ และความรู้สึกที่ได้รับจาก ประสบการณ์ในขณะนั้น คำว่า Public แปลเป็นไทยหมายถึง “สาธารณะ” ในประเทศไทยมักใช้กับสถานที่ สิ่งของ เครื่องใช้ที่เป็นของส่วนกลาง ทุกคนมีสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งนั้นได้ แต่แท้จริงความหมายของคำว่า สาธารณะ เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และสามารถใช้ได้กับสิ่งของ บุคคล สถานที่ และการกระทำศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 19) ได้ให้ความหมาย การทำประโยชน์เพื่อสังคม หมายถึง การกระทำสิ่งที่ดีงามจนเป็นนิสัยเพื่อความสุข ความสงบของตนเอง และสังคมโดยส่วนรวม ตลอดจนการกระทำเพื่อป้องกันปัญหาหรือ การสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคม

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และคณะ (2540 : 21) ได้ให้ความหมาย จิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกต่อส่วนรวมไว้ว่าหมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็น เจ้าของหรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมกระทำที่แสดงออกมา

กนิษฐา นิตศน์พัฒนา และคณะ (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสำนึกสาธารณะ ว่าเป็นคำเดียวกับคำว่า จิตสำนึกทางสังคมหมายถึง การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Susan (1997 : 223- 230) จิตสำนึกทางสังคม หมายถึง ความตระหนัก ความคิด ความรู้สึก และการกระทำต่อสังคม

ชาย โพธิสิตา (2541: 14) ให้ความหมายของ จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติคือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างมีความรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1. รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้ และการกระทำที่ก่อความชำรุดเสียหายต่อ สาธารณสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติ ในวิสัยที่สามารถทำได้

2. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่าคนอื่นมีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น โดยจากการศึกษาวิจัยเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ ศึกษา

กรณี กรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสาธารณะสมบัติหรือจิตสาธารณะไว้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควร ปฏิบัติอย่างไรกับสาธารณสมบัติ ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเขามี ความรับผิดชอบที่ดีต่อสาธารณสมบัติ ไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2541 : 57) กล่าวว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะคือมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงความสำคัญของสิ่งอันเป็นของที่ต้องใช้ หรือมีผลกระทบร่วมกันในชุมชน เช่น ป่าไม้ ความสงบสุขของชุมชน

ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ (2542 : 9) กล่าวว่า คำว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคำเดียวกับคำว่า จิตสาธารณะ ซึ่งหมายถึง ความเป็นพลเมืองผู้ตื่นรู้ ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบต่อที่จะสร้างสรรค์ สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่รัก เรียกร้องการมีส่วนร่วม และต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน

สยามรัฐ เรื่องนาม (2542 : 25) ใช้คำว่า ความสำนึกเชิงสังคม หมายถึง การตื่นตัว ความรู้สึกนึกคิดและความปรารถนาต่างๆ ของบุคคลในสังคมที่ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์หรือ ปัญหาของสังคม และก่อให้เกิดพฤติกรรมรวมตัวเป็นกลุ่มหรือองค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือภาคสังคม ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน ก่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 17) ได้ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง และคำที่มีความหมายใกล้เคียงในเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อสังคม การเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกสาธารณะ และจิตสาธารณะ

ไพฑูริย์ สนิลรัตน์ (2543 : 243) ใช้คำว่าสำนึกทางสังคม หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม และความรู้สึกร่วมได้ร่วมเสียกับสังคม

ศรีประภา เพ็ชรมีศรี (2543 : 208) เสนอให้ใช้คำว่า จิตวิญญานสาธารณะ ซึ่งหมายถึง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะหรือต่อสังคมที่บุคคลดำรงอยู่

พระไพศาล วิสาโล (2544 : 15) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะหมายถึง ความสำนึกใส่ใจ และพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและหวงแหนในสมบัติส่วนรวม ซึ่งมีใช้ เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร คนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านเท่านั้น หากคลุ้มไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก ไม่เคยพบ แต่ก็รู้ที่อยู่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

วีรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 6) ให้ความหมาย จิตสำนึกสาธารณะว่าหมายถึง กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่ สาธารณะมีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจาก สาธารณะ

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2544 : 22) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคุณธรรมหรือ ข้อเรียกร้องสำหรับส่วนรวม ในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองใน การกระทำเพื่อบ้านเมือง

สุดจิต นิमितกุล (2544 : 55) ให้ความหมายของ จิตสำนึกสาธารณะคือจิตสำนึก ของ ความเป็นพลเมือง

หฤทัย อัจจุฑ (2544 : 37) ให้ความหมายของ จิตสำนึกสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะ ช่วยเหลือ สังคม ต้องการเข้าไปแก้ไขโดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนเองสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วย วิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาร่วมกับคนในสังคมนั้น

อัจฉรา โฉมแฉล้ม (2544 : 41) ให้ความหมายของ จิตสำนึกทางสังคมว่า หมายถึง สภาวะความรู้ตัวถึงความคิด และความรู้สึกต่อบุคคลและสภาพแวดล้อม ที่เกิดจากการ คิดคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน

สุพจน์ ทรายแก้ว (2546 : 50) ให้ความหมายของความสำนึกทางสังคมหรือ ความสำนึกสาธารณะหมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่าหรือ การให้คุณค่า การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของ ร่วมกันเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้จากความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออกมา

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547 : 2) ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

เจษฎา หนูรุ่ง (2551 : 4) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ลักษณะของ นักเรียนที่รู้จักดูแล เอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของ กลุ่ม

มัลลิกา มัลติโก (2551 : 5) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ในด้านต่างๆ ทางสังคม ได้แก่ มิติทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง สุขภาพและสภาพแวดล้อม รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญ ของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมโดยรวม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขสภาพการณ์นั้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (2551 : 50) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (2551 : 50) ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เรียน นมรักษ์ (2552 : 8-9) จิตสาธารณะ หมายถึง จิตลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงถึงความสำนึกต่อส่วนรวมซึ่งครอบคลุมตัวแปร ต่อไปนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หมายถึง การมองอนาคตร่วมกัน รับรู้และเข้าใจทิศทางเป้าหมายที่จะไปด้วยกัน ลดความขัดแย้งเฉาะหน้าลง รู้ว่าสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

2. การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง หมายถึง การรับรู้ในการทำกิจกรรมสังคม การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการทำกิจกรรมสังคม ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม แสดงสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การริเริ่มกิจกรรมสังคมด้วยตนเอง การเข้าร่วมในกลุ่มเพื่อช่วยเหลือสังคม การกำหนดวัตถุประสงค์และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมสังคม การให้ทุนทรัพย์เพื่อทำกิจกรรมสังคมการเสนอความคิดเห็นเพื่อผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวในการพัฒนาสังคม

3. มีองค์การความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การสร้างและสั่งสมความรู้ที่จะสามารถปรับใช้และเรียนรู้เพิ่มเติม การกระตือรือร้น และหาวิธีแนวทางในการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง การสร้างเงื่อนไขในการทำกิจกรรมร่วมกัน การพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

4. มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะในฐานะพลเมือง หมายถึง การรับรู้ว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้ มีความตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสังคม ให้ความสนใจต่อกิจกรรมให้ความสนใจต่อกิจกรรมสังคม มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ

5. มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงความร่วมมือ หมายถึง การมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การเชื่อมโยงความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การประสานงานในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การจัดตั้งกลุ่มชมรมช่วยเหลือสังคม การร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชนในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

6. การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ และกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปัญหาในสังคม การให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงสภาพปัญหา แนวทางป้องกันและแก้ไข

7. ความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี หมายถึง การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกในการช่วยเหลือสังคม การมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรับรู้ถึงสิทธิของตนเองและคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น

Nailon, Knott And Carhart (1957 : 87) ได้ให้ความหมายของสาธารณะไว้หลายประการ ดังนี้

1. เรื่องที่ประชาชนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ โดยรู้สึกเป็นเจ้าของหวงแหนชาติ หรือสังคมส่วนรวม
2. สิ่งที่เปิดให้ใช้ หรือให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วม โดยไม่ควบคุมการใช้หรือควบคุมบางส่วน เช่น สวนสาธารณะ
3. การเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้หรือเห็นการกระทำโดยทั่วกัน
4. การเข้า ร่วม หรือความเสียสละในการทำกิจกรรม
5. ผู้ที่มีความเป็นพลเมืองเป็นข้าราชการที่ทำงานเพื่อส่วนรวม หรือเป็นบุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชน
6. ความเป็นสากล

Kraft (1992) กล่าวว่า จิตสำนึกทางสังคมคือ ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ถึง ความไม่ยุติธรรม ให้ความสำคัญกับความต้องการที่หลากหลายของบุคคลอื่น และมีกรกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม

Oslan, Blekher, And Chesnolaca (2000) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะคือ สิ่งที่เกิดจาก จิตสำนึกของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการกระทำ โดยใช้ประสบการณ์และ พยายามผลักดันให้เกิดผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของส่วนรวม

โดยสรุป คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ หมายถึงการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนรวม มีความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม มีการแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อตนเอง การมองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกที่ติดตัวตนเองเกี่ยวกับบทบาทของตนเองการมีระเบียบวินัย ใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมีมาตรฐานในการมีบทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่าง ๆ มีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับครอบครัวการทำงานในครอบครัวและ มีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันการเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ญาติพี่น้อง การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัวมีการยึดถือแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจากพ่อแม่และหลักคำสอนจากพระพุทธศาสนาการเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม มีความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรม ร่วมกันการเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่างๆที่มีอยู่ในสังคม การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวมมีการปรับตัวทาง

อารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เคารพกฎระเบียบของสังคมมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การทำตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายเพื่อส่วนรวม การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม มีจิตสำนึก ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสาธารณะชนคนหมู่มาก ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนใน การต่อสู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตนเอง มีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนา ร่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น

2.3 ความสำคัญของด้านจิตสาธารณะ

การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากัน คนในสังคม ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึก สาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดคุณลักษณะด้าน จิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก ดังนี้ (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. 2543: 22-29)

ในระดับบุคคลถ้าขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแล้วจะทำให้เกิดปัญหาคือ

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพ เช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชน มองปัญหาของ ตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ กลัว เสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ในระดับชาติถ้าบุคคลในชาติขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแล้วจะทำให้เกิด

1. วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้ อาทิ วิกฤตการณ์เศรษฐกิจ สังคมขาดเสถียรภาพทางการเมือง การชุมนุมขับไล่รัฐบาลหรือผู้นำ ประเทศ

2. ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อ ผู้นำประเทศนำมาตราการใดออกมาใช้ก็จะไม่ได้ผล เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

3. ประเทศชาติไร้เกียรติ ไร้ศักดิ์ศรี ทำให้ประชาชนในประเทศอื่นมองด้วย สายตาเหยียดหยามดูหมิ่นดูแคลนว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา

ในระดับโลกถ้าบุคคลขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะทำให้เกิดการเอารัด เอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ ดังนี้

1. เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ใน ครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของ แสตนยานุภาพทางสงครามในการตัดสินปัญหา

2. เกิดการกลั่นแกล้ง แกร่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการค้าได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

3. เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างท้องถิ่นมองชนชาติอื่น เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีดีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ดูถูกต่อชาติอื่น

ประเวศ วะสี (2541 : 20) กล่าวว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นคุณค่าและจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของ สังคม บุคคล องค์กร หรือสังคม สังคมที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึก ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์เมื่อเกิดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ศีลธรรมดี

ระบบการศึกษาในปัจจุบันนอกจากสอนให้คนอ่านออกเขียนได้ กระบวนการเรียน การสอนยังเน้นการท่องจำมากกว่าให้รู้จักคิด ประกอบกับวัฒนธรรมไทยที่ได้รับคำสั่งสอนจากบรรพบุรุษให้เชื่อตามผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองอบรมสั่งสอน เป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนไม่พึ่งตนเอง ขาดการไตร่ตรอง ดังนั้นถ้านักศึกษาขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะทำให้เกิดผลด้านความเป็นพลเมือง นักศึกษาเป็นวัยที่มีการพัฒนาในทุกด้าน คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจึงเป็นคุณธรรมประการสำคัญ ที่จะส่งเสริมทางด้านเจตคติของนักศึกษา ทำให้มีจิตใจอื้อเพื่อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นพลเมืองและเห็นความเท่าเทียมกันของมนุษย์ เป็นแรงผลักดันในภาคพลเมือง ทำให้สังคมมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางตามความต้องการของพลเมือง ทำให้ประเทศขับเคลื่อนด้วยอำนาจประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย ถ้านักศึกษาขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะไม่มีความเป็นพลเมือง เป็นเพียงประชาชนที่ไม่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น จะเจริญเติบโตไปเป็นประชาชนที่ไม่รู้จักการพึ่งตนเอง (Passive) รวมทั้งจิตใจคับแคบไม่ช่วยเหลือสังคม ขาดความสามัคคี ไม่สามารถเรียนรู้ ทำงาน หรือดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดผลเสียทั้งในระดับสังคม ประเทศ และสังคมโลก (Throne. 1997 : 437) เนื่องจากในปัจจุบันกระบวนการโลกาภิวัตน์ไม่เพียงเชื่อมโยงระบบธุรกิจและการตลาดเท่านั้น แต่มีผลกระทบต่อทุกระบบในสังคม ซึ่งบริบทนี้เชื่อมโยงกับระบบสุขภาพของบุคคล อย่างแยกกันไม่ได้ ทำให้มีผลต่อแบบแผนการดำเนินชีวิต จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่มีมหาวิทยาลัยต้องตระหนักเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ คู่คุณธรรม มีความรู้สึกร่วมกับชุมชน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในแง่มุมต่างๆ (Mayo. 1996) การมีจิตสาธารณะจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาในด้าน ความเป็นพลเมือง และด้านการออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต การนำไปใช้จึงต้องศึกษารายละเอียดและองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ เพื่อนำไปเป็น แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

โดยสรุป ความสำคัญของการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะมีความสำคัญมากจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นคุณค่าและ

จิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของ สังคม บุคคล องค์กร หรือสังคม สังคมที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึกทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์ เมื่อเกิดจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมดี และทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองสงบสุข

2.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และคณะ (2540 : 20) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. การตระหนักถึงปัญหา
2. ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น
3. ความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การลงมือปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ชูชัย ศุภวงศ์ (2540: 22)กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
3. มีความเป็นธรรมชาติที่มีใช้การแต่งตั้งหรือจัดตั้ง
4. มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์
5. มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้
6. มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน
7. มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง

ยุทธนา วรณปิติ (2542 : 181-183) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิของพลเมืองจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคล ไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนา สังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่าง ๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะ ปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกลงเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้ง โดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสาธารณะต้องเป็นพลเมือง ในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่มีความอดทน ตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับ ความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลใน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูด

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุดเพื่อหาข้อยุติ สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและ
ผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึง
การเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่
สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐาน ให้การ
อบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง มหาวิทยาลัยไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับ
ช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่าง
เพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจ
ผู้อื่นช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ
สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15-16) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกว่ามีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ

1. จิตสำนึก เกี่ยวกับตนเองเป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็น
บุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งมั่นปลูกฝังมานาน เกิดบ้างไม่เกิดบ้างไป
ตาม สภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้
ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมา
นานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับครอบครัวเป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ในครอบครัว เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น เป็น
จิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากครอบครัว ญาติ พี่ น้อง

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือ จิตสำนึกสาธารณะเป็นจิตสำนึกที่ตระหนัก
ถึงความสำคัญ ในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็น
จิตสำนึกที่คนไทย ยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย
สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึก
ด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้าน สุขภาพ เป็นต้น

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 31) ทำการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบท
ประชาสังคมไทย เป็น การวิจัยเชิงพัฒนาการและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมืองและ
ชุมชนชนบท พบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสำนึกสาธารณะประกอบด้วย

1. ความรัก ความเอื้ออาทร
2. ความเชื่อใจ
3. การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
4. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การมีปฏิสัมพันธ์ กันโดยใช้ความสามารถ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547 : 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจิต
 สาธารณะ จะต้องพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังนี้

1. การหลีกเลี่ยง การใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหาย
 ต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของ กลุ่ม และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล
 รักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

2. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดย
 ไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของ
 ส่วนรวม

แหวง โตจิรากร (2550 : 11) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้

ดังนี้

1. มีจิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสาธารณะชนคนหมู่มาก
2. ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนในการต่อสู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรค

ในชีวิตของตนเอง

3. มีบทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่างๆ
4. มีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาาร่วมกันของ

มนุษยชาติโดยรวม

วิทย์พัฒนท สีหา (2551 : 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้

ดังนี้

1. การแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่
 รับผิดชอบต่อตนเอง
2. การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่างๆที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ
3. การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อ

ส่วนรวม

4. การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม
5. การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น
6. การมองโลกในแง่ดี
7. มีการปรับตัวทางอารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
8. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง
9. มีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับการครอบครัว
10. การมีระเบียบวินัย
11. การเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง
12. การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัว
13. การทำกิจกรรมในครอบครัวและมีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
14. ใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง
15. เคารพกฎระเบียบของสังคม

16. มีการยึดถือแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจากพ่อแม่ และหลักคำสอนจากพระพุทธศาสนา

เรียม นมรัช (2552 : 52) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง
2. ความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม
4. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
5. ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น
6. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
7. มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
8. มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้
9. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ดังนี้

สุภะรัฐ ยอดระบำ (2552 : 25) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้

1. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครอบครัว
2. การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อครอบครัว
3. การมีสุขภาพจิตดี
4. มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ไว้ดังนี้

ภัสวรรณ งามอาจ (2554 : 20-21) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ

1. ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
2. การวิเคราะห์ วิจัยสภาพสังคม เศรษฐกิจการเมือง และกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจการเมือง
3. ด้านความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี
4. การรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจการเมือง

และมั่นใจในความสามารถของตนเอง

5. การลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจการเมือง

และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

6. การมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือปัญหาสังคม

วารุณี วงศ์วิรุฬห์ (2554 : 25) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ

ไว้ดังนี้

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุ

ถนอม

3. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

4. การอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

โดยสรุป องค์ประกอบของคุณลักษณะด้านมีจิตสาธารณะควรประกอบด้วย

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองหมายถึง การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ประพฤติตัวให้เหมาะสม เว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย

1.1 มุ่งองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

1.2 การแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อตนเอง

1.3 การมองโลกในแง่ดี

1.4 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง

1.5 การมีระเบียบวินัย

1.6 ใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.7 มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

1.8 ความเป็นธรรมชาติที่มีใจการแต่งตั้งหรือจัดตั้ง

1.9 มีความเชื่อใจ

1.10 มีบทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่างๆ

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อครอบครัว มีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับครอบครัว มีการทำกิจกรรมในครอบครัว มีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ยึดถือแบบอย่างคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจากพ่อแม่ผู้ปกครองและหลักธรรมสอนของพระพุทธศาสนาเป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวซึ่งประกอบด้วย

2.1 มีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับครอบครัว

2.2 การทำกิจกรรมในครอบครัวและมีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.3 การเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง

2.4 การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัว

2.5 มีการยึดถือแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจากพ่อแม่และหลักคำสอนจากพระพุทธศาสนา

3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมหมายถึง การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อสังคม มีการดูแลช่วยเหลือรักษาสิ่งต่างๆที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ เห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เคารพกฎระเบียบของสังคม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่เอาประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย

- 3.1 การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม
- 3.2 มีความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี
- 3.3 การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ
- 3.4 มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น
- 3.6 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
- 3.7 มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน
- 3.8 การเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและ

สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม

- 3.9 การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตน

ต่อส่วนรวม

- 3.10 มีการปรับตัวทางอารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.11 เคารพกฎระเบียบของสังคม
- 3.12 มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม
- 3.13 ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- 3.14 การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
- 3.15 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
- 3.16 คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม
- 3.17 มีจิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสาธารณะชนคนหมู่มาก
- 3.18 ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนในการต่อสู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรค

ในชีวิตของตนเอง

- 3.19 มีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาาร่วมกันของ

มนุษยชาติโดยรวม

- 3.20 การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น

2.5 รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะหรือคุณลักษณะด้านจิตสำนึก

สาธารณะนั้นมีการแบ่งรูปแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งแบ่งรูปแบบของจิตสำนึกไว้ ดังนี้

สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15-16) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านจิตสำนึกว่ามีอยู่

3 ด้านหลัก ๆ คือ

1. จิตสำนึก เกี่ยวกับตนเองเป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งเน้นปลูกฝังมานาน เกิดบ้างไม่เกิดบ้างไปตาม สภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้

ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับครอบครัวเป็นจิตสำนึกของ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากครอบครัว ญาติ พี่ น้อง

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือ จิตสำนึกสาธารณะเป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญ ในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทย ยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้าน สุขภาพ เป็นต้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 : 50) ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ดังตัวชีวิตต่อไปนี้

1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ประกอบด้วย ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

โดยสรุป รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะมีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง เป็นคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว เป็นคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น

3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม เป็นคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะที่ตระหนักถึงความสำคัญ ในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

2.6 การเกิดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะและคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อ

บุคคล

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (2542 : 22-29) อธิบายถึง การก่อเกิดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกของคนอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมมากมาย จำแนกได้เป็น ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก เมื่อมนุษย์อยู่ในสังคมย่อมหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสภาวะแวดล้อมได้ ภาวะดังกล่าวได้รับการอบรมกล่อมเกลาและสั่งสมการรับรู้ที่ละเล็กที่ละน้อยจนเกิดเป็นรูปแบบอันหลากหลายของสำนึก ในลักษณะของการตัดสินใจและการแยกแยะว่าอะไรดี-อะไรไม่ดี อะไรควร-อะไรไม่ควร กระบวนการในการพัฒนาจิตสำนึกในคนๆ หนึ่งที่มาจากสภาวะแวดล้อมทางสังคมเริ่มตั้งแต่พ่อแม่ เพื่อน ครู สื่อมวลชน คนทั่วไป ฯลฯ ซึ่งล้วนมีส่วนในการสร้างจิตสำนึกทั้งทางดีและทางเลว

2. ปัจจัยภายใน หมายถึงการครุ่นคิด ไตร่ตรอง ตรึกตรองของคนแต่ละคน ในการพิจารณาตัดสินใจเชิงการให้คุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจเพื่อขัดเกลาตัวเองให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง ฉะนั้นมนุษย์ทุกคนล้วนสามารถสร้างสำนึกให้ตนเองได้ โดยนำพาการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด ฯลฯ แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใดก็มีการฝึกฝนและสั่งสมสำนึกแบบนั้น

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในต่อการเกิดสำนึก ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน ไม่มีต้นไม่มีปลาย สำนึกที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติ กระทบต่อจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของคนแล้วการเป็นสำนึกธรรมชาติและไม่รู้ตัว

โดยสรุป การเกิดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกและคุณลักษณะด้านจิตสำนึกต่อบุคคล เกิดจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในคือ

1. ปัจจัยภายนอก เมื่อมนุษย์อยู่ในสังคมย่อมหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสภาวะแวดล้อมได้ ภาวะดังกล่าวได้รับการอบรมกล่อมเกลาและสั่งสมการรับรู้ที่ละเล็กที่ละน้อยจนเกิดเป็นรูปแบบอันหลากหลายของสำนึก ในลักษณะของการตัดสินใจและการแยกแยะว่าอะไรดี-อะไรไม่ดี

2. ปัจจัยภายใน หมายถึง การครุ่นคิด ไตร่ตรอง ของคนแต่ละคนในการพิจารณาตัดสินใจเชิงการให้คุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจเพื่อขัดเกลาตัวเองให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง

2.7 ผลกระทบของการขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะ

การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน การที่คนในสังคมขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนั้น จึงมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลกดังนี้ (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. 2542 : 22-29)

ระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหาคือ

1. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาคือ

1. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
2. การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหาคือ

1. การแบ่งพรรคพวกภายในองค์กร
2. ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น
3. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กร
4. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

ระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหาคือ

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาศึกษาและยั่งยืนนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง
2. อาชญากรรมในระดับชุมชนอยู่ในระดับสูง
3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำไปสู่การแก้ไขปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ระดับชาติ ทำให้เกิดปัญหาคือ

1. วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนรวม
2. ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลังเนื่องจากขาดพลังของคนในสังคมเมื่อผู้นำประเทศนำมาตราการได้ออกมาใช้ ก็จะไม่ได้อะไรเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน
3. เกิดการแบ่งพรรคพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตนและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในระดับโลก ทำให้เกิดปัญหาคือ

3.1 เกิดการสะสมอาวุธระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี ต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินใจ

3.2 เกิดการกลั่นแกล้ง แก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้าทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

3.3 เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างถิ่นมองชนชาติอื่น ๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเองถูกหรือเป็นปฏิบัติกับชาติอื่น

โดยสรุป ผลกระทบของการขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะแบ่งเป็น 6 ระดับ คือ

1. ในระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหาสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและคนอื่น
2. ในระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง และเกิดการแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว
3. ในระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหาการแบ่งพรรคพวกภายในองค์กรมีความเห็นแก่ตัว แก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่นการเบียดเบียนสมบัติขององค์กรองค์กรไม่ก้าวหน้า
4. ในระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหาชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เกิดอาชญากรรมในระดับชุมชนขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำไปสู่การแก้ไขปัญหา
5. ในระดับชาติ ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนรวมประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลังเห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตนและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

6. ในระดับโลก ทำให้เกิดปัญหาการสะสมอาวุธระหว่างใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจมีการก่อกวนแก่งแย่ง แก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการเกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างถิ่นมองชนชาติอื่น ๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง

2.8 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ/กิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษา จัดขึ้นทั้งนี้สถานศึกษาสามารถเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างหลากหลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.8.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551 : 15 - 18) ได้สรุปว่าสติปัญญา หรือ ความสามารถในการรู้คิดเป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากผู้มีความคุณธรรมจริยธรรมสูง มักเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ นักวิชาการทางจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางการรู้ การคิด คือ Jean Piaget ได้เสนอพัฒนาการทางการรู้การคิดไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นระยะการเคลื่อนไหวสัมผัส (The Sensor Motor Stage) เป็นช่วงของเด็กแรกเกิด ถึงอายุ 2 ขวบ จะมีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับความคงที่ของวัตถุ โดยจะเริ่มรับรู้ว่าวัตถุที่หายไปจากสายตาของตนยังคงเป็นวัตถุเดิมและไม่ได้หายไปไหน เช่น เมื่อเอาก้อนขนมปังมาคั้นของเล่นที่เด็กกำลังเล่นอยู่ เด็กจะปิดกระดาดเพื่อหาของเล่น แสดงว่าเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการคงอยู่ของวัตถุ ในช่วงนี้จะเกิดกระบวนการ 2 ประเภท คือ

1.1 การดูดซึม (Assimilation) เป็นการรับรู้เข้าสู่โครงสร้างเดิมและเข้าสู่ระบบเดิมเป็นการปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับการรู้คิดของตน และปฏิเสธสิ่งที่ไม่เข้ากับการรู้คิดของตน

1.2 การปรับเปลี่ยน (Accommodation) เป็นการปรับความคิดหรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ เกิดการยอมรับประสบการณ์ใหม่ กระบวนการทั้งสองจะทำให้บุคคลเกิดความสมดุล (Equilibration)

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (The Preoperational Stage) เป็นช่วงของเด็กอายุ 2-7 ขวบ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

2.1 ส่วนแรกปรากฏในเด็กอายุ 2-4 ขวบ เด็กจะมีพัฒนาการทางสรีระมากขึ้นและสามารถสำรวจสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น เรียนรู้คำและพฤติกรรมใหม่ๆ แต่มีความคิดและพฤติกรรมที่เด่น คือ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) เด็กเชื่อว่าสิ่งที่ตนเห็น ตนเข้าใจ นั่นคนอื่น ๆ ก็ให้เห็นและเข้าใจอย่างที่ตนเห็นและตนเข้าใจ ในช่วงนี้เด็กจะมีการเลียนแบบผู้ปกครองมาก ไม่ว่าจะเป็นคำพูด ท่าทาง กิริยามารยาทและพฤติกรรมในช่วงกระบวนการ Assimilation เป็นกระบวนการที่ใช้มาก โดยเมื่อเด็กเล่นเด็กจะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างมากขึ้น รวมทั้งกระบวนการ Accommodation เช่น การเลียนแบบจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กจากการเรียนรู้ทางสังคม

2.2 ส่วนที่สองปรากฏในเด็กอายุ 4-7 ขวบเป็นขั้นความคิดแบบอัตสัมฤทธิ์ (Initiative Thought) เด็กจะลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลง จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม เด็กอาจยังแยกไม่ออกระหว่างความเพ้อฝันหรือนิทานกับความเป็นจริง ช่วงนี้พัฒนาการทางความคิดเริ่มมีมากขึ้น

3. ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (The Stage of Concrete Operations) ปรากฏในเด็กอายุ 5-10 ขวบ มีความคิดที่จัดเป็นระบบมากขึ้นสามารถคิดทวนกลับและมีสิ่งกัปในเชิงของมวลสาร ปริมาตร และน้ำหนัก

3.1 ขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (The Stage of Formal Operations) เป็นความสามารถในการคิดแบบสมมติและการคิดเป็นเหตุเป็นผล โดยมีลักษณะระบบคิดเป็น 3 ประการคือ

3.1.1 การสร้างการทวนกลับความคิดเกี่ยวกับความจริงกับความเป็นไปได้ (Thinking in Possibilities) ผู้มีความสามารถในการคิดขั้นนี้ จะสามารถคิดสลับไปมาระหว่างความจริงกับความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นความคิดสมมติ ผู้ที่มีพัฒนาการในขั้นนี้จะสามารถคิดในเชิงนามธรรมได้

3.1.2 ความคิดแบบตั้งสมมติฐานจากหลักที่กว้างกว่า (Hypothetical-Deductive Thinking) ผู้ที่คิดในเชิงนามธรรมได้จะสามารถตั้งสมมติฐานได้ แล้วตรวจสอบสมมติฐานด้วยการทำวิจัย

3.1.3 การคิดถึงการคิด (Thinking About Thinking) ผู้ที่คิดในขั้นนามธรรม แบบระบบขั้นนี้จะสามารถคิดถึงความหมายความสำคัญ คติวิเคราะห์ และหา

เหตุผลประกอบการคิดหรือการจินตนาการของตนเองซึ่งเป็นการสำรวจความคิดและการวิจารณ์ตนเองได้

2.8.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ยึดถือ ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรม และถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลของพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (พิศเพลิน เขียวหวาน และคณะ. 2546 : 3-5)

เด็กวัยแรกเกิด 3 ขวบ ปัญญาความคิดอยู่ในขั้นต่ำเกินกว่าที่จะเข้าใจความถูกต้องของการกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 2 อายุ 2-7 ปี เริ่มที่จะเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 3 อายุ 7-12 ปี เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้ แต่จำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น จัดประเภท ให้เป็นระบบได้ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ เมื่อความคิดของเด็กในระยะที่ 2 และ 3 ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของการนึกคิดเอาเองและการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมความคิดเกี่ยวกับความถูกต้อง-ผิดจึงจำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น ไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเป็นระบบโคลเบอร์กจัดอยู่ในระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม(Preconvention Level)

ผู้ที่สามารถคิดในเชิงเหตุผลนามธรรมได้ เป็นผู้มีอายุประมาณ 12 ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจบทบาทของบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นระบบจะตัดสินความถูกต้องของการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ของสังคมไทยความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องในทำนองนี้จัดอยู่ในระดับที่ 2 คือระดับกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Morality)

สำหรับผู้ที่สามารถคิดเชิงตรรกได้เป็นอย่างดีอาจจะพัฒนาการรับรู้ของตนเองในระดับที่สูงขึ้นไปอีก อยู่ในระดับที่ 3 คือ ระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม (Post-Conventional Morality) ซึ่งสามารถตัดสินความถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม แล้วไตร่ตรองด้วยตนเองว่าถูกต้อง ผู้ที่สามารถตัดสินความถูกต้องของการกระทำในระดับสูงนี้ต้องอาศัยปัญญาความคิดระดับสูง และเป็นผู้ที่ช่างคิดช่างสังเกต ผู้ที่จะวิพากษ์กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ต้องใช้เวลาอีกหลายปี จากเริ่มวัยรุ่นจนกระทั่งอายุอย่างน้อย 20 ปีจึงจะทำได้

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก แบ่งระดับพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ก่อนกฎเกณฑ์สังคม ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์สังคม และระดับที่ 3 สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม ในแต่ละระดับ โคลเบอร์กยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น เรียงตามลำดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 : ก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Preconvention Level)

ชั้นที่ 1 การลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment – Obedience Orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ต้องเชื่อฟัง ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่มีการลงโทษ

- ไม่ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

ข. เหตุผล

- เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 เอกบุคลิกนิยม การตอบสนองความต้องการ และการชำระ
แลกเปลี่ยน (Instrumental Relativist Orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเองในปัจจุบัน
- ทุกคนทำในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตน
- ความยุติธรรมในการชำระแลกเปลี่ยน

ข. เหตุผล

- การตอบสนองความต้องการของตนจำเป็นต้องคำนึงถึง

ความต้องการของผู้อื่นด้วย

ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์สังคม (Conventional Morality)

ขั้นที่ 3 ความคาดหวังทางสังคม ความสัมพันธ์ และการคล้อยตาม
(Good Boy – Nice Girl Orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- กระทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง
- มีความปรารถนาดีและอาทรต่อผู้อื่น
- ความไว้วางใจ ความรักดี ความเคารพ และความกตัญญู

ข. เหตุผล

- ต้องการเป็นคนดีในทรศนะของตนและของบุคคลต่าง ๆ

ในสังคม

- ต้องการรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อรักษา

พฤติกรรมดีงามต่าง ๆ ให้คงอยู่

ขั้นที่ 4 ระบบสังคมและมโนธรรม (Law And Order Orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
- กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ยกเว้นในกรณีที่ขัดกับหน้าที่

ทางสังคมอื่น ๆ

- การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม กลุ่ม หรือสถาบัน

ข. เหตุผล

- เพื่อให้สถาบันต่าง ๆ ของสังคมดำรงอยู่ต่อไป
- รักษาระบบสังคมให้คงอยู่ ไม่พังทลาย

ระดับที่ 3 สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม หรือตามหลักการ (Post conventional
Morality Or Principled Level)

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรืออรรถประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคล (Social Contract Orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การเข้าใจว่าบุคคลในสังคมต่างมีค่านิยมและความเห็นต่างกัน
- การเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมว่าเกิดจากการตกลงกัน

ของบุคคลในสังคม

ข. เหตุผล

- เพื่อประโยชน์และเพื่อพิทักษ์สิทธิของทุกคนในสังคม
- ความรู้สึกผูกพันต่อสัญญาสังคมกับบุคคลต่าง ๆ

ขั้นที่ 6 หลักการจริยธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามหลักการทางจริยธรรมที่ตนเลือกเอง
- กฎหมายและสัญญาสังคมที่ถูกต้องควรเป็นไปตามหลักการ

เหล่านี้

- เมื่อกฎหมายขัดกับหลักการเหล่านี้ จะต้องทำตามหลักการ
- หลักการที่ถูกต้องคือ หลักการสากลเกี่ยวกับความยุติธรรม

ซึ่งได้แก่ ความเสมอภาคในสิทธิของมนุษย์ และการเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์

ข. เหตุผล

- หลักการจริยธรรมสากลเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล

การเกิดจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบิร์ตนั้น จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้อง มิได้เกิดจากการเรียนรู้ มิได้เกิดจากสังคมแวดล้อม แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของแต่ละบุคคล พัฒนาการของจริยธรรมเป็นผลของการสังเกต และการคิดไตร่ตรองของบุคคล ผู้ที่ไม่ชอบสังเกตหรือไม่ชอบที่จะคิดไตร่ตรอง พัฒนาการทางจริยธรรมก็ไม่เกิด แม้ว่าพัฒนาการทางปัญญาได้เข้าสู่ขั้นสูงแล้วก็ตามซึ่งโคลเบิร์ตเชื่อว่าพัฒนาการเกิดเป็นขั้นๆ จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งตามลำดับอย่างแน่นอนตายตัว (Invariant) ดังนั้นจริยธรรม จึงพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นสูงกว่าที่ละขั้น ไม่มีการข้ามขั้น ไม่มีการสลับขั้นและไม่ว่าบุคคลจะเติบโตในสังคมใดหรือนับถือศาสนาใด ย่อมมีลำดับขั้นการพัฒนาของจริยธรรมที่เหมือนกัน เรียกว่าทฤษฎีพัฒนาการเชิงโครงสร้าง (Structural Development Theory) และทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory)

2.8.3 ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของ แครธวอลและคณะ

Krathwohl, Bloom and Masia (1970) ได้ลำดับการเกิดลักษณะนิสัยของบุคคล เป็น 5 ขั้น ดังนี้ (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล. 2548 : 4-6)

1. **ขั้นรับรู้ (Receiving)** เป็นการพัฒนาขั้นแรกสุด ขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบต่อประสาทสัมผัสของเขา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

- 1.1 ขั้นรู้ตัว ได้แก่ การสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้า
- 1.2 ขั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจฝึกฝึต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วจึงยอมรับ
- 1.3 ขั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง เช่น สนใจอ่านเฉพาะบางเรื่อง สนใจตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม

2. **ขั้นตอบสนอง (Responding)** เป็นการพัฒนาการที่สูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่งในขั้นนี้บุคคลไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเท่านั้น แต่จะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3 ลักษณะ คือ

- 2.1 ขั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นการยินยอมปฏิบัติตามหลักการหรือกฎเกณฑ์และยอมรับในสิ่งที่รับรู้มา
- 2.2 ขั้นตั้งใจตอบสนอง เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มอาสาที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการกับผู้อื่น และอาจมีการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่รับรู้มา
- 2.3 ขั้นพอใจตอบสนอง เป็นขั้นที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อพฤติกรรม หรือการแสดงออกของผู้อื่นที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มาเป็นการเลือกตอบสนองต่อสิ่งเร้า

3. **ขั้นเห็นคุณค่า (Valuing)** เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้ และสิ่งที่ตอบสนองแล้ว เขาเริ่มยอมรับสิ่งที่ได้รับรู้มาว่า สิ่งใดมีความหมายต่อเขาและสิ่งใดไม่มีค่า ไม่มีความหมายต่อเขา เขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อย คือ

- 3.1 การยอมรับค่านิยม ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้า นั้น ๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า
- 3.2 การแสดงความนิยมในค่านิยม ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือ สนับสนุน ร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เห็นด้วย
- 3.3 การเข้าร่วมงาน ได้แก่ การเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เขา เห็นคุณค่า และปฏิเสธ คัดค้าน โต้แย้ง หรือขัดขวางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

4. **ขั้นจัดระบบ (Organization)** เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้ เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม (Value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน พยายามจัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่เขายอมรับนั้น ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นย่อย 2 ขั้น คือ

- 4.1 ขั้นสร้างความเข้าใจในค่านิยม เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย ร่วมสร้างแนวคิด เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ

4.2 ขั้นสร้างระบบค่านิยม เขาจะพยายามชั่งน้ำหนักค่านิยมต่าง ๆ เขายอมรับ จัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับ และระบบที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตัวเอง หรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับกับระบบนั้น

5. ขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization) เป็นพัฒนาการที่ต่อจากขั้นจัดระบบ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการวางตัว หรือการยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นคุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ เมื่อการจัดระบบสำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ขั้นเกิดกิจนิสัยสามารถแบ่งเป็นชั้นย่อย 2 ชั้น คือ

5.1 ขั้นสร้างข้อสรุป ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ในตัว ตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ

5.2 ขั้นกิจนิสัย ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับจากวงกว้างหรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงถึงการเกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ของบุคคลแล้ว

2.8.4 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

1) ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2536 อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551 : 19-20) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ราก ลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้

1.1) ส่วนแรก คือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1.1.1) สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตก กังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์

1.1.2) ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้านและการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget

1.1.3) ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

1.2) ส่วนที่สอง คือ ลำต้น เป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่รากประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1.2.1) ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม

ทศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม

ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

1.2.2) เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่กระทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg

1.2.3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลกว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถ ในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

1.2.4) ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่นเป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Locus of Control ของ Rotter (1966)

1.2.5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1963)

1.3) ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคณิศและเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคณิศ และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548 ก ; อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551 : 20-21) คือ

1.3.1) พฤติกรรมของคณิศ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

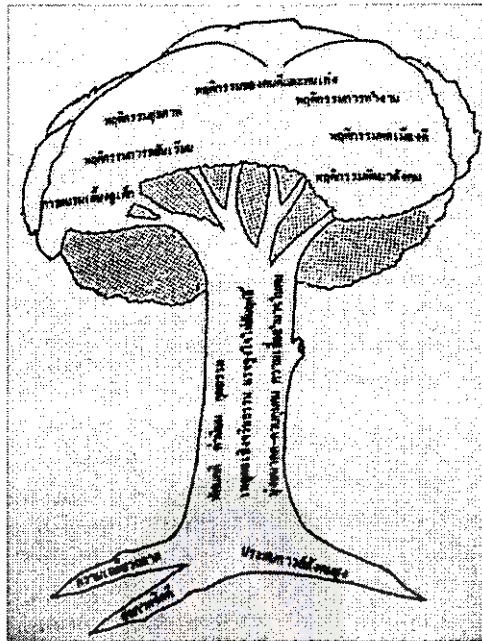
(1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็น พฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

(2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้ายทำลายหรือ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว ขับขี่รถอย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

1.3.2) พฤติกรรมของคณิศและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

(1) พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้า และเคารพกฎหมาย เป็นต้น

(2) พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่น และสังคม เช่น ใฝ่รู้ รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสา ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ระบุจิตลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2526 : 2544)

ตัวอย่าง แนวคิดและทฤษฎีที่นำเสนอดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สำหรับผู้ที่สนใจที่จะ สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรศึกษาให้เข้าใจก่อนการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตาม นโยบายดังกล่าว และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นใน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลใน การประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและจบการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยยึดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 5)

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๕. อยู่อย่างพอเพียง
๒. ชื่อสัตย์สุจริต	๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. มีวินัย	๗. รักความเป็นไทย
๔. ใฝ่เรียนรู้	๘. มีจิตสาธารณะ

2.9 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

การมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ แต่สภาพแวดล้อม ต่าง ๆ ในสังคมย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของพลเมือง ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิด จิตสาธารณะประกอบด้วย

1. สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ. 2527 : 14)

2. กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันท์ ก่อเกียรติขจร. 2544 : 108 ; ชัยวัฒน์ธีระพันธ์. 2542 : 27 ; อนุชาติ พวงสำลี ; วีรบูรณ์ วิสารทกุล. 2543 : 17 ; สุชาติ จักรพิสุทธิ์. 2544 : 23) กระบวนการศึกษา กระบวนการทางสังคมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (วิรัตน์ คำศรีจันทร์. 2544 : 101) พลเมืองจึงต้องมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ต้องใช้กระบวนการเรียนรู้สั่งสมผู้คนในสังคมอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนคือ การรับรู้ สนใจ ไตร่ตรอง ทดลอง การสร้างสำนึกจึงต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ในการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เงื่อนไขและขั้นตอนต่างๆ จินตนาการเป็นพลังของมนุษย์ที่จะดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี แต่จินตนาการอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ต้องอาศัยสติปัญญา ความรู้ ในการแก้ปัญหาและกำหนดทิศทางข้างหน้า ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น จึงสามารถไตร่ตรอง หาเหตุผลและทำความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วก็จะเห็นความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องนั้นต่อไปและอาจนำไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ เช่น อาจนำมาสัมพันธ์กับชีวิตของตนเอง กับสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ด้วยไม่ใช่เรียนรู้ไว้เพียงอย่างเดียว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2539 : 20)

3. การที่บุคคลในสังคมเห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลัซบซ้อนยากแก่ การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน (ชูชัย ศุภวงศ์. 2539 : 6) นอกจากนี้ อนุชาติ พวงสำลี (2543 : 205) ซึ่งใช้ คำว่าจิตวิญญาณสาธารณะ กล่าวว่าจิตสำนึกสาธารณะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างและต้องมี การกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นกิจวัตร จากการอภิปรายกลุ่มย่อยในการสัมมนาเกี่ยวกับสำนึกของพลเมือง ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้สรุปปัจจัยที่เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาจิตวิญญาณสาธารณะ คือ

3.1 การสร้างองค์กร ผู้นำ สื่อ วัฒนธรรมใหม่ การสร้างประโยชน์ร่วมกัน

3.2 การทำให้ เกิดกลุ่ม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการเข้าร่วมกับกลุ่ม มีกิจกรรมสาธารณะและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3.3 มีทุนประชาคม ได้แก่ ความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากร

- 3.4 การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ
การศึกษา
- 3.5 การสร้างเครือข่ายทุกเพศทุกวัย
- 3.6 การปรับเปลี่ยนโครงสร้างโดยเริ่มจากตนเองให้มีระบบคิดที่จะยอมรับ
ความคิดเห็นผู้อื่น มีการแยกแยะ มีอิทธิบาทสี่
- 3.7 การสร้างกฎระเบียบร่วมกัน สร้างความตระหนัก มีการปลูกฝังตั้งแต่
ผู้เรียน สร้างให้เกิดวัฒนธรรมใหม่
- 3.8 ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ในฐานะพลเมืองไทย การสร้างจิตสำนึกในความ
เป็นเจ้าของร่วมกัน การมีสิทธิทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
- 3.9 การมีส่วนร่วม ในด้านต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้แสดงออก มีประเด็นที่
จะเคลื่อนไหวร่วมกัน มีการเสียสละทุ่มเท และกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ติดรูปแบบ มีการสร้าง
เครือข่าย และมีมาตรการหรือกฎหมายบังคับ
- 3.10 ทูตทางวัฒนธรรม ได้แก่ ศาสนา ประเพณี ความเชื่อ จริยธรรมความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอื้อ อาทรต่อกัน เริ่มจากสถาบันครอบครัวโดยการให้การศึกษาและสื่อจะมี
ส่วนร่วมสร้างให้เกิด ความคิดหลากหลายที่ชี้ให้เห็นคุณโทษต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้อย่างมีส่วน
ร่วม มีชุมชนแห่ง การเรียนรู้
- 3.11 การมีผู้นำหรือบุคคลสาธารณะที่เป็นแบบอย่าง มีจิตสำนึกต่อสังคมมี
คุณธรรม และสามารถสร้างระบบผู้นำร่วมได้
- คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ หรือคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะ หรือสำนึก
ของสังคม อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัย แวดล้อมทั้งภายในและภายนอก (ไพบูลย์ วัฒนธรรม ;
สังคม สัจจ. 2543 : 13) ดังนี้
1. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะ
ทางสังคม เป็นภาวะที่ ลึกซึ้งกว่าภาวะทางกายภาพเพียงประการเดียว เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อม
เกลาและสะสมอยู่ในส่วน ของการรับรู้ที่ละเอียดละออน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย
ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ผู้สอน สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป
ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อม
ด้านสื่อสารมวลชนและส่วนที่กำกับ สำนึกของบุคคลคือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อ
การเกิดสำนึก อาทิ การไปสถานศึกษา ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน รับรู้เหตุการณ์
บ้านเมืองขบถฝ่าการจรรยาที่แอ้อด
 2. ปัจจัย ภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การคิดวิเคราะห์ของ
แต่ละบุคคลในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติ
ปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติ ทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจาก
การเรียนรู้ จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้าง
สำนึกแบบใดก็จะมีผลฝึกฝน และสร้างสมสำนึกเหล่านั้น การเกิดจิตสำนึกไม่สามารถสรุป
แยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือ ภายนอกเพียงอย่างเดียวใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมี

ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อกัน จิตสำนึกที่มาจาก ภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลแล้วกลายเป็นจิตสำนึกโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความจงใจเลือกสรร บุคคลระลึกถึง ตนเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเอง ระหว่างปัจจัยภายในและภายนอกเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มี ความต่อเนื่องกันการพัฒนาจิตสำนึกจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมของพลเมือง (อนุชาติ พวงสำลี. 2543 : 14) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ เนื่องจากทฤษฎีเหล่านี้เป็น การกำหนดคุณลักษณะของบุคคลในด้านความเข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อม และคุณธรรมจริยธรรม ตามช่วงอายุ และสามารถอธิบายได้ตามหลัก พระพุทธศาสนา ซึ่งจะเสนอแนวคิดโดยรวม ดังนี้ ทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาการที่ได้รับจากการยอมรับและนำไปใช้อย่างแพร่หลายคือ ทฤษฎีพัฒนาการการรู้คิดของ Piaget เชื่อว่าพัฒนาการทางการรู้คิดจะพัฒนาอย่างเป็นลำดับจากการคิด ขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูง และคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาได้แบ่ง ขั้นจริยธรรมเป็น 4 ขั้น คือขั้นการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว ขั้นการคิดก่อน การปฏิบัติ ขั้นการคิดแบบรูปธรรม และขั้นการคิดแบบนามธรรมตามลำดับ (Piaget, อ้างถึงใน สุรพงษ์ ชูเดช. 2534 : 6) การมีจิตสาธารณะจึงเป็นจริยธรรมในขั้นที่ 4 เนื่องจากพัฒนาการในขั้น ดังกล่าว ทำให้บุคคลมีความคิดกว้างขวาง และลึกซึ้ง วิเคราะห์ผลดีและผลเสียจากการกระทำต่างๆ ได้ ต่อมา Kohlberg เสนอทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งมีรากฐานจากทฤษฎีของ Piaget แต่ เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมมีความละเอียดอีกหลายขั้นตอน และแบ่งพัฒนาการเป็น 6 ขั้น ผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและหลังวัยรุ่นจะอยู่ในขั้นที่ 5 และ 6 คือ หลักการทำตามคำสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) เป็นการให้ความสำคัญต่อคนหมู่มาก ไม่ทำให้ขัดต่อสิทธิของบุคคลอื่น สามารถควบคุมบังคับใจ ตนเองได้ และขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่) ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแสดงถึงการมี ความรู้สึกสากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตนและมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อ จุดมุ่งหมายในชีวิตอันเป็นอุดมคติอันยิ่งใหญ่ การมีจิตสาธารณะจึงเป็นคุณธรรมจริยธรรมในระดับ ขั้นที่ 5 และ 6 สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือทิริโอดตปปะหรือความละเอียด ต่อบาป เกรงกลัวต่อการทำความชั่วทั้งปวง รวมทั้งทศ 6 ศีล 5 และพรหมวิหาร 4 (พระไพศาล วิสาโล. 2544 : 16) ส่วนทฤษฎีตันไม้จริยธรรมซึ่งสร้างโดย ดวงเดือน พันธมนาวิน (2538 : 3) กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากสาเหตุทางจิตใจอะไร เชื่อว่าคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล ต้องประกอบด้วยสติปัญญา ประสบการณ์ และสุขภาพจิต ซึ่งเป็นส่วนรากแก้วของต้นไม้ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจทั้ง 3 ด้านในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะมีความพร้อมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในส่วนของลำต้นคือ จิตลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติ คุณธรรมและค่านิยม ซึ่งแสดงออกทางดอกและผลของต้นไม้ คือ พฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว การทำงานเพื่อส่วนรวม พฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างแข็งขัน

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมของพลเมือง ไม่สามารถบังคับให้เกิดแก่นักศึกษาได้ แต่สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดจิตสาธารณะซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ มีความรู้รอบ มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

โดยสรุป ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะคือ 1.ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคม เป็นภาวะที่ ลึกซึ้งกว่าภาวะทางกายภาพเพียงประการเดียว เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกลามาและสะสมอยู่ในส่วน ของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย 2.ปัจจัยภายใน หมายถึง การคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาดตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้ จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใดก็จะมี การฝึกฝน และสร้างสมสำนึกเหล่านั้น

2.10 แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กรีช อัมโภชน (2555 : 11) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถทำได้ 3 วิธี

1. การพัฒนาโดยการศึกษา (Development By Education) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสงค์มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ และสติปัญญา ของแต่ละบุคคล สติปัญญา ของแต่ละบุคคลเพื่อเตรียมการให้บุคคลมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานใด ๆ ในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการพัฒนาที่ต้องใช้ระยะเวลาและการลงทุน ที่สูงกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่น

2. การพัฒนาโดยการฝึกอบรม (Development By Training) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ ให้บุคคลมีความรู้ความสามารถมีทักษะความชำนาญ และทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คงจะส่งผลให้ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการพัฒนาตามหลักสูตรเฉพาะเรื่อง ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย

3. การพัฒนาในงาน (Development In Career) เป็นประสบการณ์การที่ส่งเสริมความสามารถโดยทั่วไป ได้แก่ บุคลากร เพื่อให้มีความรอบรู้ เสริมสร้าง ศักยภาพในการปฏิบัติงานที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือยึดถือ เป็นอาชีพ ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมสร้างและพัฒนาให้งานหรือองค์การมีประสิทธิภาพ สร้างความ มั่นคงและความเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่สถาบัน การพัฒนาอาจใช้เวลาสั้น ๆ หรือทำต่อเนื่องก็ได้

กชกร ธิปัตติ (2546 : 9-16) ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. สมรรถภาพด้านบุคคล (Personal Competency)

1.1 การตระหนักรู้ในตนเอง คือความสามารถในการควบคุมตนเองได้ รู้จุดเด่นจุดด้อย มีความมั่นใจในคุณค่า และความสามารถในตนเอง

1.2 การจัดระเบียบวินัยในตนเอง มีความมั่นคงในอารมณ์ มองโลกในแง่ดีมีมาตรฐานในความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในหลักจริยธรรม มุ่งมั่นเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ เป็นผู้ที่ยืดหยุ่นต่อเหตุการณ์ใหม่ๆ มองหรือวิเคราะห์เหตุการณ์ได้หลายแง่มุม สามารถฟังฟังได้ภายใต้ความกดดัน

1.3 การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Drive) มีมานะพยายามอย่างสูงที่จะประสบความสำเร็จในระดับที่ดีเยี่ยม มีความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมายมีความคิดริเริ่ม กล้าและพร้อมจะปฏิบัติงาน มีความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายแม้งานจะมีอุปสรรค และการถดถอย

2. สมรรถภาพด้านสังคม (Social Competence)

2.1 การตระหนักในสังคม เป็นผู้รับรู้อย่างเข้าใจ ความรู้สึกของคนอื่น รู้สึกให้อภัยสงสารผู้อื่น และให้การช่วยเหลือผู้อื่นได้

2.2 ทักษะทางสังคม มีความสามารถในการชักชวนผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพมีทักษะทางการสื่อสารที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือส่งสาร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อปฏิบัติการกิจ ด้วยเป้าหมายร่วมกัน เมื่อประสบปัญหาใช้ความประนีประนอมในการแก้หาหรือจัดการกับความขัดแย้งได้จัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งทางสังคมเกิดขึ้นจากความต้องการ และความจำเป็นของสังคมเพื่อรับใช้และบริการสังคม (Service Organization) โรงเรียน และชุมชนเองร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ซึ่งเรียกลักษณะการทำงานร่วมกัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (2551 : 72) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
2. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
 สาธารณะนั้น สามารถพัฒนาได้โดยการนำคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ตัวชี้วัด และพฤติกรรม
 บ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง
 ๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่มสาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำ วัน
8.1 ช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยความเต็ม ใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทน	8.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ		✓		✓
	8.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลัง กาย กำลังใจ และ กำลังสติปัญญา ด้วยความ สมัครใจ		✓		✓
	8.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและ อื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับผู้อื่น		✓		✓

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีการพัฒนา			
		กลุ่มสาระ	กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	โครงการ	กิจวัตร ประจำ วัน
8.2 เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็น ประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และ สังคม	8.2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความ เต็มใจ		✓		✓
	8.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม		✓		
	8.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่ง ดีงามของส่วนรวมตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย ความกระตือรือร้น		✓		

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรม	สมรรถนะระดับคุณวุฒิ (2556)	ตราสัญลักษณ์ (รูปถ่าย)	ยูนิโคด (2556) กษณพ.นพ. (2556)	โรงเรียนสาธิตอสมท สพ.ป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	สพ.ป.ท.นงายเขต 1	พช.ภ.ภ.นท. สพ.ม. 24	สพ.ม. 12	จำนวนความเชี่ยวชาญ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ	1. ดูแล รักษา ศึกษารวมปฏิบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	ขนาดกลาง; ประกวดห้องเรียนสะอาด, เขตพื้นที่รับผิดชอบ, ห้องข่าวด้วยใบตอง, ปลูกต้นไม้วันสำคัญ, ทำความสะอาดวัด, ชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
โรงเรียนชุมชน และสังคม	2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	วันสำคัญต่าง ๆ วันสำคัญทางศาสนา/ประเพณีวัฒนธรรม เช่น วันพ่อ วันแม่ วันมาฆบูชา ถวายเทียนพรรษา ถวายกระทง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรม	สมเด็จพระญาณสังวร (2556)	ดร.สุภัทรา พิพิธวิทย (ผู้ไปชุด)	จิตตนา พงษ์ภักย์ (2556)	โรงเรียนสมณธรรมวิทยาคาร สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	สพ.ท.หนองคาย เขต 1	พิธีสงฆ์ งานมท. สพม. 24	สพม. 12	✓	✓	✓	✓	✓	7	จำนวนความสอดคล้อง
		3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดี	เดิณณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย, ยาเสพติด, สุขภาพ, ใช้เลือดออก													

โดยสรุป จากตารางที่ 2 พบว่า จากการสังเคราะห์แนวคิด กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ และแนวคิดของนักวิจัย/นักวิชาการ/องค์กรอื่นๆ ของ นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ค่าความถี่ 7

แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA)

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2549 : 12 – 16) ได้กล่าวถึงการบริหารคุณภาพต้องอาศัย การทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี เปรียบเสมือนการประสานเสียงดนตรี (โคเซิน) ซึ่งจำเป็นต้อง มีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ จังหวะ ในการเล่นดนตรีโทนเสียง และการประสาน เสียง ผู้บริหารต้องมีความจริงจังและมุ่งมั่นมีการทบทวนของฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอ และแก้ไข ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารคุณภาพนี้ จะมีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 61-64) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการ PDCA

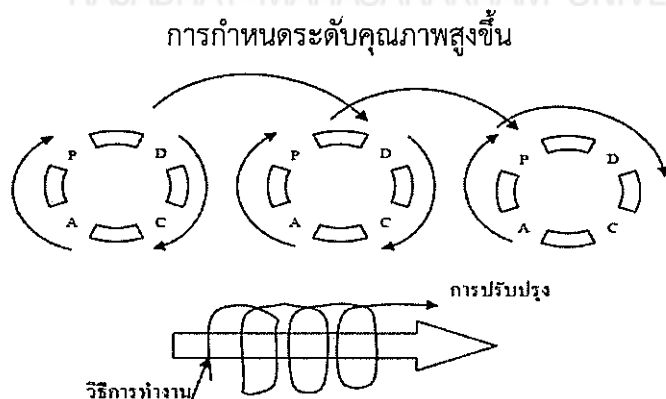
ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check – C)

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act – A)

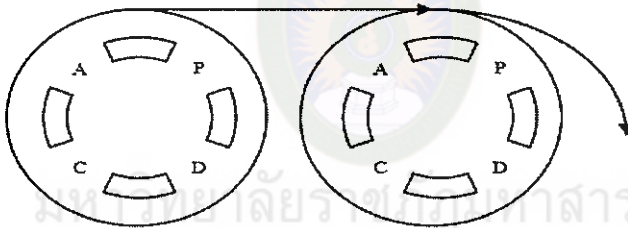
ขั้นตอนทั้ง 4 นี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุด ซึ่งเขียนได้ว่า Plan – Do – Check – Act หรือ PDCA ซึ่งเหมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่ง เรียก วงจรเดมมิง (The Deming Cycle) วงจรหรือวงล้อ PDCA ก็คือวิธีการที่เป็นขั้นตอนในการทำงานให้เสร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเชื่อถือวางใจได้โดยใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารอย่างต่อเนื่อง ในการติดตาม ปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 วงจร PDCA ของเดมมิง

จากแผนภูมิภาพประกอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA จะหมุนวนต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าแต่ละวงรอบของการดำเนินงานตามวงจรตั้งแต่ การกำหนดแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง กิจกรรมจากการตรวจสอบผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Act) ซึ่งวงจรต่อเนื่องนี้จะมี การปรับกิจกรรมหรือวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักทดสอบทาง การศึกษา. 2549 : 12 – 16)

ดังนั้นวงจรเดมมิ่ง หรือ PDCA จึงเป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ได้ เป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมคุณภาพ หรือการบริหารคุณภาพของสถานศึกษา เพราะการ ควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนต้องอาศัยกระบวนการวางแผนการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการ ดำเนินงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องกระทบกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งบุคคลที่ได้รับประโยชน์และบุคคลที่สูญเสียประโยชน์ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ และกระบวนการ PDCA ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับว่ามีการดำเนินงานที่รอบคอบ เชื่อถือได้ ว่าปฏิรูปการศึกษาตามกระบวนการดังกล่าวจะเป็นจุดกลางของการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะทำให้ทุก ฝ่ายได้รับประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้การควบคุมคุณภาพการบริหารด้วยวงจร PDCA สามารถสรุป เป็นแผนภูมิได้ ดังภาพที่ 3

P = กำหนดแผน

D = ทำตามแผนที่กำหนด

C = ตรวจสอบผลกับแผน

A = หากไม่บรรลุแผนให้หาสาเหตุ และวางแผนใหม่

A = หากบรรลุแผนให้รักษามาตรฐานไว้

P = วางแผนใหม่ ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น

D = ทำตามแผนที่กำหนด

C = ตรวจสอบผลกับแผน

A = หากไม่บรรลุแผนให้วางแผนแก้ไขใหม่

ภาพที่ 3 การควบคุมคุณภาพการบริหารด้วยวงจร PDCA

จากภาพที่ 3 การควบคุมคุณภาพการบริหารด้วยวงจร PDCA ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริง ขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ (Do) แผนที่ดีมีลักษณะ 5 ประการ

1. มีความเป็นไปได้ตามสภาพความเป็นจริง (Realistic)
2. สามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย (Understandable)
3. สามารถตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานได้ (Measurable)
4. สามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Behavioral)
5. มีประสิทธิผลจากการปฏิบัติตามแผนในระดับสูง (Achievable)

ขั้นตอนการวางแผน

1. กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายให้ชัดเจนและ

ถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ ดังนี้

1. การวางกำหนดการ มีดังนี้

- 1.1 การแยกแยะกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องกระทำ
- 1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
- 1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่างๆ

2. การจัดแบบแมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดแบบนี้สามารถดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงานมีดังนี้

- 3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำนั้น ๆ
- 3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลยพินิจอันเหมาะสม ในการปฏิบัติงาน

ด้วยความยืดหยุ่นภายใต้ขีดจำกัดและแนวทางที่กำหนดไว้

3.3 สอนให้ผู้ร่วมงานฝึกกระบวนการทางความคิด โดยการฝึกฝนด้วยการ

ทำงานมีขั้นตอน ดังนี้

- 3.3.1 อธิบาย / แสดงให้เห็นว่าทำอะไร
- 3.3.2 ให้ผู้เข้าอบรมได้ลองปฏิบัติจริง
- 3.3.3 ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนขณะกำลังฝึกสอน
- 3.3.4 ยอมรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่น เพื่อนำมาให้ผู้ร่วมงานได้ปรับปรุงงาน
- 3.3.5 ใช้เอกสารการวางแผนเป็นอุปกรณ์ในการสอน ให้มีรางวัลแก่ทุกคน

คนที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุง ดังนี้

- 1) พัฒนาให้เป็นคนมีความสามารถหลาย ๆ ด้าน
- 2) พัฒนาจิตใจรักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบ ทำให้รับรู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับ ในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้
4. การรายงานและเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว ดังนี้

4.1 รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์

4.2 รายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act)

ผลของการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย หรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหา ตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปตามเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ
2. ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการ

ป้องกัน เพื่อมิให้เกิดความผิดปกติขึ้นซ้ำอีก ในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผลงานได้มาตรฐาน อาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

2.1 การย้ายนโยบาย

2.2 ปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน

2.3 ประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน (สำนักงานทดสอบทาง

การศึกษา, 2549 : 12 – 16)

กลยุทธ์ในการพัฒนา

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1.1 ความหมายของการสนทนากลุ่ม

อ้อมเดือน สดมณี (2550 : 48) ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงประเด็น หรือ แนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้งโดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6 – 10 คน ซึ่งมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้

นิศา ชูโต (2551 : 183) ใช้คำว่า การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) แทนคำว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยให้ความหมายว่า การสัมภาษณ์กลุ่ม หมายถึง การสัมภาษณ์ที่กระทำกับคนกลุ่มเล็กประมาณ 6 – 8 คน เกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะโดยใช้เวลาสั้น ๆ ประมาณ ½ - 2 ชั่วโมง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (2553) ให้ความหมายไว้ในแนวทางเดียวกันว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6 – 10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

ประเด็นสำคัญของการสนทนากลุ่มอยู่ที่ การอภิปรายถกเถียง (Discussion) เพื่อหาข้อยุติหรือมติร่วมกัน การสนทนากลุ่มจึงให้ประโยชน์ ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็น ทศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อและพฤติกรรม
2. การกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ
3. การกำหนดคำถามต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถาม
4. การค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ หรือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยนำคำตอบจากการสนทนากลุ่มไปอธิบายเสริมเพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ขึ้น
5. การประเมินผลโครงการต่าง ๆ
6. การศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อเป็นแนวทางในการทำกรณีศึกษา (Case Study) ต่อไป

4.1.3 ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

- 1) คำตอบที่ได้จากการสนทนากลุ่มที่ผู้ให้ข้อมูลมีหลายคนนั้น เป็นคำตอบที่ได้จากการถกประเด็นซึ่งกันและกัน ถือว่าเป็นการกลั่นกรองแนวคิดและเหตุผล โดยไม่มีการตีประเด็นผิดไปเป็นอย่างอื่น
- 2) การสนทนากลุ่ม เป็นการเผชิญหน้ากันในลักษณะกลุ่มมากกว่าการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว จึงเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินการและสมาชิกในกลุ่มหลาย ๆ คนพร้อม ๆ กัน ซึ่งช่วยลดสภาวะการณ์เขินอายออกไป ทำให้สมาชิกกลุ่มกล้าพูดกล้าคุย และกล้าแสดงความคิดเห็นส่วนตัว
- 3) การสนทนากลุ่มสามารถมีปฏิริยาโต้ตอบกันได้ ทำให้ได้ข้อมูลละเอียดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 4) ได้รายละเอียดที่สามารถตอบคำถามประเภท ทำไม และอย่างไรได้อย่างลึกซึ้ง
- 5) ประหยัดเวลาและงบประมาณ

4.1.4 ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

- 1) ถ้าในการสนทนากลุ่ม มีผู้ร่วมสนทนาเพียงไม่กี่คนที่แสดงความคิดเห็น อยู่ตลอดเวลา จะทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นเพียงความคิดเห็นของคนส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้น จึงต้องระวังไม่ให้มีการผูกขาด การสนทนาขึ้น
- 2) พฤติกรรมบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เป็นที่ยอมรับในชุมชน อาจไม่ได้รับการเปิดเผยในกลุ่มสนทนา ในกรณีนี้ควรใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัวจะดีกว่า
- 3) ถ้าผู้ดำเนินการสนทนาไม่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี คุณเกมไม่ได้ การสนทนาจะไม่ราบรื่น ไม่สามารถจับประเด็น และสรุปได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม
- 4) ถ้ากำหนดประเด็นไม่ชัดเจน จะทำให้ยากต่อการสร้างแนวคำถาม
- 5) คำถามต้องมีการเรียงเรียงอย่างดีตามลำดับ ไม่ซับซ้อน
- 6) หากเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันมาก จะทำให้ไม่ได้ ข้อมูลที่หลากหลาย และเกิดการผูกขาดข้อมูลได้

4.1.5 ขั้นตอนในการสนทนากลุ่มในการทำวิจัย

- 1) กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ รวมทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้เหมาะสม และควรจะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม หรือสาธารณชน มิใช่เรื่องส่วนตัวหรือส่วนบุคคล
- 2) กำหนดประชากรเป้าหมายในการวิจัย และออกแบบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อร่วมสนทนากลุ่มให้เหมาะสมกับเรื่องและหัวข้อวิจัย จึงควรจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกัน (Homogeneous)
- 3) ตัดสินใจว่าจะทำกี่กลุ่ม
- 4) วางแผนเรื่องระยะเวลา และตารางเวลา
- 5) สร้างแนวคำถาม (Guideline) สำหรับการสนทนา และกำหนดผู้ที่จะทำหน้าที่ดำเนินการสนทนา (Moderator) ทั้งสองประการนี้จะต้องสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องและคำถามในการวิจัยและสอดคล้องเกี่ยวข้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างหรือสาธารณชนด้วย สำหรับแนวคำถาม ควรเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปเบา ๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกัน ระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้วจึงวกเข้าสู่คำถามหลักของประเด็นที่ทำการศึกษา แล้วสุดท้ายจบลงด้วยคำถามเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนา และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในช่วงท้ายอาจเติมคำถามเสริมเข้าไปได้ แต่ต้องเป็นคำถามสั้น ๆ อาจเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน แต่เป็นคำถามที่เกิดขึ้นในระหว่างการสนทนา
- 6) ทดสอบแนวคำถามที่ตั้งขึ้น
- 7) ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note Taker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)

7.1) ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ต้องสร้างบรรยากาศในการสนทนา และควบคุมเกมได้เป็นอย่างดี ให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด ผู้ดำเนินการสนทนา

จะต้องไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรีและเป็นธรรมชาติมากที่สุด ผู้ดำเนินการสนทนาที่ดีจะต้องสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

7.2) ผู้จัดบันทึกการสนทนา (Note Taker) จะต้องอยู่ร่วมตลอดเวลา และควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียว ไม่ควรร่วมสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน และจะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึก และเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน

7.3) ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) มีหน้าที่คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียง และเปลี่ยนเทปขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนา และ ผู้จัดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

8) คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

9) การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม ได้แก่ การเตรียมสถานที่ กำหนดวัน เวลา และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องบันทึกเสียง สมุด ดินสอ เครื่องดื่ม อาหารว่าง เป็นต้น

10) จัดการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อเชิญชวนมาร่วมการสนทนาให้ได้และการดำเนินการสนทนาในสถานที่และเวลาที่เหมาะสม งานในขั้นนี้เทียบได้กับการเก็บข้อมูลภาคสนามในการวิจัยแบบอื่น

11) จัดการข้อมูล เป็นการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิจัย ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการสรุปเอาเฉพาะสาระสำคัญเพื่อประโยชน์เฉพาะบางอย่างก็ได้ และควรทำการวิเคราะห์ร่วมกันหลาย ๆ คน เพื่อเป็นการอภิปรายร่วมกัน ถ้ามีความเห็นไม่ตรงกันควรกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปใหม่ แล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีก

12) การเขียนรายงานการวิจัยโดยรวมของของทั้งโครงการ ควรเริ่มต้นโดยการเขียนเค้าโครงเรื่องก่อนแล้วเขียนผลการศึกษแยกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหัวข้อของแนวคำถามโดยพรรณนาในเชิงอธิบาย หรืออาจเขียนเป็นบทความทางวิชาการอย่างเต็มรูปแบบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตจำนงของนักวิจัย

4.1.6 องค์ประกอบในการสนทนากลุ่ม

1) ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ผู้ดำเนินการสนทนามีหน้าที่ในการนำสนทนากลุ่ม กระตุ้นให้ทุกคนภายในกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยน และออกความคิดเห็นในแต่ละประเด็นคำถาม รวมทั้งการสร้างบรรยากาศในการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาควรเป็นผู้มีบุคลิกดี มีอารมณ์ดี เป็นผู้ฟังที่ดี มีความจำแนกยาและไหวพริบดี เป็นผู้ที่ชักชวนผู้เข้าร่วมสนทนาให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นธรรมชาติ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งรู้ถึงเรื่องราวที่มาของเรื่องที่ศึกษาเป็นอย่างดี รู้ถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ และถ้าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหัวข้อของการวิจัยก็จะมีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ดำเนินการสนทนาเป็นตัวนักวิจัยเจ้าของโครงการเองจะ

เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นในการเจาะประเด็นคำถาม และการยืดหยุ่นแนวคำถาม ซึ่งต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี

- 1.1) คุณสมบัติที่พึงปรารถนาของผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม มีดังนี้
 - 1.1.1) ความสุขุมเยือกเย็น
 - 1.1.2) มีหน้าตา บุคลิกที่ “รับแขก”
 - 1.1.3) นับถือและยอมรับผู้อื่นด้วยความจริงใจ
 - 1.1.4) แสดงลักษณะของความเป็นคนอบอุ่น และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 1.1.5) มีทักษะในการพูดและเข้ากับคนอื่นได้ดี
 - 1.1.6) เป็นผู้ฟังที่ดี
 - 1.1.7) มีความกระตือรือร้นเป็นนิจ
 - 1.1.8) ตระหนักในกิริยาท่าทางของตนเสมอ
 - 1.1.9) วางตัวให้เหมาะสม ไม่วางตัวให้เป็นที่น่าเกรงขาม และไม่ทำให้ผู้อื่น รู้สึกด้อย
 - 1.1.10) เข้ากับผู้อื่นได้ดี
 - 1.1.11) ความสามารถในการจับประเด็น จับใจความได้ดี ดีความได้

ถูกต้อง

ดังนั้น

- 1.2) นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมและกลวิธีที่เหมาะสมสำหรับผู้ดำเนินการสนทนา

ผู้ดำเนินการสนทนา

- 1.2.1) กระตุ้นให้ผู้ร่วมในวงสนทนาพูดโต้ตอบกันเอง มากกว่าพูดกับ

ประโยชน์

- 1.2.2) รู้ว่าเมื่อไรควรซักถาม และเมื่อไรควรใช้ความเงียบให้เป็น

จำเป็นต้องพูด (ใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสมบอกความไม่เข้าใจของตน)

- 1.2.3) ซักถามต่อโดยไม่ชี้หน้าคำตอบ หรือแนวทางที่จะตอบคำถาม

- 1.2.4) สามารถแสดงความไม่เข้าใจของตนให้ผู้ร่วมสนทนาได้ โดยไม่

กลุ่มสนใจด้วย (แสดงความสนใจเพื่อดึงดูดให้ผู้อื่นในกลุ่มสนใจด้วย)

- 1.2.5) ให้ความสนใจในสิ่งที่ผู้ร่วมสนทนาพูด เพื่อชักจูงให้คนอื่นใน

- 1.2.6) มีความไวต่อภาษาท่าทางที่ผู้ร่วมสนทนาในกลุ่มแสดงออก

- 1.2.7) ไม่ด่วนสรุปว่าสิ่งที่ผู้ร่วมสนทนาบอก คือสิ่งที่เขาหมายความว่า

ตามนั้น จริง ๆ

- 1.2.8) กระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง

หลากหลายด้วย ความจริงใจ

- 1.2.9) กระตุ้นอย่างสุภาพให้คนไม่ค่อยพูด ได้พูด และให้คนที่พูดมาก ๆ

เงียบลงบ้าง

1.2.10) แสดงความนุ่มนวล แต่มั่นคงในจุดยืน แสดง “อาการวางเฉย อย่างเป็นวิชาการ” (ไม่มีอคติ ไม่มีพิรุณ) รวมทั้ง “ความเห็นอกเห็นใจ อย่างเข้าใจ” แต่ไม่เข้าข้าง

1.2.11) ให้โอกาสผู้ร่วมสนทนาพูดเสมอ แต่ให้อยู่ในประเด็น

1.2.12) ทำใจไว้ก่อนว่า สิ่งที่คาดไม่ถึงอาจเกิดขึ้นได้เสมอ เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสิ่ง เหล่านั้น ให้คาดล่วงหน้าว่าสิ่งที่คาดไม่ถึงจะมีอะไรบ้าง

1.2.13) พร้อมทั้งจะปรับกลวิธีทันทีที่เห็นว่า วิธีดำเนินการสนทนาที่เป็นอยู่นั้น ไม่ได้ผลหรือไม่สามารถเจาะถึงข้อมูลในส่วนลึกได้

1.2.14) นำเทคนิคอื่นมาใช้เสริมเมื่อเห็นว่าผู้ร่วมสนทนาไม่สามารถตอบคำถาม ตรง ๆ ได้

ผู้ดำเนินการสนทนา จะต้องเป็นผู้ที่รักและชอบการพูด และคุยกับผู้คน สนใจในเรื่องราว ต่าง ๆ ให้ความสำคัญและใช้เวลาในการเก็บข้อมูล รวมทั้งรู้สึกว่ามีเกียรติที่จะได้พูดคุยกับผู้คนเหล่านั้น และเชื่อว่าการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ เป็นประสบการณ์ที่คุ้มค่าในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และใช้เวลาในการพูดคุยสนทนาด้วยกัน เพราะถ้าถามคำถามไม่เข้าเรื่อง คำตอบที่ได้ก็คงไม่เข้าเรื่องเช่นเดียวกัน

6.2 ผู้จัดบันทึกการสนทนา (Note Taker) ผู้จัดบันทึกการสนทนามีหน้าที่ในการทำแผนที่นั่งของคนในกลุ่ม และจัดบันทึกการสนทนา เพื่อนำบันทึกการสนทนาดังกล่าวมาใช้เป็นต้นฉบับถอดเป็นบทสนทนาต่อไปจากเทปบันทึกเสียงที่ใช้บันทึกรายละเอียดการสนทนา ตลอดจนบันทึกบรรยากาศและการเคลื่อนไหวภายในกลุ่มอย่างละเอียดที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ระหว่างที่การสนทนากำลังดำเนินอยู่จำนวนผู้จัดบันทึกการสนทนาในกลุ่ม 1 กลุ่ม จะมีมากกว่า 1 คนก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการ แต่โดยปกติมักจะใช้ผู้จัดบันทึกเพียงหนึ่งคนซึ่งจะเป็นผู้ถอดเทปการสนทนาด้วย การจัดบันทึกการสนทนาไม่จำเป็นที่จะต้องจดทุกคำพูด แต่จดลำดับว่าใครพูดก่อนใครพูดหลัง และคำพูดแรกของคนที่พูด ซึ่งการจัดบันทึกลักษณะนี้จะช่วยให้การถอดเทปสะดวกขึ้นอย่างมาก เพราะในการถอดเทปบันทึกเสียงผู้จัดบันทึกไม่สามารถที่จะช่วยให้การถอดเทปสะดวกขึ้นอย่างมาก เพราะในการถอดเทปบันทึกเสียงผู้จัดบันทึกไม่สามารถที่จะแยกเสียงของผู้สนทนาได้ทุกคน และควรถอดเทปออกมาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน คำต่อคำ ห้ามตกแต่ง ปรับแก้ และต้องไม่ใส่ความคิดเห็นของตนเองที่ถือเป็นข้อสรุปลงไปด้วย เพราะข้อมูลเหล่านี้จะต้องนำไปใช้เพื่อการวิเคราะห์และอ้างอิงคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์คำต่อคำ

6.3 ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) ผู้ช่วยมีหน้าที่ดูแลเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมอุปกรณ์การสนทนา กลุ่ม คอยให้บริการความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมสนทนา เช่น การจัดหาของ ขบเคี้ยวและเครื่องดื่ม และเป็นผู้ป้องกันกลุ่มจากการถูกรบกวนโดยบุคคลภายนอก ซึ่งมักจะเกิดขึ้นบ่อยในการจัดสนทนา กลุ่ม เพราะจะมีผู้คนที่รู้จักกับผู้เข้าร่วมสนทนาอาจแวะมาเยี่ยมเยียนและเข้ามาฟังการสนทนาหรือจากเหตุการณ์อื่น ๆ

6.4 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมการสนทนา กลุ่มเป้าหมาย / ผู้เข้าร่วมการสนทนาจะเป็นใครนั้น ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ศึกษาหรือคำถามในการวิจัยเป็นหลัก ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมสนทนานั้นควรมีลักษณะร่วมกันบางประการต่อประเด็นที่ต้องการศึกษา หรือควรมีลักษณะที่

คล้ายคลึงกันมากที่สุด (Homogeneous) มีส่วนเกี่ยวข้องในประเด็นที่ต้องการศึกษามากที่สุด โดยทั่วไปจะเลือกจากกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน และกลุ่มควรมีขนาดเหมาะสม โดยทั่วไปขนาดที่พอเหมาะของกลุ่มประมาณ 6 – 8 คน

4.1.7 เครื่องมือในการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่สำคัญในการสนทนากลุ่ม คือ คำถาม หรือ ประเด็นคำถาม ซึ่งคำถามหรือประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนานั้นขึ้นอยู่กับคำถามในการวิจัยว่า ต้องการทราบข้อมูลอะไร โดยในการสนทนากลุ่มนั้นสามารถกำหนดประเด็นคำถามหรือแนวคำถามได้ 2 ลักษณะ คือ

- 1) แนวคำถามแบบมีโครงสร้าง คือ รายการประเด็นคำถามที่จะสนทนา เป็นปลายเปิดทั้งหมด พร้อมทั้งทำรายการสำหรับซัก (กรณีติดพัน) สำหรับแต่ละข้อ
- 2) แนวคำถามแบบไม่มีโครงสร้างคือ ทำเฉพาะรายการประเด็นเป็นข้อ ๆ และสั้น ๆ ของสิ่งที่จะถามเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของคำถามและไม่มีรายละเอียดสำหรับซักต่อซึ่งในกรณีนี้ เหมาะสมสำหรับผู้ดำเนินการสนทนาที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ของเรื่องที่เป็นหัวข้อในการสนทนาเป็นอย่างดี

โดยทั่วไป การสนทนากลุ่มมักใช้แนวคำถามอย่างมีเค้าโครงเป็นเครื่องมือในการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือวิธีการของแต่ละโครงการ และแนวคำถามในการสนทนานั้นจะต้องเป็นแนวคำถามที่ผ่านการทดลองใช้มาก่อนที่จะนำมาใช้จริง เพื่อทดสอบว่าแนวคำถามที่สร้างขึ้นนั้นมีความชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอแล้ว ในการสร้างแนวคำถามควรมีการจัดลำดับหัวข้อต่าง ๆ ของการสนทนา เพื่อใช้ตรวจสอบว่าคำถามต่าง ๆ ที่ใช้นั้นครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยอย่างเพียงพอ หรือไม่ หัวข้อคำถามนั้นควรเป็นหัวข้อหลัก ๆ และมีไม่มากเกินไป จนทำให้การสนทนาเยิ่นเย้อ และขาดข้อมูลหลักของการสนทนาไป และก่อนจะเริ่มเข้าสู่ประเด็นคำถาม ถ้าได้มีการใช้คำถามอุ่นเครื่องซึ่งเป็นคำถามทั่ว ๆ ไปที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ก็จะช่วยให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเองมากขึ้น คำถามนี้ควรต้องมีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า ก็จะช่วยให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเองมากขึ้น คำถามนี้ควรต้องมีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า คำถามอุ่นเครื่องนี้อาจเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนหรือหมู่บ้านก็ได้ เช่น ผลผลิตของไรนาในฤดูนี้ ประเพณีที่ชุมชนกำลังเตรียมจัดอยู่ ฯลฯ ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และความลึกซึ้งของข้อมูลที่กำลังดำเนินการสนทนาอยู่ หรือกรณีที่ได้ประเด็นคำถามเพิ่มเติมจากสมาชิกกลุ่ม ซึ่งผู้ดำเนินการสนทนาไม่ได้คาดคิดไว้ก่อน และอยู่นอกเหนือแนวคำถามที่เตรียมไว้ แต่ผู้ร่วมสนทนาได้พูดคุยไปถึงซึ่งเป็นประเด็นคำถามและข้อมูลที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่องานวิจัยนั้น กรณีเช่นนี้ผู้ดำเนินการสนทนาก็สามารถนำประเด็นดังกล่าวมาสนทนาต่อไปได้ รวมทั้งสามารถเพิ่มเป็นแนวคำถามที่จะใช้พูดคุยกับกลุ่มอื่น ๆ ต่อไปได้อีกด้วย

4.1.8 อุปกรณ์สนาม

อุปกรณ์สนามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงคุณภาพดี ใช้งานได้ดี จำนวน 2 เครื่อง ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้เครื่อง Mp3 หรือ Mp4 ซึ่งสะดวกกว่าเครื่องบันทึกเสียงแบบวิทยุ นอกจากนั้นจะต้องเตรียมอุปกรณ์การเขียนต่าง ๆ เช่น สมุด ดินสอ และอุปกรณ์อื่น ๆ ตามความจำเป็น

4.1.9 สถานที่และระยะเวลา

สถานที่ที่จะใช้สำหรับการจัดสนทนากลุ่มนั้นนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสถานที่ที่มีผลอย่างยิ่งต่อบรรยากาศของการพูดคุย ซึ่งมีผลกระทบไปถึงคุณภาพของ ข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยด้วยกล่าวคือ ถ้าสมาชิกในกลุ่มพูดคุยอยู่ในบรรยากาศที่ไม่มีการรบกวน เป็นสัดส่วนส่วนตัวเฉพาะ ก็จะทำให้เกิดสมาธิที่ดีในการพูดคุย รวมทั้งสามารถติดตามเรื่องราวที่กำลังพูดคุยได้โดยตลอดต่อเนื่อง ดังนั้น สถานที่ในการสนทนากลุ่มควรเป็นสถานที่ที่สงบเงียบไม่พลุกพล่าน มีความสะดวกสบายพอสมควร ที่เอื้ออำนวยให้บรรยากาศการพูดคุยเป็นไปด้วยดี ไม่อึดอัด และไม่ทำลายสมาธิของกลุ่ม สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการพูดคุยนั้น โดยทั่วไปจะประมาณ 2 ชั่วโมง

โดยสรุปการสนทนากลุ่มไม่ใช่เป็นการประชุมกลุ่ม หรือการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) หรือ การแก้ปัญหาด้วยกลุ่ม เพราะไม่ได้ต้องการการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม คุณภาพของข้อมูลขึ้นอยู่กับกลุ่มว่า มีความเป็นกันเอง อยากร่วมแสดง ความคิดเห็น และไม่มีผู้ใดผูกขาดการพูดหรือมีท่าทางใช้อำนาจเหนือความคิดผู้ใด ฯลฯ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ว่าสามารถจัดการให้ทุกคนในกลุ่มเกิดความกระตือรือร้นอยากพูดคุย และดำเนินไปอย่างราบรื่น สนุกสนาน เวลาผ่านไปอย่างไม่มีเบื่อหน่าย รวมทั้งได้เนื้อหาข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ วิธีการสนทนาเก็บข้อมูลสนาม ไม่มีรูปแบบผิดถูกที่ตายตัว และไม่มีคำถาม วิธีถามใด ๆ ที่เป็นมาตรฐาน ผู้ดำเนินการสนทนาต้อง ค้นหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับตนเองและปรับให้เข้ากับสถานการณ์สนามต่าง ๆ

4.2 การสอดแทรกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ด้วยเหตุผลดังกล่าวกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดั่งงาม เป็นคนมีปัญญา ในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหาและการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก อันได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

1.2 กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงาน

ร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม ทั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในข้อ 2.1 และ 2.2

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

โดยสรุป กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 88)

4.3 การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ

การตรวจสอบข้อมูล เป็นการประเมินคุณภาพของข้อมูลที่ได้ว่าอยู่ในระดับวิเคราะห์และสามารถตอบปัญหาหรือวัตถุประสงค์ (โจทย์วิจัย) ที่ตั้งเอาไว้มากเพียงใด ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลมีเป้าหมายสำคัญ ดังนี้ (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. 2550 : 18)

1. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่นิยมกัน คือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยมีหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า คือการไม่ปักใจว่าแหล่งข้อมูลแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่ได้มาตั้งแต่แรกเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ นักวิจัยต้องหาความรู้จากแหล่งอื่น ๆ มาประมวลเข้าด้วยกันแล้วก็รวมได้เป็นเพียงข้อมูลสองแหล่งคือ ข้อมูลที่เหมือนแบบแรก และข้อมูลที่ตรงข้ามกับแบบแรกซึ่งเรียกได้ว่าแบบที่สอง และแสวงหาข้อมูลต่อไปจนพบข้อมูลแบบที่สาม ข้อมูลที่ต่างไปจากที่หนึ่งและแบบที่สองถือเป็นข้อมูลแหล่งที่สาม

2. การตรวจสอบเพื่อดูความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูล คือ การประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจครบถ้วนและมีคุณภาพเพียงพอในการวิจัยหรือไม่ ส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้ตนเองเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล เนื้อหาของข้อมูลอยู่ในรูปการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการสังเกต ซึ่งการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจะมีสองประเภท คือ

2.1 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์

(Evaluative Data)

2.2 ข้อมูลที่เป็นการให้รายละเอียดหรือเล่าเหตุการณ์ (Descriptive Data) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่โดยใช้วิธีการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลด้านบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลเปลี่ยนไปจะได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ เช่น การที่ผู้วิจัยซักถามข้อมูลในประเด็นเดียวกันกับบุคคลหลายกลุ่ม ถ้าได้คำตอบที่สอดคล้องกันหรือเหมือนกันก็แสดงว่าข้อมูลนั้นได้รับการตรวจสอบแล้ว ซึ่งจะทำให้ข้อมูลนั้นเชื่อถือได้ในระดับสูง (กุลนรี แนวพนิช. 2547 : 80)

โดยหลักแล้ว การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ (Triangulation) สำหรับตรวจสอบข้อสรุปและการตีความผลการวิจัยนั้น อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้ (ชาย โพธิสิตาและคณะ. 2550 : 396-397)

1. ใช้นักวิจัยอื่นมาวิเคราะห์ข้อมูลเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบว่า ผลที่ได้จะยืนยันหรือแย้งกันอย่างไรหรือไม่
2. ใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นมาวิเคราะห์เรื่องเดียวกัน เพื่อดูว่าผลสรุปจะตรงกันหรือไม่
3. ใช้ข้อมูลเดียวกันแต่วิเคราะห์จากมุมมองทางทฤษฎีคนละอย่าง
4. ทำการศึกษาอีกอันหนึ่งต่างหากในหัวข้อเดียวกัน แต่ใช้ข้อมูลต่างชนิดกัน เช่น ใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาตรวจสอบผลจากข้อมูลการสนทนากลุ่ม เป็นต้น เพื่อดูว่าผลสรุปจะไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าทำในวิธีใดวิธีหนึ่งที่กล่าวมาข้างต้นแล้วพบว่า ผลที่ได้ไม่ได้ต่างกันในสาระสำคัญนักวิจัยก็ควรมั่นใจได้ว่า ข้อสรุปและการตีความในการวิจัยของตนนั้นมีความถูกต้องและน่าเชื่อถืออย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว วิธีการตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้อาจทำได้เพียงบางส่วนเพราะมีข้อจำกัดทั้งด้านเวลาและวิธีการตรวจสอบอย่างเข้มข้นเช่นนี้เหมาะสำหรับการวิจัยเพื่อหา องค์ความรู้ใหม่ หรือการวิจัยพื้นฐานที่นักวิจัยเกาะติดประเด็นใดประเด็นหนึ่งอย่างต่อเนื่องกัน เป็นเวลานาน

บริบทของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองระเวียง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ 4 ตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44110 โทรศัพท์ 081-2616439 E- Mail Raveng@Hotmail.Com Website เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 10 ไร่ 86 ตารางวา เขตพื้นที่บริการ 10 หมู่บ้าน

2. ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนบ้านหนองระเวียง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลเวียงชัย อำเภอ พยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามรหัสไปรษณีย์ 44110

จัดตั้งและเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 1 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2483 นับรวมถึงปีการศึกษา 2557 เป็นเวลา 74 ปี

3. ที่ตั้งของโรงเรียนมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดกับ บ้านจอมพะลาน ตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม
ทิศใต้	จรดกับ ตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก จรดกับ ตำบลราษฎร์เจริญ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก จรดกับ ตำบลปะหลาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม

ในพื้นที่เขตบริการประกอบด้วย หมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้าน คือ 1.บ้านหนองระเวียง 2. บ้านยางเจริญ 3. บ้านตะไทรง 4. บ้านยางพันชาติ 5. บ้านโนนม่วง 6. บ้านหนองไผ่ 7. บ้านโนนใหญ่ 8. บ้านหัวหนอง 9. บ้านหนองลุมพุก 10. บ้านหนองระเวียง หมู่ที่ 13 ภาพรวมชุมชนในพื้นที่การบริการมีสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ลักษณะภูมิประเทศหมู่บ้านในเขตบริการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง เป็นที่ราบ ไม่มีภูเขา ไม่มีแม่น้ำ มีหนองน้ำคือหนองระเวียงและหนองตะไทรง อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

โรงเรียนบ้านหนองระเวียง มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือถนนลาดยาง หมายเลข 20455 จากอำเภอบ้านม่วง มาอำเภอพยัคฆภูมิพิสัยต่อถนนลาดยางไปอำเภอเกษตรวิสัย ถึงกิโลเมตรที่ 7 แยกขวามือจากถนนลาดยางเป็นถนนหินคลุกและถนนคอนกรีต 2.5 กิโลเมตร ถึงโรงเรียน

โครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยรวม เป็นลักษณะพึ่งพาการเกษตร (การทำนา) เป็นหลัก มีอาชีพเสริมคือ การเย็บผ้า การทอผ้าไหม การเลี้ยงสัตว์ และการไปทำงานต่างถิ่นสภาพสังคมประชาชนในเขตบริการโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นใช้ภาษาเยอ และภาษาส่วย ซึ่งอดีตอพยพมาจากอำเภอรามัญ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้ภาษาพูดเป็นภาษาเยอและภาษาไทยอีสานยึดมั่นในขนบธรรมเนียมและประเพณี มีนิสัยโอบอ้อมอารี รักหมู่คณะของตนเอง ร่าเริง สนุกสนานเห็นได้จากการทำงานประเพณีต่างๆ งานบุญจะมีตลอดทั้งปี เพราะมีความเชื่อถือ ศรัทธาศาสนา เคารพนับถือผู้อาวุโส รักถิ่นกำเนิด มีการกินอยู่เรียบง่ายตามที่เคยปฏิบัติกันมา

2. ข้อมูลพื้นฐาน

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนชื่อ – สกุล นายผัส วิบชัยภูมิ โทรศัพท์ 081-2616439 E-Mail Raveng@Hotmail.Com วุฒิการศึกษาสูงสุด.ศศ.ม. สาขาบริหารการศึกษาดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ 15 มกราคม 2556 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 1 ปี 3 เดือน

2. ข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 10 มิถุนายนของปีการศึกษาที่รายงาน)

2.1 จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งสิ้น.....173.....คน

2.2 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น.....173.....คน

จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ตารางที่ 3 ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.1	1	10	8	18	
อ.2	1	13	11	24	
รวม	2	23	19	42	
ป.1	1	10	9	20	
ป.2	1	9	12	21	
ป.3	1	16	14	29	
ป.4	1	11	10	20	
ป.5	1	13	8	21	
ป.6	1	15	5	20	
รวม	6	74	58	131	
รวมทั้งหมด	8	97	77	173	

3. ข้อมูลครูและบุคลากร

ตารางที่ 4 ข้อมูลครูและบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ตำแหน่ง/ วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชาเอก	สอนวิชา/ชั้น
1	นางทองม้วน แผงสมศรี	ครู คศ.3	ค.บ.	ประถมาฯ	ป.1
2	นายพินิจ กุลแดง	ครู คศ.3	ค.บ.	พลศึกษา	ป.1-6
3	นางสาวสมจินตนา รักดีการ	ครู คศ.1	ศศ.ม	การบริหารการศึกษา	ป.4-6
4	นางพัชรี กุลแดง	ครู คศ.3	ศษ.บ.	ประถมาฯ	อบ.1
5	นางปราณี ธนสุวรรณ	ครู คศ.3	ค.บ.	พัฒนาชุมชน	ป.2
6	นายวิสิทธิ์ แผงสมศรี	ครู คศ.3	ศษ.บ.	ประถมาฯ	ป.3
7	นายสุจินต์ วิบูลย์คำ	ครู คศ.3	ค.บ.	เกษตร	ป.4-6
8	นางนฤมล แสงแก้ว	ครู คศ.3	กศ.บ	วิทยาศาสตร์	ป.4-6
9	น.ส.ปริยาพัชร หงส์ษา	ครู คศ.1	ค.บ.	ปฐมวัย	อบ.2
10	นายธเนต เขม้นเขตรการ	ครู คศ.1	ค.บ.	พลศึกษา	ป.3
ฯลฯ					

จำนวนครูที่สอนตรงวิชาเอก9..คน คิดเป็นร้อยละ....90....

จำนวนครูที่สอนตรงความถนัด.....7.....คน คิดเป็นร้อยละ....70.....

4. ข้อมูลอาคารสถานที่

อาคารเรียน จำนวน...3...หลัง อาคารประกอบ จำนวน...3....หลัง ส้วม.....4.....หลัง
สระว่ายน้ำ.....-.....สระ สนามเด็กเล่น.....1.....สนาม สนามฟุตบอล.....1....สนาม
สนามบาสเกตบอล.....-.....สนาม สนามเทนนิส.....-.....สนาม อื่นๆ (ระบุ).....

5. ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

5.1 สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ ชุมชนชนบท มีประชากร ประมาณ 4,500 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วัด, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล , องค์การบริหารส่วนตำบล อาชีพหลักของชุมชน คือ...ทำนา...ส่วนใหญ่นับถือศาสนา...พุทธ... ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ฮีตสิบสองเช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบุญบั้งไฟ

5.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ..ป.6...อาชีพหลัก คือ ..ทำนา... ส่วนใหญ่นับถือศาสนา..พุทธ...ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี...35,000....บาทจำนวนคน

ประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาสถานศึกษาให้มีระบบการบริหารจัดการให้มี

ประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ปรับโครงสร้างระบบการบริหารงานโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

กลยุทธ์ที่ 2 ปฏิรูประบบการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ และพัสดุในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามแผนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ 5 บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : เพิ่มขีดความสามารถคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพตามมาตรฐาน

วิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความศรัทธาในวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างและพัฒนา ระบบเครือข่ายการพัฒนาบุคลากร ให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม สนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดคุณธรรม นำความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหลัก ให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่ สถานศึกษากำหนด และตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

กลยุทธ์ที่ 7 แก้ไขปัญหาและพัฒนาการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 10 สร้างภูมิคุ้มกัน และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 3 ระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : เร่งรัดพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการบริการสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมต่อการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 ปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียน ตระหนักและ เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ให้ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอ อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กุมลา ลือโชค (2550 : 101 - 108) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการแต่งกายและไว้ทรงผมถูกระเบียบมากขึ้น ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า นักเรียนไว้ผมถูกระเบียบมากขึ้น นักเรียนหญิงใช้กิ๊ບและโบว์ผูกผมเรียบร้อยไม่ดูฉาด จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการไว้ทรงผมและการแต่งกายของนักเรียนในวงรอบที่ 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รูปแบบการติดตามผลโดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองผลการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการไว้ทรงผมและการแต่งกายของนักเรียนในวงรอบที่ 2 พบว่าด้านสาเหตุที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การไว้ผมยาวทำให้มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ชอบไว้ทรงผม และแต่งกายตามดารา

ฉวีวรรณ แสนรักษ์ (2550 : 73 - 77) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโคกก่อพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ผลดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบ หลังจากประชุมระดมพลังอย่างสร้างสรรค์ ระดมความคิดร่วมกันสร้างแนวทางในการดำเนินการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านความรับผิดชอบ นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. ภายหลังจากดำเนินการพัฒนา พบว่า นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ความภาคภูมิใจ รู้สึกพึงพอใจและให้ความร่วมมือในการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

3. การพัฒนาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมพี่ดูแลน้อง ทำให้เกิดผลดีทั้งต่อรุ่นพี่ที่จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ความเอาใจใส่ดูแลน้อง ส่วนรุ่นน้องมีความเคารพเกรงใจรุ่นพี่มีการชักชวนกันเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง

4. การพัฒนาโดยใช้กิจกรรมโฮมรูม ได้แก้ปัญหาพฤติกรรมในการรักษาความสะอาดและสมบัติของโรงเรียน รวมทั้งนำไปใช้ที่บ้านและในชุมชนเป็นที่น่าพอใจ ได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

คณาพร เทียมกลาง (2551 : 163) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนปอพานวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเชก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า ก่อนดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเชก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายประการ ได้แก่ การไม่รู้จักเก็บออมเงิน ไม่ประหยัด ในการใช้สิ่งของทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ไม่สนใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่สนใจสืบค้นข้อมูลทางเทคโนโลยี เข้า-ออกห้องเรียนไม่ตรงตามกำหนดเวลา ผิดผ่อนการส่งงานครู แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เมื่อเก็บสิ่งของได้ไม่คืนเจ้าของ ชอบทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ชอบโกหกไปโรงเรียนไม่ทันแถวเคารพธงชาติ และไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง ปรากฏผลดังนี้ผลจากการพัฒนาวงรอบที่ 1 นักเรียนมีปัญหา 5 ด้าน คือด้านการประหยัดและอดออมด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความรับผิดชอบ โดยมี การพัฒนา 5 โครงการ 12 กิจกรรม พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาสูงขึ้นทุกด้าน แต่เมื่อแยกตามตัวชี้วัด ยังมีพฤติกรรมที่ต้องพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไปคือ นักเรียนมีการเก็บออมน้อย ขาดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมฝากเงินธนาคารในโรงเรียน นักเรียนขาดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนไม่สนใจสืบค้นข้อมูลทางเทคโนโลยี ไม่ชอบแต่งชุดกิจกรรม การปักป้ายนอกเสื่อยังไม่ครบมีพฤติกรรมการหยิบ จับ ฉวยของคนอื่นโดยไม่ถือว่าเป็นความผิด รับประทานครูส่งงานแต่ปฏิบัติไม่ได้ ไปโรงเรียนไม่ทันแถว และไม่ชอบเดินแถวเข้าห้องเรียน ผลการพัฒนาวงรอบที่ 2 กลยุทธ์คือ เพิ่ม 11 กิจกรรม ดำเนินตามโครงการเดิมและมีการพัฒนาตามวงจร Paor ผลการดำเนินการพบว่า สามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกด้าน และผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน แต่เมื่อแยกเป็นรายกลุ่มครูมีระดับผลการประเมินในระดับปานกลาง ด้านการประหยัดและอดออม และด้านความซื่อสัตย์

สมนึก แกระหัน (2551 : 73) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมการเรียนรู้ด้าน ความไม่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ด้านความ สามัคคี ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ และการไม่หาความรู้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 236 คน พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ใน ระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีพฤติกรรม เชิงจริยธรรมและการไม่เรียนรู้ของนักเรียนอยู่ ในระดับสูงทุกด้าน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมและการไม่เรียนรู้ของนักเรียนของนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายในทุกด้าน

ไพบูลย์ ทองอ้วน (2552 : 100-101) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานแก้ไข คุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัด ขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์การประชุม ระดมความคิดเห็นและการเสริมแรง ในวงรอบที่ 1 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ในเรื่องการมาเรียนทันเวลาที่กำหนด การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และ มีความรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด แต่ยังมีนักเรียนส่วนน้อยที่มีคุณลักษณะที่ไม่พึง ประสงค์จึงดำเนินการพัฒนาโดยเพิ่มกิจกรรมเพื่อความเหมาะสมสามารถพัฒนานักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ผ่านในวงรอบที่ 1 ด้วยกิจกรรมสัญญาใจ และกิจกรรมจากใจครูสู่ใจ ผู้ปกครอง ผลของการดำเนินการพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่อง การมาเรียน ทันเวลาที่กำหนดดีขึ้น การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนดีขึ้น และมีความรับผิดชอบ ในการรักษาความสะอาดดีขึ้น ทำให้นักเรียน ผู้ปกครองมีความความเข้าใจ เล็งเห็นประโยชน์ ของการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทำให้สามารถประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่ใน กฎระเบียบของสถานศึกษาได้เป็นที่พึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยสรุป การพัฒนาการ ดำเนินงานแก้ไขคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม อำเภอ ภู เวียง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิดเห็นและการเสริมแรง ทำใ้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดีขึ้นในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง แต่งกายถูกต้องตาม ระเบียบโรงเรียน มาเรียนทันเวลาที่กำหนดและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการรักษาความ สะอาดห้องเรียนและบริเวณที่กำหนด

รัชภูมิ สมสมัย (2553 : 55 – 56) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า

1. ผลการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 8 ด้าน รวบรวมรายการข้อคำถามทั้งหมด 57 ข้อ คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จำนวน 13 ข้อด้านซื่อสัตย์สุจริต จำนวน 6 ข้อ ด้านวินัยจำนวน 6 ข้อ ด้าน ไม่เรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ

ด้านอยู่อย่างพอเพียง จำนวน 8 ข้อ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 6 ข้อ ด้านรักความเป็นไทย จำนวน 5 ข้อ และด้านมีจิตสาธารณะ จำนวน 8 ข้อ และมีคุณภาพ ของเครื่องมือ คือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่า loc เท่ากับ .91 ถึง 1.00 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .9643 และรายการข้อทุกข้อมีอำนาจจำแนกโดยมีค่าที่เท่ากับ 6.250 ถึง 14.956

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณลักษณะประสงค์ในระดับดี ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และใฝ่เรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับดีมาก ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, มีวินัย, อยู่ อย่างพอเพียง, มุ่งมั่นในการทำงาน, รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ผู้เรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดี ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, ซื่อสัตย์สุจริต, มีวินัย, ใฝ่เรียนรู้, อยู่อย่างพอเพียง, มุ่งมั่นในการ ทำงาน, และมีจิตสาธารณะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีมาก ได้แก่ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ด้านรักความเป็นไทย และผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ในระดับดี ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, ซื่อสัตย์ สุจริต, มีวินัย, ใฝ่เรียนรู้, อยู่อย่างพอเพียง, มุ่งมั่นในการทำงาน, รักความเป็นไทย และมีจิต สาธารณะ

สายสิน อุปรัง (2553 : 128-129) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านจาบ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะที่คุณประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัย พัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และกลยุทธ์การเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม 7 ขั้นตอนทำให้นักเรียนโรงเรียนบ้าน จาบ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ภายหลังการ พัฒนามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือด้านวินัยในตนเองและกับผู้อื่น ด้านทักษะการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและด้านรักการอ่าน โดยเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 2) ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านจาบ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม มีความพึง พอใจอยู่ในระดับดี ด้านมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ด้านการรักการอ่านโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

สมศรี ฐานะวุฒิกุล (2556 : 107) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โรงเรียนต้องมียุทธศาสตร์และแผนการ ดำเนินงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดการงานด้านจิตสาธารณะไว้ ชัดเจน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครูมีความมุ่งมั่น ทুমเทในการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีจิตสาธารณะ 3) กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำกระแสพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ 4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ 3) การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมาก

โดยสรุป การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านจวบ อำเภอนินแดน จังหวัดนครราชสีมา ตามกระบวนการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และกลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงกว่าก่อนการดำเนินการพัฒนา คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Ferris (1992 : 1465-A) ได้ศึกษาการฝึกอบรมด้านการมีจิตสำนึกทางสังคมโดยการศึกษาทางคริสต์ศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมด้านจิตสังคมระหว่างประชาชนชาวอเมริกาเหนือ ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ศึกษาในเชิงจริยธรรม ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการทางวัฒนธรรมทำให้เกิดความเชื่อ ความศรัทธาร่วมกันและโครงสร้างของประสบการณ์การเรียนรู้จะกระตุ้นความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ พบว่า ศาสนามีส่วนสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางจิตสังคมและสิ่งที่มีผลต่อจิตสังคมคือ การอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การให้ความสำคัญกับศาสนา การพัฒนาชุมชนให้นับกระบวนการคิด การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการมุ่งมั่นในการกระทำ

Mcelveen (2003 : 714-A) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีในศูนย์ดนตรี เพื่อปลูกจิตสำนึกทางสังคม โดยเนื้อหาที่ปรากฏในดนตรีจะเป็นการให้ความหวังและแนวทางใหม่สำหรับชีวิตของชาวอเมริกาเชื้อสายแอฟริกา ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิด เพื่อตรวจสอบผลงานของศูนย์ดนตรี ที่มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมของคนในชุมชน

Bryant (2004 : 2831 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกทางสังคมอุดมคตินิยม กับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูก่อนประจำการ 7 คน จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าครูมีจิตสำนึกที่จะปลูกฝังหรือพัฒนาการสอน และต้องการรูปแบบหรือแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงานรวมทั้งเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเองและปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ๆ

Carthon (2007 : Unpaged) ได้ศึกษาวัฒนธรรมของชาวบ้านและจิตสำนึกทางสังคม ของชาวพื้นเมืองเชื้อสายแอฟริกัน โดยศึกษาผ่านวรรณกรรม การแสดง บทกวี นวนิยาย ที่กล่าวถึงการประท้วงผ่านมาเป็นระยะยาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของคนในชุมชน การประท้วงส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องความยุติธรรมในสังคม เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกทางสังคม ให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้คน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อกำหนดกิจกรรมแนวทางรูปแบบในการพัฒนาที่เป็นไปได้ ภายใต้วัตถุประสงค์เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อศึกษาสภาพพฤติกรรมและข้อเสนอแนะให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่งผลให้สังคมมีความสุข ร่มเย็น ดังนั้นผู้วิจัยได้วิจัยทำงานเป็นทีมที่เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมแบ่งเป็นภารกิจและบทบาทหน้าที่ของการวิจัยดังนี้ 1) ทีมผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นผู้เอื้ออำนวยการวิจัยให้สำเร็จ 2) ครูผู้สอนหรือผู้ช่วยผู้บริหารที่เป็นแกนนำการวิจัยถือเป็นคุณอำนวยที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกลุ่มวิจัยในโรงเรียนและเป็นนักจัดการความรู้ 3) ครูผู้สอนตามกลุ่มสาระถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามนวัตกรรมและผลลัพธ์ของคุณลักษณะถือเป็นคุณกิจซึ่งเป็นตัวแสดงจริง 4) ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนที่เป็นแกนนำเป็นผู้ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน ถือเป็นคุณประสาน 5) นักวิชาการวิจัยอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นผู้เสนอแนะเป็นที่ปรึกษา ติดตามผลงานดำเนินงาน วิจัยระดับจังหวัดถือเป็นคุณเสริมที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้จริงตามการวิจัยแบบผสม และการดำเนินงาน การปฏิบัติงานและการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามลำดับและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ผู้ให้ข้อมูล รวม 18 คน

1.2.1 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน

1.2.2 ครู จำนวน 10 คน

1.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน

1.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย รวม 3 คน

1.3.1 นายธเนต เข้มขันเขตการ ครูโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

1.3.2 นายพินิจ กุลแดง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

1.3.3 นางนฤมล แสงแก้ว ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบบันทึกการประชุม

2.2 แบบประเมินพฤติกรรม

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ ขอบข่ายพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียนตามพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกการประชุม แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

3.3 สร้างแบบบันทึกการประชุม และแบบประเมินพฤติกรรม กลุ่มขึ้นมา 1 ฉบับให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิด

3.4 นำแบบบันทึกการประชุม และแบบประเมินพฤติกรรม ที่สร้างขึ้นไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแนะนำและตรวจสอบ ความถูกต้องตลอดจนลักษณะของการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.5 นำแบบบันทึกการประชุมและแบบประเมินพฤติกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประกอบด้วย

3.5.1 ดร.จำปา จันทะสอน วุฒิการศึกษา กศ.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหัวฝาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.5.2 อาจารย์ศิริภิญญา ตระกูลรัมย์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.5.3 อาจารย์รัตติกาล สารกอง วุฒิการศึกษา กศ.ม. (วิจัยและประเมินผล) อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย สถิติและการประเมินผล

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกการประชุม และแบบประเมินพฤติกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.7 จัดทำแบบประชุมและประเมินพฤติกรรมฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อจัดประชุมโดยใช้กลยุทธ์การประชุม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยในเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 9 คน เพื่อร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2557 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยใช้กรอบแนวคิด พฤติกรรมคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยได้ใช้แบบบันทึกการประชุมและแบบประเมินพฤติกรรม

5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการประชุมมาวิเคราะห์ตามรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยร้อยเรียงถ้อยคำแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคน แล้วสรุปผล

ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ตามระบบ PDCA ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวางแผน (Plan – P) ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

1.1.1 นักเรียนชั้น ป.4 - ป.6 จำนวน 68 คน ปีการศึกษา 2558

1.1.2 ผู้บริหาร

1.1.3 ครู

1.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา

1.2 เครื่องมือ

1.2.1 แบบบันทึกการประชุม

1.2.2 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน

1.2.3 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมนักเรียน

1.2.4 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

1.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1.3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

1.3.2 กำหนดขอบข่ายของข้อความที่จะใช้ในประชุมตามกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการศึกษาและพัฒนา

1.3.3 ประมวลความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบบันทึกให้ครอบคลุมขอบข่ายเนื้อหาสาระแต่ละกิจกรรม

1.3.4 จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1 ผู้วิจัย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกัน ประชุมสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

1.4.2 วางแผนกลยุทธ์แนวทางร่วมมือกันพัฒนาปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยการพัฒนาตามรายละเอียด กิจกรรม ดังนี้

- 1) จิตอาสาช่วยเหลือชุมชน
 - 1.1) กิจกรรมช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู
 - 1.2) กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด
 - 1.3) กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี
- 2) ชุมชนจิตอาสาพัฒนาสังคม
 - 2.1) กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและไข้เลือดออก
 - 2.2) กิจกรรมของหายแล้วได้คืน
 - 2.3) กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - 2.4) กิจกรรมทำบุญตักบาตร
- 3) รักขีโลกรักขีโรงเรียน
 - 3.1) กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ
 - 3.2) กิจกรรมขยะรีไซเคิล
 - 3.3) กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

1.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นไปตามกรอบการศึกษา โดยการ รวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ผู้วิจัยและผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิต สาธารณะนักเรียนชั้น ป. 4 - ป. 6 จำนวน 68 คนของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้ 1) กิจกรรมสร้างความตระหนักด้านจิตสาธารณะ 2) สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน 3) สอดแทรกในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) เพื่อพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

3. การตรวจสอบ (Check – C)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระ เวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้วยแบบประเมิน กิจกรรม โดยใช้แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โดย

ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

4. การปรับปรุงแก้ไข (Act – A) ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ได้ร่วมกันประชุมสนทนากลุ่มถอดบทเรียนเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาผู้เรียนด้วยการวิเคราะห์จุดพัฒนา วิเคราะห์จุดด้อยจากแบบการบันทึกการสนทนา เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงในส่วนที่เป็นปัญหาและพัฒนาในส่วนที่ต้องเพิ่มเติมต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 5 แสดงการดำเนินงานตามกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
สาธารณะ

กิจกรรม	ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน/เดือน/ ปี	เครื่องมือเก็บ รวบรวม ข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1. ประชุม	- ผู้วิจัย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันประชุม สภาพปัจจุบัน - ดำเนินการประชุม - วางแผนกลยุทธ์ แนวทางร่วมมือกัน พัฒนา	31 มีนาคม 2558	- แบบบันทึก การประชุม	- ผู้วิจัย - ผู้ร่วมวิจัย	
2. การจัด กิจกรรม เพื่อส่งเสริม คุณลักษณะ อันพึง ประสงค์ ด้านจิต สาธารณะ	1. กิจกรรมช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู 2. กิจกรรมช่วยงาน ประเพณีของชุมชน วัด 3. กิจกรรมสอนน้อง เล่นดนตรี 4. กิจกรรมรณรงค์ยา เสพติดและ ใช้เลือดออก 5. กิจกรรมของหาย แล้วได้คืน 6. กิจกรรมวันสำคัญ ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	5 มิถุนายน 2558 -29 มกราคม 2559	- แบบ ประเมิน พฤติกรรม - แบบ สัมภาษณ์ - แบบสังเกต	- ผู้วิจัย - ผู้ร่วมวิจัย	

กิจกรรม	ขั้นตอนการดำเนินงาน	วัน/เดือน/ ปี	เครื่องมือเก็บ รวบรวม ข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	7. กิจกรรมทำบุญตัก บาตร 8. กิจกรรมปลูกต้นไม้วัน สำคัญ 9. กิจกรรมขยะรีไซเคิล 10. กิจกรรมเขตสะอาด ด้วยไม้กวาดเงินล้าน				

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 5.1 แบบประเมินพฤติกรรม
- 5.2 แบบสัมภาษณ์
- 5.3 แบบสังเกต

6. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

6.1 ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน

จิตสาธารณะของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

6.1.1 แบบประเมินพฤติกรรม มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดขอบข่ายการมีจิตสาธารณะของนักเรียน
- 2) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจากกรอบที่กำหนด
- 3) นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 5) นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

6.1.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย สร้างตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2) กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง
- 3) นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 5) นำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

6.1.3 แบบสังเกต

- 1) ศึกษารูปแบบการสร้างแบบแบบสังเกต
- 2) กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการแบบสังเกตแต่ละครั้ง
- 3) นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 5) นำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ และสังเกตขณะทำการประชุมเชิงปฏิบัติการหลังจากดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และสรุปตามประเด็น

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์จากกิจกรรมการพัฒนา ทั้ง 2 กิจกรรม ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ยึดหลักสามเส้า (Triangulation Technique) (สุภางค์ จันทวานิช. 2555 : 129) ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการทั้งหลักสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 9 คน และหลักสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) ได้ข้อมูลที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำมาศึกษาทำความเข้าใจ และพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยตรวจสอบว่าความแตกต่างด้านเวลา ด้านสถานที่ และด้านบุคคลทำให้ข้อมูลเปลี่ยนไปหรือไม่
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในกรณีที่ไม่มั่นใจในตัวผู้วิจัยเองจะทำการตรวจสอบโดยเปลี่ยนผู้สังเกตโดยใช้ผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้สังเกตเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีที่แตกต่างกัน คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการข้อมูลทำการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลจากการบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 2 ของผู้วิจัย ในส่วนข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินในขั้นตอนต่าง ๆ ของการสำรวจข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ 4 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะตามระบบ PDCA

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะเวลาการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
สาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. การสำรวจสภาพปัจจุบัน

การสำรวจสภาพปัจจุบัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2
โดยใช้วิธีการดำเนินงานดังนี้

1.1 การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่บอกถึงสภาพ และปัญหาพฤติกรรม
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ซึ่งได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษา รายงานการ
พัฒนาคณาภพผู้เรียนประจำปีการศึกษา 2557 เอกสารรายงานคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)
และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
ผลปรากฏดังนี้

1.1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษา 2556 – 2560 ได้ระบุถึงการ
พัฒนาคณาภพของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดคุณธรรมนำความรู้
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ อย่างต่อเนื่องให้กับนักเรียน

1.1.2 รายงานการพัฒนาคณาภพผู้เรียนประจำปีการศึกษา 2557 ได้สรุป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะตามตัวชี้วัด ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่
หวังผลตอบแทน และ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม พบว่า

นักเรียนไม่ค่อยช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครองทำงาน หรือเวลามีบุญประเพณีจะไม่ค่อยมาร่วมกิจกรรม หรือช่วยทำงาน ต้องมีค่าจ้างหรือผลัดวัน ประกันพ่วง ชอบใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ ขณะอยู่โรงเรียนต้องคอยให้ครูบอกถึงจะทำ เช่น การทำความสะอาดโต๊ะครู ช่วยยกของ กิจกรรมงานต่างๆ ไม่ช่วยเหลือเพื่อนหรือน้องๆทำงาน ไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ซีดเขียนโต๊ะ ห่อข้าวด้วยถุงพลาสติก ชอบทิ้งขวดน้ำดื่มหรือถุงพลาสติกในบริเวณโรงเรียนและข้างถนนในชุมชน ไม่เก็บขยะที่ไม่ใช่ของตน แต่สภาพปัจจุบันครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิดการนำไปปฏิบัติกิจกรรมนั้น แต่ทฤษฎีไม่เน้นการปฏิบัติและกิจกรรมไม่หลากหลายไม่น่าสนใจ ซึ่งปีการศึกษา 2558 ได้จัดทำแผนพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน และได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โดยสอดแทรกจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมและ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1.1.3 เอกสารรายงานคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6) จากการศึกษาเอกสารพบว่า นักเรียนไม่ค่อยช่วยพ่อแม่ทำงานหลังเลิกเรียน เอาเวลาส่วนมากเล่นโทรศัพท์ ส่วนอยู่โรงเรียนไม่ค่อยช่วยครูทำงาน ต้องคอยให้บอกเป็นประจำ ไม่เก็บขยะที่ไม่ใช่ของตน ทั้งขยะไม่ถูกที่

1.2 การประชุม

โรงเรียนได้มีการประชุม ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 วันที่ 31 มีนาคม 2558 เวลา 09.00 – 12.00 โดยผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและคณะครูทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อชี้แจงเห็นผลของการทำวิจัยในครั้งนี้แล้ว โดยให้ผู้ร่วมประชุม ร่วมกันคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ อภิปรายด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่เป็นอยู่ตลอดจนร่วมกันเสนอแนวทาง ปฏิบัติการที่เป็นไปได้สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ผู้วิจัยได้บันทึกการประชุม ซึ่งสามารถสรุปจากผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

“...อยากให้มีการแก้ไขคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างจริงจังเสียที เรื่องการมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา การรักษาสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น การช่วยเหลือสังคม เพราะนักเรียนโดยเฉพาะ ป.5 - 6 ไม่ค่อยช่วยน้องทำความสะอาดห้องเรียน ต้องคอยให้ครูบอกถึงจะทำ ...”

(นางพัชรี กุลแดง. ครูประจำชั้นอนุบาล)

“... จากการสังเกตหลายครั้งนักเรียนในโรงเรียนขาดความตระหนักในหน้าที่ของตนเอง การเสียสละช่วยเหลือครู หรือน้อง เวลาน้องยกกล่องนมหนัก พี่จะไม่มาช่วยเลย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญอย่างยิ่ง ...”

(นางทองม้วน แผงสมศรี. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

“... นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบมักจะปล่อยให้ห้องหรือเพื่อนทำ แต่ยังมีนักเรียนบางคนไม่ยอมเข้าเขตรับผิดชอบหรือหลบหลีกในที่ต่างๆ ...”

(นางปราณี ธนสุวรรณ. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

“... เวลาโรงเรียนมีการร่วมบริจาคหรือทำบุญในวันสำคัญทางประเพณีต่างๆ ในหมู่บ้านหรือวัด นักเรียนจะไม่ให้ความสำคัญหรือสนใจที่จะบริจาคหรือแบ่งปันช่วยเหลือมากนัก ต่างจากน้องๆ ...”

(คุณครูสุจินต์ วิบูลย์คำ. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“... เมื่ออยู่บ้านพบว่านักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการทำงานบ้าน ทำให้ผู้ปกครองต้องดุ ซึ่งเป็นภาพที่ไม่เหมาะสม จึงอยากให้ครูได้สร้างความตระหนักและปลูกฝังในการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ...”

(นายสัมฤทธิ์ อุ่นคำ. ตัวแทนชุมชน)

“... การช่วยเหลือผู้อื่นและญาติพี่น้องโดยไม่หวังผลตอบแทนมีมาตั้งแต่อดีต ยิ่งคนอีสานบ้านเราก็จะมีการลงแขก ดำนา เกี่ยวข้าว ตีข้าว บุญประเพณีต่างๆ ชาวบ้านก็จะออกมาช่วยกันอย่างสนุกสนาน มีอะไรก็จะแบ่งกันกิน ปัจจุบันแทบจะไม่เห็นภาพเหล่านี้แล้ว จึงอยากให้ทางโรงเรียนช่วยฟื้นฟูหรือหากิจกรรมที่ให้ได้มีโอกาสที่จะช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนทำงาน ...”

(นายสัมพันธ์ มณีวรรณ. ประธานผู้ทรงคุณวุฒิ)

โดยสรุป การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการทำงานบ้าน ทำให้ผู้ปกครองต้องดุ การปฏิบัติที่โรงเรียนนักเรียนในโรงเรียนขาดความตระหนักในหน้าที่ของตนเอง การเสียสละช่วยเหลือครู หรือน้อง เวลาน้องยกกล่องนมหนัก

2. การเข้าร่วมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

ผลการประชุม พบว่า การเข้าร่วมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมนักเรียนมีพฤติกรรมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ไม่เอาใจใส่ต่อเรื่องของส่วนรวม เฉยชา ไม่สนใจ หลบหลีกเกี่ยงกันทำงาน ขาดความรับผิดชอบ ไม่กระตือรือร้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมใน

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่สอดคล้องกับตัวนักเรียน ขาดความน่าสนใจ ความหลากหลายทำให้การปฏิบัติกิจกรรมไม่มีประสิทธิภาพ

“...นักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจขาดความตระหนักในการเป็นผู้มีจิตสาธารณะไม่ให้ความร่วมมือกัน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ขอบห่อข้าวด้วยถุงพลาสติก ขวดน้ำดื่มก็ทิ้งใส่ถังขยะรวมไม่มีการแยก ทำให้เป็นมลพิษทางอากาศเวลานักการภารโรงกำจัด ...”

(คุณครูณฤมล แสงแก้ว. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“... จากที่ผมสังเกตเวลาช่วงจะเห็นขยะบริเวณโหลถนมนมาก เช่น ขวดน้ำ ถุงพลาสติก ดูแล้วไม่สะอาดตา เพราะสิ่งเหล่านี้มันสามารถนำกลับมาขายได้...”

(นายบุญชิต มณีวรรณ. ตัวแทนศิษย์เก่า)

“...พอถึงกิจกรรมวันสำคัญต่างๆที่โรงเรียนจะจัดขึ้น นักเรียน ป.5 – 6 จะไม่ค่อยรู้ตอบไม่ได้ว่าวันนี้มีความสำคัญอย่างไร แม้แต่กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องก็มี แต่จำไม่ได้ ...”

(นางสาวสมจินตนา ภัคติกการ. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...ผมตัวแทนของผู้ปกครอง จากการสังเกตเวลามีบุญประเพณีต่างๆ หรือวันสำคัญต่างทางศาสนา เช่นวันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น ในหมู่บ้านเครือข่าย จะเห็นนักเรียนหรือเยาวชนมาเข้าร่วมกิจกรรมน้อยมาก หากวันหนึ่งเขาโตไปเป็นผู้ใหญ่กิจกรรมที่ดั่งงาม อาจจะหายไปได้ ต่างคนต่างอยู่ ความสามัคคีก็จะมี ความวุ่นวายของสังคมก็จะมากขึ้น จึงอยากให้คุณครูปลูกฝังตั้งแต่เด็ก...”

(นายบุญรอด อามาตย์. ตัวแทนผู้ปกครอง)

“...การปฏิบัติงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน ที่ผ่านมาก็มีการปฏิบัติกัน แต่ไม่ได้มีการวางแผนหรือการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นจริงเป็นจังทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ขาดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ...”

(นายพัศ วิบชัยภูมิ. ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“...การนำกิจกรรมเพื่อสังคมมาเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยเฉพาะในเรื่องจิตสาธารณะ ควรมีความเหมาะสมกับวัยและส่งเสริมให้สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงได้ทั้งประโยชน์และสนุกสนาน ที่สำคัญเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเกิดความตระหนักอยากมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจไม่ใช่เป็นการบังคับ

เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ถือว่าอยู่ในระดับประถมอาจยังไม่เข้าใจเพราะไม่มีการควบคุม การนำปฏิบัติทำให้การดำเนินงานด้านดังกล่าวเกิดปัญหา ...”

(พระครูกิตติคุณ โสภณ. ตัวแทนองค์กรศาสนา)

“...เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยากรู้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานบุญประเพณีที่ชุมชน หรือหน่วยงานต่างๆ ได้จัดขึ้น เพราะนักเรียนจะได้เรียนรู้และเป็นส่วนหนึ่งของงาน เพราะส่วนตัวแล้วคิดว่าจะทำให้ นักเรียนของเราเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นบ้าง...”

(นายมนตรี รินสอน. ตัวแทนองค์กรชุมชน)

“...ผมคิดว่าการสอนในชั้นเรียนคงไม่พอกับนักเรียนในยุคปัจจุบัน เราควรสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมให้เขาได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยให้เขาทำกิจกรรมกันเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนเป็นเจ้าของกิจกรรม มีการแสดงความคิดเห็นออกแบกิจกรรมเอง เกิดความสนุกสนานและมีความสุขไม่เบื่อหน่ายเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ส่วนทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะคอยช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณด้วย ...”

(นายชัยยะ โยโธสง. ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

“...ควรเป็นกิจกรรมที่เข้าใจง่ายและปฏิบัติได้จริง มีความหลากหลาย สนุกสนานและได้รวมกลุ่มช่วยกันทำกับเพื่อน และสิ่งที่ดีต่อตนเองคือได้พัฒนาตนเองและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและผู้อื่น

(คุณครูวิสิทธิ์ แผงสมศรี. ตัวแทนครู)

“...คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้ ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันส่งเสริม สนับสนุน ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน...”

(นายสั้ม มณีวรรณ. ประธานผู้ทรงคุณวุฒิ)

โดยสรุป จากการประชุม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ขาดความเต็มใจในการช่วยเหลือผู้ปกครองรวมถึงครู การอาสาทำงานยังมุ่งหวังผลตอบแทน การมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นมีน้อย นักเรียนมีพฤติกรรมขาดจิตสำนึกสาธารณะ คือ ไม่เอาใจใส่ต่อเรื่องของส่วนรวม เฉยชา ไม่สนใจ หลบหลีกเกี่ยงกันทำงาน ขาดความรับผิดชอบ ไม่กระตือรือร้น ซึ่งครูต้องคอยบอก คอยเตือน เช่น การทิ้งขยะลงในห้องเรียนทำให้เกิดความสกปรก ไม่สนใจ การทำความสะอาดห้องเรียน ถึงขยะ ไม่กวาดในห้องเรียนถูกทิ้งไม่เป็นระเบียบ แม้จะมีการกำหนดหน้าที่เวรประจำวันก็ตาม การขีด ขูด เขียนโต๊ะเก้าอี้ ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายโดยไม่รู้สึกรู้หาย การปิด-เปิดประตูหน้าต่างห้องเรียน การทิ้งขยะในบริเวณโรงเรียน และนอกบริเวณโรงเรียน หรือพบเห็นขยะทิ้งไม่ถูกที่แต่กลับทำเฉยไม่สนใจพบเห็นการเปิดน้ำ

เปิดไฟ เปิดพัดลมทิ้งไว้ หรือพบเห็น ก๊อกน้ำ ปลั๊กไฟ สวิตซ์ไฟเกิดการชำรุดก็ไม่ใส่ใจที่จะช่วยปิด หรือแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ถึงแม้โรงเรียนจะได้กำหนดครูผู้สอนได้นำวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อหาสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมดังกล่าวของนักเรียนจนได้ข้อค้นพบ ซึ่งผลการซึ่งผู้วิจัยสามารถแบ่งคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะได้ 2 ประเด็น คือ การช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมมีน้อย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะมาวิเคราะห์และสรุปผล ปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ก่อนดำเนินกิจกรรม

ข้อ	พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{x}	S.D.	แปลความ
1.	ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน			
	1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ	1.54	0.54	น้อย
	1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	1.65	0.88	น้อย
	1.3 แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	1.73	0.66	น้อย
2.	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม			
	2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	1.96	0.85	น้อย
	2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	2.11	0.49	น้อย
	2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	2.37	0.58	น้อย
โดยภาพรวม		2.14	0.70	น้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง มีพฤติกรรมที่แสดงออก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่าประเด็นอื่น ๆ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ($\bar{x}=2.37$) เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ($\bar{x}=2.11$) และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ($\bar{x}=1.96$)

สรุปผลการดำเนินงาน การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และศึกษาข้อมูลจากรายงานผลการ ด้านผู้เรียน (ระดับประถมศึกษา) ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนยังมีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะยังน้อยแยกตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

ระยะที่ 2 ศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. การกำหนดกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระบบการวิจัยปฏิบัติการ โดยใช้หลักการของเดมมิ่ง

1.1 การวางแผน (Plan - P) ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยได้ร่วมประชุมคณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่ประชุมต้องการพัฒนา

1.1.2 ประชุมวางแผนกำหนดกิจกรรมดำเนินงานจัดให้มีการประชุมคณะครูในโรงเรียนทุกคน เพื่อวางแผนปฏิบัติการพัฒนา หลังจากที่ได้ดำเนินการในข้อ 1 แล้ว เพื่อร่วมกันดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1.3 กำหนดกระบวนการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะของนักเรียนตามหัวข้อพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาโดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับงาน มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาดำเนินการต่อไป

1.1.4 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่กำหนด ร่วมกันจัดทำรายละเอียดของกิจกรรม เช่น ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เครื่องมือ แหล่งข้อมูล ผู้รับผิดชอบข้อมูล ระยะเวลาในการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

1.1.5 ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันจัดทำเอกสาร คู่มือการพัฒนา ได้แก่ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนา กำหนดรูปแบบการติดตามและประเมินผล กำหนดบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล กำหนดบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล ตามมติของที่ประชุม

1.1.6 เสนอกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขออนุมัติดำเนินการ และออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ

1.1.7 หลังจากดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้เข้าเสนอบทเรียนที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ และแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง แล้วกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ดังนี้

ตารางที่ 7 ปฏิทินการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ตามกลยุทธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง

กลยุทธ์	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	ผู้ร่วมกิจกรรม
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - กิจกรรมชุมนุม	สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ	22 พฤษภาคม 2558	คณะกรรมการพัฒนาครูที่ปรึกษาชุมนุม	นักเรียนชั้น ป. 4 – 6 68 คน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - กิจกรรมชุมนุม	- สร้างความเข้าใจในเรื่องการทำงานร่วมกัน - นักเรียนแบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบหรือครูแนะนำ - นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่	29 พฤษภาคม 2558	ครูที่ปรึกษาชุมนุม นักเรียนแกนนำ	นักเรียนชั้น ป. 4 – 6 68 คน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - กิจกรรมชุมนุม	- นักเรียนประเมินการปฏิบัติงานของตนเองและปรับปรุง - นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อผู้อื่น	5 มิถุนายน 2558 – 29 มกราคม 2559	ครูที่ปรึกษาชุมนุม นักเรียนแกนนำ 68 คน	นักเรียนชั้น ป. 4 – 6 68 คน

กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน - กิจกรรมเพื่อ สังคมและ สาธารณะ ประโยชน์	- กิจกรรมช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู - กิจกรรมช่วยงาน ประเพณีวัดชุมชน - กิจกรรมสอนน้องเล่น ดนตรี	5 มิถุนายน 2558 – 29 มกราคม 2559	ครูที่ปรึกษา ชุมนุม นักเรียนแกนนำ 22 คน - ชุมนุมจิต อาสาช่วยเหลือ ชุมชน	นักเรียนชั้น ป. 4 – 6 68 คน
กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน - กิจกรรมเพื่อ สังคมและ สาธารณะ ประโยชน์	- กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติด, รณรงค์โรค ไข้เลือดออก - กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภฤกษ์สุดท้ายของเดือน - กิจกรรมของหายแล้วได้ คืน - กิจกรรมวันสำคัญของ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	5 มิถุนายน 2558 – 29 มกราคม 2559	ครูที่ปรึกษา ชุมนุม นักเรียนแกนนำ 22 คน - ชุมนุมจิต อาสาพัฒนา สังคม	นักเรียนชั้น ป. 4 – 6 68 คน
กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน - กิจกรรมเพื่อ สังคมและ สาธารณะ ประโยชน์	- กิจกรรมขยะรีไซเคิล - กิจกรรมปลูกต้นไม้วัน สำคัญ - กิจกรรมเขตสะอาดด้วย ไม้กวาดเงินล้าน	5 มิถุนายน 2558 –29 มกราคม 2559	ครูที่ปรึกษา ชุมนุม นักเรียนแกนนำ 22 คน - ชุมนุมรักษ์ โลกรักษ์ โรงเรียน	นักเรียนชั้น ป. 4 – 6 68 คน

2. การปฏิบัติตามแผน (Do – D) โดยดำเนินการ ดังนี้

คณะครูทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยสอดแทรกการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการโดยใช้กิจกรรมพัฒนานักเรียน ดังนี้

2.1 กิจกรรมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ ผู้วิจัย ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับกิจกรรม เพราะในการที่จะพัฒนานักเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องสร้างให้เด็กได้มีองค์ความรู้ด้านจิตสาธารณะก่อนการพัฒนาด้วยกระบวนการปฏิบัติ ผู้วิจัยและคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะจึงกำหนดให้มีการสร้างความตระหนักทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนจึงเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยและครูประจำชั้นจึงอบรมให้ความรู้และตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะ 1 วัน ให้นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ร่วมกับผู้นำชุมชนเครือข่ายที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาไปด้วยกัน ส่วนในห้องเรียนจะเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาชุมนุมโดยสอดแทรกองค์ความรู้ด้านจิตสาธารณะจากสื่อวีดิทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะในคาบกิจกรรมชุมนุมทุกวันศุกร์ กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2558 - 29 มกราคม 2559

2.2 กิจกรรมช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู

เป็นกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน มีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าเป็นกิจกรรม ทุกวันทำความดี ควรปลูกฝังและการสร้างจิตสำนึกตอบแทนบุญการผู้มีพระคุณในฐานะลูกหรือลูกศิษย์ เสนอต่อครูที่ปรึกษา สมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนช่วยจัดทำแบบบันทึกทุกวันทำความดีให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ให้นักเรียนได้บันทึกการทำงานช่วยเหลือผู้ปกครองขณะอยู่บ้านให้ผู้ปกครองเซ็นรับรอง ส่วนขณะอยู่โรงเรียนให้คุณครูที่ปรึกษาหรือคุณครูที่นักเรียนได้ช่วยเหลือ เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนจะรวบรวมส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน ส่วนนักเรียนที่มีความประพฤติดี สมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนและคณะครูจะคัดเลือกยกย่องชมเชยให้รับทุนการศึกษาและเกียรติบัตรนักเรียนดีเด่น แม่ดีเด่น ในวันแม่แห่งชาติของทุกปี ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.3 กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวันที่สมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนและครูที่ปรึกษา มีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าเป็นกิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชนวัด และองค์กรต่างๆด้วย เพราะได้ช่วยปลูกฝังการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนตั้งแต่เด็ก จึงกำหนดขอบเขตการทำงาน งานบุญประเพณีชุมชนเครือข่าย 10 หมู่บ้าน งานปฎิคม เสิร์ฟน้ำ ล้างจาน เช่น บุญอุทิศส่วนกุศลวัดบ้านตะโงนและวัดบ้านหนองระเวียง งานปฎิคม เสิร์ฟน้ำ ล้างจาน เช่น บุญเข้ากรรมปฏิบัติธรรม บุญแมว งานฌาปนกิจ และทำความสะอาดศาลาการเปรียญ ห้องน้ำ นักเรียนจะไปในคาบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ โดยให้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แบ่งกันออกเป็น 5 ชุด ชุดละเท่าๆกันหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนจะรวบรวมบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม รับเกียรติบัตรนักเรียนจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนดีเด่นในวันพ่อแห่งชาติของทุกปี ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมชนครูที่ปรึกษาชุมชนจะสรุปกิจกรรมชี้แนะให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.4 กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

กิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวันโรงเรียนบ้านหนองระเวียงได้มีวงดุริยางค์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 สมาชิกในวงดุริยางค์ส่วนมากจะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในตอนเช้าก็จะบรรเลงเพลงชาติหน้าเสาธงทุกวัน การเดินรณรงค์งานต่างๆ การเปิดงานกีฬา สี่กลุ่มเครือข่ายและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ เมื่อสิ้นปีการศึกษาสมาชิกในวงรุ่นพี่ก็จะขาดหายไป ทุกปีก่อนเปิดเทอมก็จะเป็นภาระของคุณครูที่ต้องมาฝึกน้องๆใหม่หมด สมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนและครูที่ปรึกษา มีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าจะหาเวลาว่างมาช่วยฝึกน้องผู้ที่มีความถนัดและสนใจเล่นดนตรีดุริยางค์ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 5 จึงกำหนดวันเวลาคือวันเสาร์ - อาทิตย์สุดท้ายของทุกเดือน โดยให้สมาชิกรุ่นพี่ในวงเป็นแกนนำในการฝึก ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูผู้ฝึกสอนจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจสอนน้องและร่วมกิจกรรม และรับเกียรติบัตรนักเรียนจิตอาสาช่วยเหลือครูดีเด่นในวันไหว้ครูของทุกปี ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมชนครูที่ปรึกษาชุมชนจะสรุปกิจกรรมชี้แนะให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.5 กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและไข้เลือดออก

เป็นการสอดแทรกกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนแกนนำชุมชนจิตอาสาพัฒนาสังคม จะรับผิดชอบงานด้านสุขศึกษาของโรงเรียน สมาชิกกลุ่มแกนนำและครูที่ปรึกษา มีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าจะหากิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึงภัยอันตรายจากยาเสพติดและโรคไข้เลือดออกที่เป็นปัญหาชุมชนในปัจจุบัน ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง และชุมชนได้ทราบ กิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้ความรู้จากการจัดกิจกรรม จึงกำหนดกิจกรรมขึ้นในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ในสถานศึกษานักเรียนแกนนำจะให้ความรู้สั้นๆ จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ ประกวาดวาดภาพ คำขวัญรณรงค์ นอกสถานศึกษาคือการเดินรณรงค์ตามหมู่บ้าน นักเรียนแกนนำวาดภาพโปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขับเคลื่อนกิจกรรมไปด้วยกัน ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและ

พฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจประกวดและร่วมกิจกรรม และรับเกียรติบัตรในวันรณรงค์ยาเสพติดโลกของทุกปี ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมนุมนักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้นำ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.6 กิจกรรมของหายแล้วได้คืน

เป็นการสอดแทรกกิจวัตรประจำวัน เป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีสำนึกที่ดีว่าไม่ควรขโมยสิ่งของของผู้อื่นเมื่อพบเจอโดยให้นำมามอบให้คณะกรรมการและสร้างความสุขให้กับนักเรียนที่ทำสิ่งของหาย นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคม และครูที่ปรึกษา มีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าจะจัดทำกิจกรรมภายในสถานศึกษาด้วยการให้นักเรียนนำสิ่งของที่สูญหาย เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เงิน ฯลฯ แล้วให้คณะกรรมการบันทึกชื่อผู้พบของและบันทึกชื่อผู้มารับของคืน โดยให้นักเรียนแกนนำตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ โดยรับแจ้งตอนเข้าก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ ครูเวรประจำวันและครูประจำชั้นจะคอยยกย่องชมเชยนักเรียนและมีของรางวัลมามอบให้หน้าเสาธง ขณะนักเรียนนำสิ่งของมาแจ้งเมื่อพบเห็น เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมนุมนักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้นำ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จผลที่ตามมาคาดว่าสิ่งของต่างๆภายในสถานศึกษาจะสูญหายน้อยลงเพราะนักเรียนช่วยกันเป็นหูเป็นตารักษาสัมบัติของส่วนรวม และเป็นการฝึกฝนนิสัยที่ดีงามให้ติดตัวไปตลอดชีวิตเพื่อเข้ากับสังคมได้ดี สร้างสรรค์ครอบครัวและสังคมต่อไป บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.7 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมและครูที่ปรึกษามีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าจะหากิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในอดีต และเพื่อเป็นการระลึกถึงความสำคัญของวันนั้น ๆ นักเรียนแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมและคณะครูทุกคนจึงจัดกิจกรรมนั้นขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงทุกคนและชุมชนได้ตระหนัก และระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในวันนั้นด้วยความภาคภูมิใจ หรือเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามสืบทอดต่อกันมา จึงกำหนดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานศึกษาวันสำคัญทางชาติ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันสุนทรภู่ วันภาษาไทยแห่งชาติ วันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา บุญประเพณี ฮีตสิบสองของภาคอีสาน เช่น บุญเผาส บุญกฐิน และวันลอยกระทง นักเรียนแกนนำประชาสัมพันธ์จัดทำบอร์ดป้ายนิเทศ การประกวดการเขียนเรียงความ วาดภาพ แต่งกลอน คัดลายมือ และเตรียมกิจกรรมที่จะ

นำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและบุญประเพณีที่ชุมชนจัดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขับเคลื่อนกิจกรรมไปด้วยกัน ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจประกวดและร่วมกิจกรรม ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมชนนักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษาชุมชนจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.8 กิจกรรมทำบุญตักบาตร

ศุภฤกษ์สุดท้ายของเดือนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนแกนนำชุมชนจิตอาสาพัฒนาสังคมและครูที่ปรึกษา มีมติที่ประชุมลงความเห็น ว่า ควรหากิจกรรมที่ให้เพื่อนและน้องๆนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงทุกคน รู้จักการให้ การเสียสละ แบ่งปัน โดยกำหนดกิจกรรมการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง ทุกวันศุภฤกษ์สุดท้ายของเดือน ทางโรงเรียนได้นิมนต์พระสงฆ์จากทั้งสองวัดในชุมชนเครือข่ายมารับบิณฑบาต ส่วนนักเรียนแกนนำมีหน้าที่เตรียมสถานที่ และช่วยรับสิ่งของจากการบิณฑบาตของพระสงฆ์ ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจร่วมกิจกรรม ส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมชนนักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษาชุมชนจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.9 กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ

สอตแทรกกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมชนรักษ์โลกรักษ์โรงเรียนและครูที่ปรึกษาชุมชนได้คัดเลือกกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน โดยกำหนดการปลูกต้นไม้คนละ 1 ต้น ในวันรักษ์สิ่งแวดล้อม วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ และกิจกรรมลดโลกร้อนด้วยการเดินธรมรงค์และการปั่นจักรยานในกิจกรรมวันต่างๆที่ทางโรงเรียนและองค์กรต่างๆจัดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน วัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงและชุมชนได้ตระหนักและปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการลดภาวะโลกร้อนด้วยวิธีต่างๆ ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจร่วมกิจกรรม ในคาบเรียนกิจกรรมชุมชน ครูที่ปรึกษาชุมชนจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.10 กิจกรรมขยะรีไซเคิล

เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวันที่สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษ์โลก รักษ์โรงเรียนและครูที่ปรึกษาได้คัดเลือกกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน ลดขยะในโรงเรียนแต่สร้างรายได้ให้กับนักเรียน ครูที่ปรึกษาและแกนนำนักเรียนได้ไปศึกษาโรงงานรับซื้อของเก่า และนักเรียนแกนนำได้ศึกษาขยะที่สามารถนำมารีไซเคิล การคัดแยกขยะแต่ละชนิด และราคาขยะจากโรงงาน นักเรียนแกนนำได้ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงทราบ ขยะแต่ละชนิดที่สามารถนำมารีไซเคิลใหม่ได้ นอกจากนั้นนักเรียนแกนนำยังได้ทำถังขยะเพื่อคัดแยกในการทิ้งขยะแต่ละชนิดขึ้นไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อสะดวกในการคัดแยก และการรับซื้อของสมาชิกและนักเรียนที่นำจากบ้านมาขายที่โรงเรียน โดยการตั้งราคาที่สูงกว่าพ่อค้ามารับซื้อที่บ้านหรือโรงเรียน เมื่อสิ้นเดือนสมาชิกกลุ่มก็จะมีการคัดแยกขยะรวบรวมจากที่ได้จากโรงเรียนและการรับซื้อ เพื่อนำไปขายที่โรงงาน สมาชิกจะนำเป็นรายได้ของกลุ่มชุมนุมรักษ์โลกรักษ์โรงเรียน ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรมส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้นำ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

2.11 กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวันที่สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษ์โลก รักษ์โรงเรียนและครูที่ปรึกษาได้มีการแบ่งหน้าที่นักเรียนทำความสะอาด และดูแลเขตรับผิดชอบตามระดับชั้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และมีการกำหนดเกณฑ์คะแนนขึ้นเพื่อได้มอบเกียรติบัตรหน้าเสาธงในตอนเช้าในแต่ละเดือน โดยมีกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษ์โลกรักษ์โรงเรียนเป็นคณะกรรมการตรวจให้คะแนนทุกตอนเช้าและรายงานหน้าเสาธงสำหรับชั้นเรียนที่ทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับการยกย่องชมเชยและเกียรติบัตรและส่งคะแนนให้ครูประจำชั้นประเมินผลพฤติกรรมของนักเรียนประจำปีการศึกษาด้วย สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษ์โลกรักษ์โรงเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ได้ทำโครงการอาชีพการทำไม้กวาดขายและมีจิตอาสาทำไม้กวาดทางมะพร้าวด้วยขวดน้ำยาล้างจาน ให้กับนักเรียนแต่ละเขตรับผิดชอบฟรี โดยไม่ต้องใช้งบประมาณโรงเรียนซื้อเหมือนแต่เดิม ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรมส่วนในคาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้นำ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงอย่างยั่งยืนต่อไป กิจกรรมดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2558 - 29 มกราคม 2559

โดยสรุป การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง ในระหว่าง เดือน

มิถุนายน 2558 - เดือนตุลาคม 2558 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการนำประเด็นปัญหาที่พบจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วแยกประเด็นปัญหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ คือ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม จากนั้นได้ประชุมปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถด้านการปฏิบัติของนักเรียน

การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการโดยการแจ้งให้นักเรียนทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งถือว่าเป็นคุณธรรมระดับพื้นฐานประการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานหรือภารกิจต่างๆ ด้วยความเต็มใจ หรือการที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่กำหนดไว้ จากนั้นได้แจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และการติดตามผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยมีครูที่ปรึกษาชุมชนและครูผู้รับผิดชอบกิจการนักเรียนเป็นผู้คอยกำกับดูแลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และรายละเอียดกิจกรรมต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มี คุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องของการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ที่บ้าน และอยู่ตามที่สาธารณะตามระเบียบที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากการที่นักเรียนขาดความเข้าใจและเคยชินกับการปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม ผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการโดยมอบหมายหน้าที่ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นแกนนำนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ชุมชนุมจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน ได้แก่ กิจกรรมช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู กิจกรรมช่วยงานประเพณีวัด, ชุมชน กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี
2. ชุมชนุมจิตอาสาพัฒนาสังคม ได้แก่ กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้ายของเดือน กิจกรรมของทนายแล้วได้คืน กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติด, รณรงค์โรคไข้เลือดออก
3. ชุมชนุมรักษ์โลกรักษ์โรงเรียน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมรณรงค์ลดโลกร้อน ปลูกต้นไม้วันสำคัญ ธนาคารขยะรีไซเคิล เขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูผู้ดูแลกิจการนักเรียนได้คอยกำกับดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยคาบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ และกิจกรรมชุมชน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งทำหน้าที่ และครูผู้สอนในกิจกรรมต่าง ๆ ได้นัดประชุมนักเรียนโดยแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมร่วมกันวางแผนและกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ ส่วนครูประจำชั้นก็คอยกำกับดูแลนักเรียนเกี่ยวกับความเรียบร้อยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมของนักเรียนทั้งที่อยู่ภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนเช่นเดียวกัน และถ้าหากพบว่ามึนักเรียนคนใดยังไม่ปฏิบัติตาม ก็ให้แก้ไขในทันทีที่พบเห็น พร้อมกับชี้แจงให้นักเรียนได้รับทราบถึงผลดีของการปฏิบัติตามกิจกรรมและผลเสียของการไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 8 ปฏิทินการปฏิบัติงานตามกิจกรรมพัฒนาด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

กิจกรรม	กลยุทธ์/กิจกรรม	มิ.ย. 58 – มกราคม 59							
		มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.
นักเรียนมีความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ	สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ	↔							
ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ	-กิจกรรมช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู	←							→
อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาไม่หวังผลตอบแทน	- กิจกรรมช่วยงานประเพณีวัด, ชุมชน	←							→
	- กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี	←							→
แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	- กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้ายของเดือน	←							→
	- กิจกรรมของหายแล้วได้คืน	←							→
ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	- กิจกรรมขยะรีไซเคิล	←							→
	- กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ								
	- กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน	←							→

กิจกรรม	กลยุทธ์/กิจกรรม	มี.ย. 58 – มกราคม 59							
		มี.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	- กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์								
เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์ที่ดี	- กิจกรรมรณรงค์ ยาเสพติด,รณรงค์ โรคไข้เลือดออก								

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขั้นที่ 3 ขั้นการตรวจสอบ (Check - C)

ผลที่เกิดการดำเนินงานตามกลยุทธ์พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
 สาธารณะ ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงผลที่เกิดการดำเนินงานตามกลยุทธ์พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ด้านจิตสาธารณะ

พฤติกรรมพึงชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
นักเรียนมีความเข้าใจ และตระหนักถึงด้าน จิตสาธารณะ	สร้างความเข้าใจและตระหนัก ถึงด้านจิตสาธารณะ	นักเรียนมีความตระหนัก ให้ความ เคารพและทวงแทนต่อสาธารณ สมบัติและผลประโยชน์ส่วนรวม โรงเรียน ชุมชน วัด และ ประเทศชาติมากขึ้น
ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความ เต็มใจ	- กิจกรรมช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู	นักเรียนมีความตระหนักรู้ใน ตนเองที่จะตอบแทนโดยการ ช่วยเหลือพ่อแม่ คุณครู ทำงาน ทุกวัน
อาสาทำงานให้ผู้อื่น ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และ สติปัญญาไม่หวัง ผลตอบแทน	- กิจกรรมช่วยงานประเพณีวัด, ชุมชน - กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี	นักเรียนมีพฤติกรรมการอุทิศตน ทำงานเพื่อส่วนรวม มากขึ้นมี ความสุขสนุกสนานเมื่อได้ทำ กิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนแสดงออกถึงการมีน้ำใจ และปรารถนาดีต่อโรงเรียนของ ตนและน้อง ๆ และอยากที่จะ ช่วยโรงเรียนและครูตลอดเมื่อขอ ความช่วยเหลือ

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับ ผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภร์ สุดท้ายของเดือน - กิจกรรมของหายแล้วได้คืน 	<p>นักเรียนมีความตระหนักถึงการ รู้จักเสียสละ แบ่งปัน สิ่งของ แรงงานของตน ถึง ผลประโยชน์ที่ตนและส่วนรวมจะ ได้รับมากขึ้นตามลำดับ นักเรียนแสดงออกถึงการมีน้ำใจ และปรารถนาดีและเข้าใจถึง ความรู้สึกต่อผู้อื่น</p>
ดูแล รักษาสาธารณ สมบัติและ สิ่งแวดล้อมด้วยความ เต็มใจ	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมขยะรีไซเคิล - กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ - กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้ กวาดเงินล้าน 	<p>นักเรียนมีความตระหนักถึง สิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าของขยะที่ สามารถนำกลับมารีไซเคิลหรือ ดัดแปลงของใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ทั้งขยะลงถังคัด แยก และสร้างรายได้ระหว่าง เรียนและต่อยอดเป็นอาชีพ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์สิ่งแวดล้อมและ โทษจากการทำลาย นักเรียนมี ความสุขสนุกสนานที่เป็นส่วน หนึ่งในการร่วมกิจกรรมลดภาวะ โลกร้อนด้วยกิจกรรมต่างๆ นักเรียนสำนึกใส่ใจการทำงาน ส่วนรวมและเขตพื้นที่รับผิดชอบ แต่ละชั้นมากขึ้น โรงเรียนสะอาด โดยไม่ต้องมีครูควบคุมเหมือนแต่ ก่อน แต่อำนวยความสะดวกและ ให้กำลังใจ</p>
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 	<p>นักเรียนมีความตระหนักถึงความ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสำนึกถึงบรรพบุรุษที่สร้าง คุณงามความดี จารึตประเพณีที่ดี งาม ต่อสู้เพื่อประเทศชาติ รวมถึง พระราชกรณียกิจของในหลวง เพื่อพสกนิกรปวงชนชาวไทย</p>

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์ที่ดี	- กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติด,รณรงค์โรคไข้เลือดออก	นักเรียนมีความตระหนักต่อตนเองและปรารถนาต่างๆต่อสังคม ถึงอันตรายจากสารเสพติดและโรคไข้เลือดออก และให้ความสำคัญร่วมกันจัดกิจกรรม

จากตารางที่ 9 ผลจากการดำเนินการ พบว่า ในระยะแรก นักเรียนยังไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม แต่เมื่อได้รับฟังคำชี้แจงและการกำกับดูแลจากครูอย่างต่อเนื่อง ปรากฏว่านักเรียนส่วนมาก ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการที่นักเรียนจะช่วยเหลือกันทำกิจกรรม เช่น การปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การช่วยงานทางสังคมต่าง ๆ กิจกรรมการณรงค์ การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่น เป็นต้น ดังผลจากการสังเกตการกิจกรรม โดยครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในตารางที่ 10 ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 10 แสดงการผลการสังเกตพฤติกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
สาธารณะ

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการสังเกต	สิ่งที่ควรปรับปรุง
ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความ เต็มใจ	- กิจกรรมช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู	นักเรียนได้ ช่วยเหลืองานของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองสามารถ ทำได้	นักเรียนบางคนยัง ไม่รู้หน้าที่ของตนที่จะ ช่วยเหลืองานพ่อแม่ และครู เนื่องจาก การเลี้ยงดูแบบไม่ให้ ลูกหลานลำบาก
อาสาทำงานให้ผู้อื่น ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาไม่หวัง ผลตอบแทน	- กิจกรรมช่วยงานประเพณี วัด, ชุมชน - กิจกรรมสอนน้องเล่น ดนตรี	- นักเรียนได้เข้า ร่วมกิจกรรมงาน ประเพณีของวัด และชุมชนตาม บทบาทและ ความสามารถ - นักเรียนได้รับ ความสนุกสนาน และได้รับความรู้ จากกิจกรรมเป็น การส่งเสริมการใช้ เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์	-

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการสังเกต	สิ่งที่ควรปรับปรุง
แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับ ผู้อื่น	- กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้ายของเดือน	- นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ในกิจกรรมทาง ศาสนา ได้มีส่วนร่วม ร่วม	-
	- กิจกรรมของหายแล้วได้ คืน	- นักเรียนได้เรียนรู้ เกี่ยวกับการ เสริมสร้างคุณธรรม เรื่องความซื่อสัตย์	-
ดูแล รักษาสาธารณ สมบัติและ สิ่งแวดล้อมด้วย ความเต็มใจ	- กิจกรรมขยะรีไซเคิล	- นักเรียนได้เรียนรู้ และสามารถนำ ขยะที่ไม่ใช้แล้วมา คัดแยกเพื่อ จำหน่าย และ นำมาใช้ประโยชน์ ได้อีก	-
	- กิจกรรมปลูกต้นไม้วัน สำคัญ	- นักเรียนได้มีส่วน ร่วมในการรักษา และอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม สร้าง ภูมิทัศน์ที่ดีต่อ โรงเรียนและชุมชน	-

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการสังเกต	สิ่งที่ควรปรับปรุง
	- กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน	- นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน ชุมชน และวัด	นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือขาดความสามัคคีในการทำงาน
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	- กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	- นักเรียนได้รับรู้และระลึกวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีการปฏิบัติตนตามกิจกรรมวันสำคัญนั้น ๆ	-
เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์ที่ดี	- กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติด, รณรงค์โรคไข้เลือดออก	- นักเรียนได้รับรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดและเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน และร่วมกันรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกตามชุมชนต่าง ๆ	-

จากตารางที่ 10 พบว่า การดำเนินการในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน วิพากษ์วิจารณ์เพื่อหาข้อบกพร่อง แก้ไข ปรับปรุง เพื่อเข้าสู่วงจรการพัฒนาต่อไป ผลการพัฒนา กลยุทธ์โดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะกิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณะประโยชน์ นักเรียนแกนนำกิจกรรม 3 กลุ่ม ครอบคลุมผลการพัฒนาการจิตสาธารณะ ทั้ง 2 ด้าน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง มีการพัฒนาการ มีจิตสาธารณะทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมผู้วิจัยได้ทำ การประเมินหลังการจัดกิจกรรมในลักษณะโครงการโดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สัมภาษณ์และการใช้แบบประเมินจิตสาธารณะของนักเรียน ได้ผลการประเมิน และเมื่อพบ ประเด็นปัญหาจึงได้ร่วมกันดำเนินแก้ปัญหา ซึ่งจากการที่ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันสังเกตและได้ระดม ความคิดเห็นมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการพัฒนาตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต สาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงมีประสิทธิภาพแต่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

ระยะเวลาการดำเนินงานต้องมีความกระชับไม่กว้างไม่แคบจนทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งครูจะต้องสร้างความตระหนักให้นักเรียนเข้าใจในพฤติกรรมด้านจิตสภาวะบ่อย ๑ จัดหาสื่อหรือกิจกรรมที่สามารถให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยการให้ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นกำกับติดตามชี้แนะยกย่อง ชมเชยให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด และนอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการระหว่างร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เช่น การเล่นเกม และการร้องเพลง เป็นต้น โดยครูจะต้องคอยกระตุ้นให้ความใส่ใจต่อการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 11 ผลการประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสภาวะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาหลังดำเนินกิจกรรม

ข้อ	พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{x}	S.D.	แปลความ
1.	ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	3.80	0.69	มาก
	1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ	3.60	0.51	มาก
	1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	3.80	0.89	มาก
	1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	4.00	0.68	มาก
2.	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	3.67	0.64	มาก
	2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	3.60	0.84	มาก
	2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	3.60	0.48	มาก
	2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	3.80	0.59	มาก
โดยภาพรวม		3.75	0.68	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง มีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านกิจกรรมรณรงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่าพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่าประเด็นอื่น ๆ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3

ลำดับแรก คือ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น ($\bar{x} = 4.00$) อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ($\bar{x} = 3.80$) ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ($\bar{x} = 3.80$)

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลการบันทึกเพิ่มเติมประกอบการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ปรากฏดังนี้

“...นักเรียนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและให้ความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ...”

(นายฝัส วิบชัยภูมิ, ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“... สังเกตเห็นว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น รู้ว่าต้องให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมและการรักษาสมบัติของโรงเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของเราด้วยที่ต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนรับผิดชอบและที่สำคัญได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ รู้สึกสนุกและได้ประโยชน์อีกทั้งได้ฝึกให้ตนเองมีความรับผิดชอบ...”

(นางทองม้วน แผงสมศรี, ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

“...นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมดีขึ้นมาก เอาใจใส่และกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมไม่หลบหลีกหรือเกี่ยงกันทำเหมือนแต่ก่อนและไม่ต้องคอยบอกคอยเตือนทำเองด้วยความเต็มใจและบางคนก็อาสาทำเองดีมาก...”

(นางปราณี ธนสุวรรณ, ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

“... รู้สึกว่าการทำกิจกรรมเพื่อสังคมไม่ใช่เรื่องยากอย่างที่คิดแถมยังได้รับประโยชน์ สนุกและได้ฝึกตนเองให้มีความรับผิดชอบและที่สำคัญมีความคิดว่าการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมการประหยัดพลังงานการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันหรือให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลนตามกำลังความสามารถของเราเป็นความสุขและเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญในการให้ความร่วมมือและเอาใจใส่สังคม

(คุณครูสุจินต์ วิบูลย์คำ, ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยไม่ เต็ด ดึง หักกิ่งไม้ดอกไม้เล่น สร้างความสกปรก และช่วยกันรักษาความสะอาดโดยไม่เกียจคร้าน ...”

(นายสัมพันธ์ อุ่นคำ. ตัวแทนชุมชน)

“...นักเรียนส่วนใหญ่อาสาช่วยงานครูด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และ นักเรียนมีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสมบูรณ์ ...”

(นายสัมพันธ์ มณีวรรณ. ประธานผู้ทรงคุณวุฒิ)

“... จากการสังเกตนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความเสียสละที่จะทำกิจกรรมพัฒนา ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน มีความกระตือรือร้นที่อยากจะมีส่วนร่วมทำให้โรงเรียนสะอาด สวยงาม มีระเบียบ ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะแบบนี้ตลอดไปจะเป็นสิ่งที่ดีมาก ...”

(คุณครูณฤมล แสงแก้ว. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

“... นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียนดีขึ้นกว่าเดิมมาก ครูไม่ต้องคอยบังคับให้ทำ แต่ทุกคนจะถือเป็นหน้าที่ที่ต้องช่วยกันทำ ...”

(คุณครูปรียาพัชร หงษ์ษา. ครูกิจกรรมนักเรียน)

“... นักเรียนมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างเหมาะสม รู้จักการ ช่วยเหลือเสียสละเพื่อชุมชน และนักเรียนทำงานเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์โดยไม่ย่อท้อต่อ ความเหนื่อยล้า ...”

(นางสาวสมจินตนา ภัคติกการ. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“... ช่วงแรกการดำเนินการ นักเรียนยังไม่เข้าใจการพัฒนาจิตสาธารณะแต่ครู อธิบายให้เข้าใจว่าเป็นการพัฒนาให้ห้องเรียนสะอาดน่าอยู่ น่าเรียน โดยนักเรียนเอง ...”

(คุณครูวิสิทธิ์ แผงสมศรี. ตัวแทนครู)

“... นักเรียนมีความสุขสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมทางด้าน สังคมและชุมชนซึ่งช่วยทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นการพัฒนาจิต สาธารณะที่ดี ...”

(พระครูกิตติคุณ โสภณ. ตัวแทนองค์กรศาสนา)

“... นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามกิจกรรมการพัฒนาจิตสาธารณะที่ดีทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างชุมชนและโรงเรียน ...”

(นายมนตรี รินสอน. ตัวแทนองค์กรชุมชน)

“... นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตอาสาที่จะช่วยเหลืองานของสังคมชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เหน็ดเหนื่อยและให้ความสำคัญกับครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ...”

(นายชัยยะ โยโธสง. ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

“... รู้สึกภูมิใจที่ลูกหลานได้ปฏิบัติกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมให้เกิดประโยชน์รู้จักช่วยเหลืองานที่บ้านตามความสามารถ สร้างความภูมิใจแก่บิดามารดา และครูอาจารย์ที่ได้รับรู้อย่างกว้างขวาง ...”

(นายบุญรอด อามาตย์. ตัวแทนผู้ปกครอง)

“... นักเรียนของเรามีจิตสาธารณะมากขึ้นดูเป็นธรรมชาติ มีความสุขในการร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะจิตอาสาเพื่อชุมชน วัดและ อบต.เวียงชัยของเรา อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่ช่วยกับพัฒนานักเรียนและควรสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไป ...”

(นายสัมพันธ์ มณีวรรณ. ประธานผู้ทรงคุณวุฒิ)

โดยสรุป กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่องาน รับผิดชอบช่วยเหลือผู้ปกครอง รู้จักการเข้าร่วมชุมชนช่วยเหลืองานสังคม ส่งเสริมสนับสนุนจารีตประเพณีอันดีงามให้เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act – A)

การแก้ไขปรับปรุงตามกลยุทธ์พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ร่วมกับคณะผู้วิจัย ได้ร่วมกันสนทนากลุ่มเพื่อปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรมที่เป็นปัญหา และร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้

“... นักเรียนของเรามีจิตสาธารณะมากขึ้นดูเป็นธรรมชาติมีความสุขในการร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะจิตอาสาเพื่อชุมชน วัดและ อบต.เวียงชัยของเราอาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่ช่วยกับพัฒนานักเรียนและควรสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไป ...”

(นายสัมพันธ์ มณีวรรณ. ประธานผู้ทรงคุณวุฒิ : สนทนากลุ่ม)

“... รู้สึกภูมิใจที่ลูกหลานได้ปฏิบัติกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมให้เกิดประโยชน์รู้จักช่วยเหลืองานที่บ้านตามความสามารถ สร้างความภูมิใจแก่บิดามารดา และครูอาจารย์ที่ได้รับรู้อย่างกว้างขวาง ...”

(นายบุญรอด อามาตย์. ตัวแทนผู้ปกครอง : สนทนากลุ่ม)

“... เมื่ออยู่บ้านพบว่านักเรียนให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการทำงานบ้าน ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกภูมิใจ ซึ่งเกิดจากการที่ครูได้สร้างความตระหนักและปลูกฝังในการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ ...”

(นายสัมฤทธิ์ อุ่นคำ. ตัวแทนชุมชน : สนนากลุ่ม)

“... นักเรียนมีความเสียสละที่จะทำกิจกรรมพัฒนา ห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน มีความกระตือรือร้นที่อยากจะมีส่วนร่วมทำให้โรงเรียนสะอาดสวยงาม มีระเบียบ ถ้า นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะแบบนี้ตลอดไปจะเป็นสิ่งที่ดีมาก ...”

(คุณครูณฤมล แสงแก้ว. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : สนนากลุ่ม)

“... นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตอาสาที่จะช่วยเหลืองานของสังคมชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เห็นเหน็ดเหนื่อยและให้ความสำคัญกับครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ...”

(นายชัยยะ โยโธสง. ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : สนนากลุ่ม)

“... นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนจะรีบทำให้เสร็จและร่วมมือกัน และจะไปช่วยเหลือกลุ่มอื่น ๆ ที่ยังทำไม่เสร็จ และคอยกำชับให้ห้อง ๆ ทำความสะอาดในเขตรับผิดชอบของตนอย่างเคร่งครัด ...”

(นางปราณี ธนสุวรรณ. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 : สนนากลุ่ม)

“...การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มีกิจกรรม การร่วมบริจาคหรือทำบุญในวันสำคัญทางประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้านหรือวัด นักเรียนจะให้ความสำคัญหรือเข้าร่วมมากขึ้น มีความสนใจที่จะบริจาคหรือแบ่งปันช่วยเหลือตามกำลังศรัทธา แสดงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี ...”

(คุณครูสุจินต์ วิบูลย์คำ. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : สนนากลุ่ม)

โดยสรุป ผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงแสดงให้เห็นว่านักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยนักเรียนมีพฤติกรรมการช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูในการทำงานด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องรอคำสั่ง และอาสาทำงานให้ผู้อื่น มีความเสียสละในการทำงาน เช่น การรักษาความสะอาดของห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน นักเรียนรู้จักนำสิ่งของมาคืนเจ้าของ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ส่งเสริมสนับสนุนจารีประเพณีอันดีงาม เข้าร่วมดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวช่วยส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนเป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
สามารถสรุปผลตามกลยุทธ์ของการดำเนินงาน ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้าน
หนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีพฤติกรรม
การการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย นักเรียนยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านช่วยเหลือผู้อื่นด้วย
ความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน
และสังคม

2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้าน
หนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้
กิจกรรมสร้างความตระหนักด้านจิตสาธารณะ สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน สอดแทรกใน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) พบว่า
นักเรียนมีความตระหนัก และเข้าใจในการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านช่วยเหลือ
ผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน
ชุมชน และสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้าน
หนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีพฤติกรรม

การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย นักเรียนยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะจำนวนครูในโรงเรียนมีจำนวนน้อย ขาดการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชนในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ขาดการมีส่วนร่วมจากนักเรียน ขาดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ครู 1 คน ต้องรับผิดชอบนักเรียนหลายช่วงชั้นทำให้อบรมให้ความรู้ยังไม่ทั่วถึงทุกคนการนำกิจกรรมไปใช้ยังไม่ครอบคลุม ครู สอดคล้องกับการวิจัยของคณาพร เทียมกลาง (2551 : 163) ได้ศึกษาวิจัยผลของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียน ปอพานวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายประการ ได้แก่ การไม่รู้จักรับเก็บออมเงิน ไม่ประหยัด ในการใช้สิ่งของทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ไม่สนใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่สนใจสืบค้นข้อมูลทางเทคโนโลยี เข้า-ออกห้องเรียนไม่ตรงตามกำหนดเวลา ผัดผ่อนการส่งงานครู แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เมื่อเก็บสิ่งของได้ไม่คืนเจ้าของ ชอบทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ชอบโกหกไปโรงเรียนไม่ทันแถวเคารพธงชาติ และไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง และสมศรี ฐานะวุฒิกุล (2556 : 107) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โรงเรียนต้องมีนโยบายและแผนการดำเนินงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดภาระงานด้านจิตสาธารณะไว้ชัดเจน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครูมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้กิจกรรมสร้างความตระหนักด้านจิตสาธารณะ สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน สอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) พบว่านักเรียนมีความตระหนัก และเข้าใจในการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมอยู่ในระดับสูง ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโดยการใช้กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ การส่งเสริมกิจกรรมภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษาได้กำหนดเป็นอย่างดีสอดคล้องกับการวิจัยของฉวีวรรณ แสนรักษ์ (2550 : 73 - 77) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโคกก่อพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากดำเนินการพัฒนา พบว่า นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ความภาคภูมิใจ รู้สึกพึงพอใจและให้ความร่วมมือในการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และ รัชภูมิ สมสมัย (2553 : 55 - 56) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณลักษณะประสงค์ในระดับดี ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และใฝ่เรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีมาก และสมศรี ฐานะวุฒิ กุล (2556 : 107) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีจิตสาธารณะ 3) กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำกระแสพระราชดำริสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ 4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ 5) การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในสถานศึกษาจะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินงานในกิจกรรมนั้นเกิดประสิทธิภาพแต่ทั้งนี้จะต้องในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการกำกับติดตามพร้อมทั้งแก้ไขปัญหาเพื่อให้การปฏิบัติเกิดผลที่ดี ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งนั้นเพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืน ครูผู้สอนแต่ละคนควรมีการขยายผลไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนโดยตรงและดำเนินการทั้งสองภาคเรียนเพื่อให้ทราบผลของการปฏิบัติโดยภาพรวมตลอดปีการศึกษา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางและรูปแบบการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นนโยบายและแผนปฏิบัติการไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อให้ผู้สอนแต่ละคนได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนควรประเมินผลการดำเนินงานตามกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบผลการพัฒนาและ นำข้อมูลไปสู่การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน

1.4 การพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ครูที่ปรึกษา ต้องเป็นหลักในการดำเนินงานเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนรับรู้และรับทราบปัญหาของนักเรียนก่อนใครอื่นและต้องหาแนวทางแก้ไขคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนร่วมกับครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน

1.5 การพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต้องดำเนินการพัฒนาด้วยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติ การติดตาม และการรายงานผลซึ่งต้องดำเนินการพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจังและมีการประสานงานกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เช่น ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และทำงานด้วยความเพียรพยายาม

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของครูและนักเรียนในการพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านพฤติกรรมของนักเรียน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กชกร ธิปัตติ. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษา
วิชาเอกภาษาอังกฤษที่เรียนโดยเน้นกิจกรรมที่เป็นภาระงาน กับเน้นกิจกรรมที่เป็น
หัวข้อเรื่อง. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). การประเมินจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู. กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กริช อัมโภชน. (2555). องค์ประกอบของความสำเร็จในการปฏิบัติงานรัฐกิจ. เอกสารการสอน
ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กนิษฐา นิตน์พัฒนา และคณะ. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2527). การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ : สภาคหอลิกแห่ง
ประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2551). วินัยนักเรียน ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับที่ 22. กรุงเทพฯ :
ธนัชการพิมพ์.
- กุมลา ธิโอโชค. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2539). การศึกษานีโอฮิวแมนและการพัฒนาส่วนต่าง ๆ ของชีวิตใน
ความคิดสร้างสรรค์กับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- คณาพร เทียมกลาง. (2551). ผลของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึง
ประสงค์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนปอ
พานพิทยาคมรัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จันทรานี สงวนนาม. (2548). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
บุ๊คพล็อย.

- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉวีวรรณ แสนรักษ์. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนโคกก่อพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชัย ศุภวงศ์. (2540). แนวคิด พัฒนาการและข้อพิจารณาเกี่ยวกับประชาสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบัน.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์. (2542). "Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย," สื่อพลัง. ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 : 21-23.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และคณะ. (2540). ความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (SPBB). กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2541). "การวิจัยเชิงคุณภาพ.ข้อพิจารณาทางทฤษฎี" ใน การศึกษาเชิงคุณภาพ: เทคนิคการวิจัยภาพสนาม. นครปฐม : โครงการเผยแพร่ข่าวสารและการศึกษาด้านประชากร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2536). ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยง ในครอบครัวและทางป้องกัน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เดโช สวานานนท์. (2549). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ถวัลย์ มาศจรัส . (2546). นวัตกรรมการศึกษาชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. (2543). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคคลภาครัฐ หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์รัตน์. (2554). การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- นงเยาว์ กัลยาลักษณ์. (2551). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นนทวัฒน์ สุขผล. (2543). เทคนิคการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นิตา ชูโต. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ปรีณิไพร.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพแบบทดสอบ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุญเพียง แพบสี. (2551). การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3. กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประชุม โพธิกุล. (2549). องค์การใฝ่ เรียนรู้ (Learning Organization). กรุงเทพฯ : ศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียน.
- ประวัตติ เอรารวรรณ. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- พนัส หันนาคินทร์. (2556). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2531). ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา.
- พิศเพลิน เขียวหวาน และคณะ. (2546). ความยากและความยาวของแบบทดสอบที่เหมาะสม
กับเวลาในการสอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพบุลย์ ทองอ้วน. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของ
นักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ : เดือน
ตุลา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543). การพัฒนาคณาจารย์. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วิสาดล. (2544). วิถีสังคมไทย ชุดที่4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน.
กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ภัสวรรณ องอาจ. (2554). การขัดเกลาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษา
วิทยาลัยดุสิตธานี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญโญ สาธร. (2556). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
- มัลลิกา มัลติโก. (2551). จิตสำนึกทางสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุทธนา วรณปิติ. (2542). สำนักพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- รัชภูมิ สมสมัย. (2553). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” (2552). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา
เล่ม 124 ตอนที่ 47.
- โรงเรียนบ้านหนองระเวียง. (2556). แผนการปฏิบัติการปี 2556. มหาสารคาม : สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิต
สาธารณะการศึกษาระยะยาว. เอกสารการประชุมสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วรเวทย์ บุญมา. (2551). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การศึกษาค้นคว้า
อิสระ ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจิตร อวาทกุล. (2549). การฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษชุดา หุ่นวิไล. (2548). การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิทย์พัฒน์ สีสหา. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปริญญาโท กศ.ม.การวิจัยการศึกษา : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ. (2544). สรุปลสถานการณ์สังคมไทย 2544 : มุมมองและข้อเสนอจาก
เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการ
พัฒนา.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีรบูรณ์ วิสารทกุล. (2543). ประชาสังคม คำ ความคิด และความหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ศักดิ์ชัย นิธิภูหวิ. (2541). ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2551). ห้องถิ่นภาคีคุณธรรมนำท้องถิ่น
พัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- สมนึก แกระหัน. (2551). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมการเรียนรู้ด้านความใฝ่รู้ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. การศึกษาค้นคว้า ปรึญญา
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). “ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่,” สี่มาจารย์. ปีที่ 13 ฉบับที่ 27 :
15 – 16.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2548). การบริหารงานบุคคลและการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546). การจัดการรัฐแนวใหม่. พระนครศรีอยุธยา : เทียนวัฒนา.
- สุดจิต นิमितกุล. (2544). กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี (Good
Governance). กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2544). {ออนไลน์}. ขุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. [สืบค้นเมื่อ วันที่
21 ตุลาคม 2558]. จาก http://www.vijai.org/articles_data.
- สุภะรัฐ ยอดระบำ. (2552). การใช้แนวคิดด้านการประชาสัมพันธ์ในวิทยานิพนธ์สาขาการ
ประชาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- สุภาวศ์ จันทวานิช. (2555). วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2550). การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ : กรณีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สอ เสถบุตร. (2530). New Model English-Thai Dictionary. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สยามรัฐ เรื่องนาม. (2542). ความรู้ทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความสำนึกเชิงสังคมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายสิน อุปรัง. (2553). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านจอบ อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศรี ฐานะวุฒิกุล. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตี. (2540). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตี. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- _____. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ : วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ. (2548). ร่วมคิด ร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- หฤทัย อัจจุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อ้อมเดือน สดมณี. (2550). การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อัจฉรา โฉมแฉล้ม. (2544). จิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนุชาติ พวงสำลี. (2543). พลเมืองไทย ณ จุดเปลี่ยนศตวรรษ. กรุงเทพฯ : สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาสังคม.
- Ferris. (1992). *Teaching Children Science : An Inquiry Approach*. Belmont Calif : Wadsworth.
- Kraft. (1992). *Taxonomy of Educational Objectives. Handbook II Affective Domain*. New York : David Mckay.
- Krath Wohl, Bloom and Masia. (1957). *Model Handbook of Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New york: McGraw-Hill Book Company.
- McElveen. (1957). Nailon, Knott and Carhart.
- Oslan, Blekher and Chesnolaca. (2000). *Distant Communication Project*. [Online]. Available from : <http://www.russ.ru/ds/english.htm>.
- Throne, S. (1997). Leadership and empowerment. *Journal of nursing education* 36 (9) : 437- 441.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบบันทึกการประชุม

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

รายชื่อผู้เข้าประชุม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 9.....
- 10.....

วาระการประชุม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

.....

.....

.....

.....

หัวข้อ

ศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
สาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

สรุปผลการประชุม

.....
.....
.....

หัวข้อ

.....
.....

สรุปผลการประชุม

.....
.....
.....

หัวข้อ

.....
.....

สรุปผลการประชุม

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ลงชื่อ)..... ผู้บันทึก
(.....)

...../...../.....

แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมนักเรียน (ก่อน/หลัง)

เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ท่านเห็นว่านักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างไร?

.....
.....
.....

ปัญหา

.....
.....

แนวทางการแก้ไข

.....
.....

2. ท่านเห็นว่านักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม อย่างไร?

.....
.....
.....

ปัญหา

.....
.....

แนวทางการแก้ไข

.....
.....

สรุปผลการสัมภาษณ์

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)..... ผู้บันทึก
(.....)
...../...../.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
(ก่อน/หลัง การพัฒนาผู้เรียน)

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ประเมิน

- () ผู้บริหาร
() ครู
() คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียน
บ้านหนองระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

คำชี้แจงให้พิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมายลงในช่องว่างที่
ตรงตามความรู้สึกหรือการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้นโดยมี
หลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

- มากที่สุดหมายถึงข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก / การปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด
มากหมายถึงข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก / การปฏิบัติของนักเรียนมาก
ปานกลางหมายถึงข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก / การปฏิบัติของนักเรียนปานกลาง
น้อยหมายถึงข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก / การปฏิบัติของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุดหมายถึงข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก / การปฏิบัติของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน					
	1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ					
	1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน					
	1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆและช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น					
2.	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม					
	2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ					
	2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม					
	2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น					

แบบสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่มของนักเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่มของนักเรียน

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

ผู้สังเกต.....

กลุ่มที่สังเกต.....

การสังเกตครั้งที่.....วันที่ทำการสังเกต.....

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการสังเกต	สิ่งที่ควรปรับปรุง
นักเรียนมีความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ	สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงด้านจิตสาธารณะ		
ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ	- กิจกรรมช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู		
อาสาทำงานให้ผู้อื่น ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาไม่หวังผลตอบแทน	- กิจกรรมช่วยงานประเพณีวัด, ชุมชน - กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี		
แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	- กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้ายของเดือน - กิจกรรมของหายแล้วได้คืน		

พฤติกรรมบ่งชี้	กลยุทธ์/กิจกรรม	ผลการสังเกต	สิ่งที่ควรปรับปรุง
ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	- กิจกรรมขยะรีไซเคิล		
	- กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ		
	- กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน		
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	- กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์		
เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์ที่ดี	- กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติด, รณรงค์โรคไข้เลือดออก		

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (สะท้อนผล)

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนอง
ระเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ประชุมวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น

ผู้เข้าร่วมประชุม 1 2 3
 4 5 6
 7 8 9

1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ

.....
.....

1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน

.....
.....

1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

.....
.....

2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

.....
.....

2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

.....
.....

2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่
เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึกการประชุม

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ บว. ว ๐๑๐๗/๒๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.จำปา จันทะสอน

ด้วย นายธเนต เข้มขันเขตการ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๑๐๒๐๐๓๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

บันทึกข้อความ

สวณราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่บว. ว ๐๑๐๖/๒๕๕๘

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ศิริกัญญา ตระกูลรัมย์

ด้วย นายธเนต เข้มเนตรการ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๑๐๒๐๐๓๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

๒๕๕๘/๒๒๒๕๘ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่บว. ว ๐๑๐๖/๒๕๕๘

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์รัตติกาล สารกอง

ด้วย นายธนต เข้มเนตรการ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๑๐๒๐๐๓๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ บว. ๐๑๐๗/๒๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ด้วย นายธเนต เข้มขันเขตการ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๑๐๒๐๐๓๑๓ นักศึกษา
ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บ
รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระ
เวียง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕ .

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำสั่งโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ที่ 4 / 2558

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
 สาธารณะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ประจำปีการศึกษา 2558

ด้วยโรงเรียนบ้านหนองระเวียง ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ เนื่องจากผลการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมด้านจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญาและคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม การจัดกิจกรรมจะจัดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยสอดแทรกจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมชุมนุม อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 มาตรา 27 (1) และ (4) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 39 (1) โรงเรียนจึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ประจำปีการศึกษา 2558

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา

1.1 นายผัส วิบชัยภูมิ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
1.2 นายวิสิทธิ์ แผงสมศรี	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.3 นายสุจินต์ วิบูลย์คำ	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.4 นายพินิจ กุลแดง	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ ให้คำปรึกษาหารือและเสนอแนะในการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามกฎหมาย
 กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและนโยบายของทางราชการ

2. คณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

2.1 นายวิสิทธิ์ แผงสมศรี	ครูชำนาญการพิเศษ	ประธานกรรมการ
2.2 นายสุจินต์ วิบูลย์คำ	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
2.3 นายพินิจ กุลแดง	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
2.4 นางพัชรี กุลแดง	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ

2.5 นางทองม้วน แผงสมศรี	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
2.6 นางปราณี ธนสุวรรณ	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
2.7 นางนฤมล แสงแก้ว	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ.
2.8 นางสาวปรียาพัชร หงษ์ษา ครู		กรรมการ
2.9 นางสาวสมจินตนา ภักดีการ ครู		กรรมการ
2.10 นายธเนต เข้ม้นเขตรการ ครู		กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ ร่วมกันประชุม วางแผน สร้างกลยุทธ์ ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิต
สาธารณะ

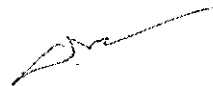
3. คณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

3.1 นายพินิจ กุลแดง	ครูชำนาญการพิเศษ	ประธานกรรมการ
3.2 นางนฤมล แสงแก้ว	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
3.3 นายธเนต เข้ม้นเขตรการ ครู		กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. ร่วมกำหนดตัวชี้วัดหรือพฤติกรรมบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละ
คุณลักษณะ
2. กำหนดวิธีการประเมิน เกณฑ์และเครื่องมือ คำอธิบายเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับ
เกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด
3. กำหนดระดับของพฤติกรรมที่บ่งชี้พฤติกรรมนักเรียน
4. ส่งผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะให้เลขานุการ
คณะกรรมการ
5. ดำเนินการประมวลผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
6. นำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ
ให้ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อย และบังเกิดผลดีต่อทางราชการและนักเรียนให้มากที่สุดต่อไป
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2558

(นายฉัส วิบชัยภูมิ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและรายงานคุณภาพการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2557

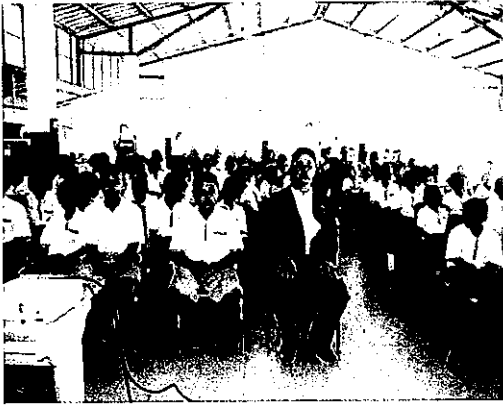
ประชุมผู้ปกครองและรายงานคุณภาพการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2557

คณะครูร่วมกันประชุม วางแผน สร้างกลยุทธ์ ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมเสริมความรู้และสร้างความตระหนักรู้ด้านจิตสาธารณะให้นักเรียนและผู้นำชุมชน

นักเรียนกับครูที่ปรึกษาเข้าร่วมประชุมเลือกกิจกรรมและร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ

ใบสมัครกิจกรรมชุมนุมโรงเรียนบ้านหนองระเวียง
ปีการศึกษา 2558
ฝ่ายกิจการนักเรียน (กิจกรรมชุมนุม)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2558

ชื่อ - นามสกุล (ด.ช., ด.ญ.).....เป็นนักเรียน
ชั้น ป..... เลขที่..... ชื่อครูที่ปรึกษาประจำชั้น 1.....
2 ขอสมัครเป็นสมาชิกชุมนุม.....
ภาคเรียนที่ 1, 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โดยมีคุณครูที่ปรึกษาชุมนุมชื่อ
1 2
เมื่อคุณครูที่ปรึกษาชุมนุมรับสมัครข้าพเจ้าเป็นสมาชิกชุมนุมแล้ว ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามเงื่อนไข
ดังนี้

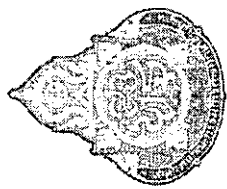
1. ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามระเบียบการจัดกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน และกฎระเบียบข้อบังคับของ
ชุมนุม ที่เป็นสมาชิกอย่างเคร่งครัด
2. ข้าพเจ้าจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณครูที่ปรึกษาชุมนุม
3. ข้าพเจ้าจะปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการชุมนุมมอบหมายให้บังเกิดผลดี

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร
(.....)

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษาชุมนุม
(.....)

หมายเหตุ

1. การสมัครเป็นสมาชิกชุมนุมใดนั้น ต้องเป็นสมาชิกตลอดปีการศึกษา ชื่อชุมนุมและ
ชื่อที่ครูปรึกษาชุมนุม ให้เขียนในวันรับสมัคร
2. ให้นักเรียนตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นสมาชิกแต่ละชุมนุมให้เข้าใจก่อน
ตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิก
3. ควรสมัครเป็นสมาชิกชุมนุม ตามความสนใจ และความถนัดอย่าสมัครตามเพื่อน
4. นักเรียนทุกคนต้องเป็นสมาชิกชุมนุมใดชุมนุมหนึ่ง 1 ชุมนุม ตลอดปีการศึกษา ถ้า
หลีกเลี่ยงหรือไม่เข้ากิจกรรมชุมนุมตามเวลาที่กำหนด ถือไม่ผ่านการประเมิน จะได้ผลการเรียน
“มผ” ส่งผลให้นักเรียนไม่จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขที่ ๒๖/๒๕๕๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามหาสารคาม เขต ๒

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ได้รับรางวัล ระดับดีเยี่ยม

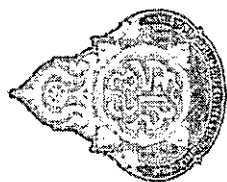
การประกวดแข่งขันโรงเรียนสะอาด นักเรียนมีระเบียบ เพียบคุณธรรม

ขอให้เจริญสุข สวัสดี และประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายบวร เทศารินทร์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามหาสารคาม เขต ๒

เลขที่ ๒๖๖/ ๒๕๕๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๒

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนบ้านหนองระเวียง

ได้รับรางวัล ระดับดีเด่น

การประกวดแข่งขันโรงเรียนขับเคื่อนค่านิยมหลักแก่งชาติ ๑๒ ประการ

ขอให้เจริญสุข สวัสดิ์ และประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายบวร เทศารินทร์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๒

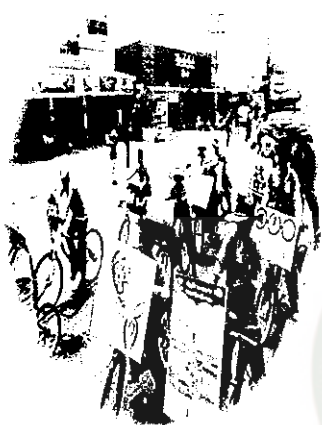
ภาคผนวก ง

คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

พัฒนาโดย ธเนศ เข้มแข็งเขตรถการ

โรงเรียนบ้านหนองระเวียง ตำบลเวียงชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

คำนำ

คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของผู้เรียน

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ ผศ.ดร.อุรสา พรหมทา อาจารย์ประจำสาขาการบริหารจัดการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนบ้านหนองระเวียงตลอดจน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำคู่มือนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังว่าคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้รับประโยชน์และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองโลกและพลโลกได้อย่างแท้จริง

ธเนต เข้มแข็งเขตรการ

พฤษภาคม 2558

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

วัตถุประสงค์

แนวทางการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตสาธารณะในระดับสถานศึกษา

แผนภาพแนวทางการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะ

แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ทฤษฎีและวิธีดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างความเข้าใจและตระหนักด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมทุกวันทำความดีช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและไข้เลือดออก

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมของหายแล้วได้คืน

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภฤกษ์สุดท้ายของเดือน

กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมขยะรีไซเคิล

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

คำชี้แจงในการใช้คู่มือ

ข้อแนะนำในการใช้คู่มือ

เพื่อให้คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อการศึกษาเล่าเรียน จิตสาธารณะต่อตนเอง จิตสาธารณะต่อครอบครัว จิตสาธารณะต่อสังคม ของนักเรียนโรงเรียน บ้านหนองระเวียง เพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง จึงควร ปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจขั้นตอนในการทำกิจกรรมอย่างละเอียด โดยครูสามารถ ดัดแปลงขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนดในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ให้ คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนกิจกรรมเป็นสำคัญ
2. แผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้เป็นเพียงกรอบกิจกรรมเบื้องต้น ครูควรพิจารณา กิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย และศักยภาพของนักเรียน
3. ครูสามารถดัดแปลงเนื้อหา และวิธีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่ นักเรียนคุ้นเคย สามารถประยุกต์หาสื่อการสอนที่หาง่าย ควรคำนึงถึงสาระสำคัญและ วัตถุประสงค์ของแต่ละแผนกิจกรรม
4. สื่ออุปกรณ์ในคู่มือเป็นเพียงตัวอย่างประกอบการเข้าใจและชัดเจนในกิจกรรม สำหรับการนำไปใช้จริงนั้น ครูผู้สอนต้องหาอุปกรณ์สื่อที่เหมาะสมเพิ่มเติม
5. กิจกรรมมีความยืดหยุ่นในการจัดลำดับ ครูสามารถนำกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่ง ก่อนหลังอย่างไรก็ได้ แต่ควรจัดกิจกรรมทุกด้าน
6. ครูและนักเรียนควรสรุปความคิดเห็นของนักเรียนจากการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูเห็นเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียง
2. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะที่ดีขึ้น ทำให้ตนเอง ครอบครัว และ สังคมอยู่อย่างมีความสุข

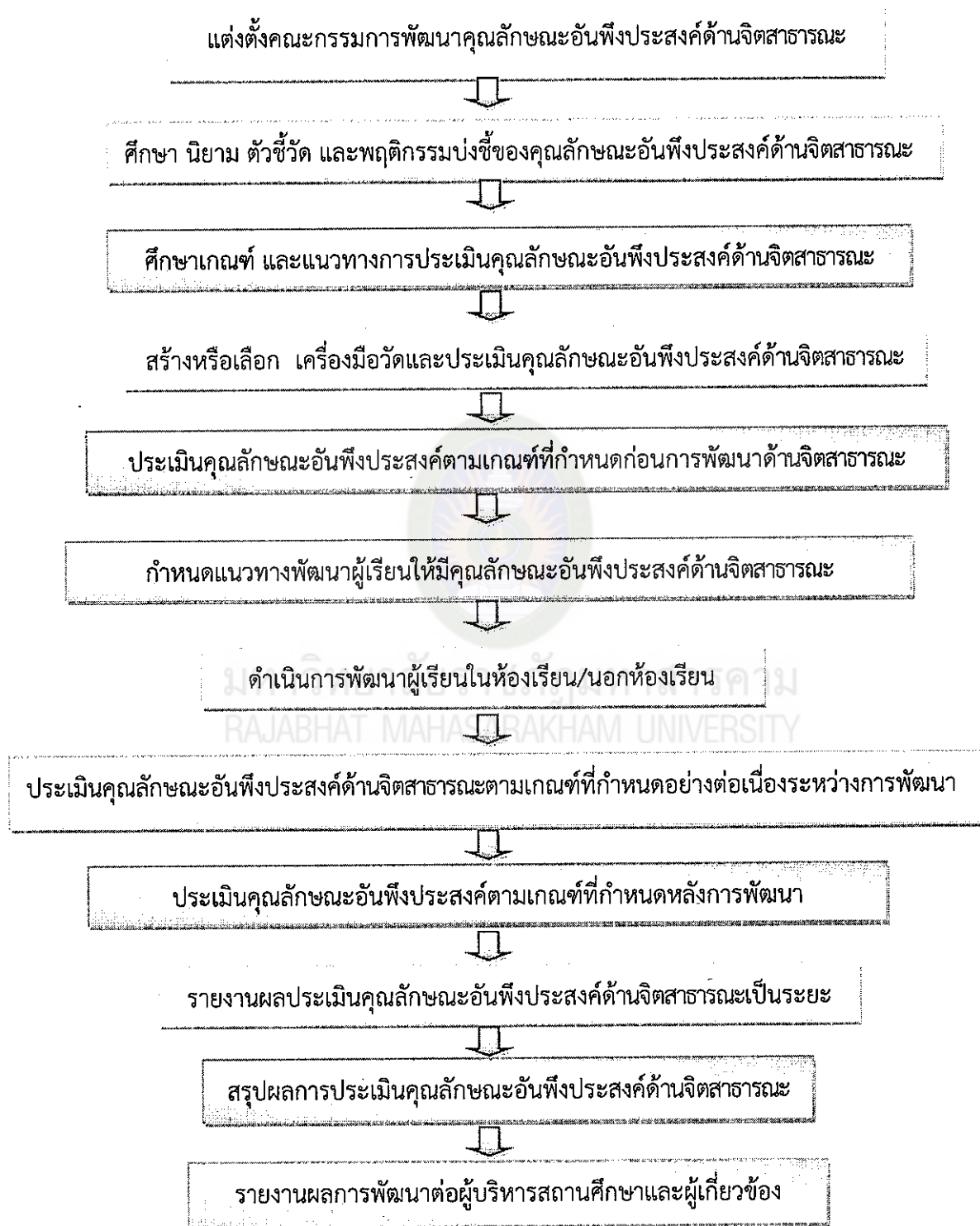
การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

1. แนวทางการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะในระดับสถานศึกษา

การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ สถานศึกษาควรดำเนินการโดยคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา อาจเป็นชุดเดียวกับคณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในกรณีสถานศึกษาขนาดเล็กอาจจะให้ครูผู้สอน ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนา ทั้งนี้ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา โดยมีหน้าที่ดังนี้

- 1.1 ศึกษานิยาม ความหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
 - 1.2 วิเคราะห์ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
 - 1.3 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนรายบุคคลก่อนการพัฒนาเพื่อกำหนด แนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้เรียน
 - 1.4 สร้างหรือเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.5 กำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนา
 - 1.6 ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ และประเมินผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า
 - 1.7 ดำเนินการประเมินผู้เรียนหลังการพัฒนาและสรุปผลการประเมิน
 - 1.8 รายงานผลการพัฒนาต่อผู้บริหารสถานศึกษา
- ผังแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 แนวทางการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านจิตสาธารณะ

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

2. มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย

2.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทนหมายถึงการช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมหมายถึงการดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	8.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ 8.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน 8.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	8.2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 8.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม 8.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เกณฑ์การให้คะแนนระดับชั้นประถมศึกษา (ป.4 - 6)

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	1.1 ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูทำงาน	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูทำงาน	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูทำงาน	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูทำงาน	ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง และครู
	1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปัน สิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และเต็มใจ	ทำงาน อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปัน สิ่งของ ทรัพย์สิน และ อื่นๆ และ ช่วย	ทำงาน อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และ แบ่งปัน สิ่งของให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	ทำงาน อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และ แบ่งปัน สิ่งของให้ผู้อื่น	
	1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นแบบอย่างที่ดี	ทรัพย์สิน และ อื่นๆ และ ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ			

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
2.เข้าร่วม กิจกรรม ที่เป็น ประโยชน์ ต่อ โรงเรียน ชุมชน และ สังคม	2.1ดูแล รักษา อาคารสมบัติ และ สิ่งแวดล้อม ด้วยความ เต็มใจ	ดูแล รักษา ทรัพย์สิน สมบัติ สิ่งแวดล้อม ของ ห้องเรียน โรงเรียน	ดูแล รักษา ทรัพย์สิน สมบัติ สิ่งแวดล้อม ของ ห้องเรียน โรงเรียน	ดูแล รักษา ทรัพย์สิน สมบัติ สิ่งแวดล้อม ของ ห้องเรียน โรงเรียน	ดูแล รักษา ทรัพย์สิน สมบัติ สิ่งแวดล้อม ของ ห้องเรียน โรงเรียน	สนใจดูแล รักษา ทรัพย์สิน สมบัติและ สิ่งแวดล้อม ของ โรงเรียน
	2.2 เข้าร่วม กิจกรรมที่ เป็น ประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และ สังคม	ชุมชน และ เป็นผู้นำ หรือเข้า ร่วม กิจกรรม เพื่อสังคม และ	ชุมชน และ เข้าร่วม กิจกรรม เพื่อสังคม และ สาธารณะ ประโยชน์ ของ โรงเรียน และชุมชน หรือร่วม กิจกรรม เพื่อ แก้ปัญหา หรือร่วม สร้างสิ่งที่ดี งามตาม สถานการณ์ ที่เกิดขึ้น	ชุมชน และ เข้าร่วม กิจกรรม เพื่อสังคม และ สาธารณะ ประโยชน์ ของ โรงเรียน และชุมชน หรือร่วม กิจกรรม เพื่อ แก้ปัญหา หรือร่วม สร้างสิ่งที่ดี งามตาม สถานการณ์ ที่เกิดขึ้น	ชุมชน และ เข้าร่วม กิจกรรม เพื่อสังคม และ สาธารณะ ประโยชน์ ของ โรงเรียน ด้วยความ เต็มใจ	ชุมชน และ เข้าร่วม กิจกรรม เพื่อสังคม และ สาธารณะ ประโยชน์ ของ โรงเรียน
	2.3 เข้าร่วม กิจกรรมเพื่อ แก้ปัญหา หรือร่วม สร้างสิ่งที่ดี งามของ ส่วนรวมตาม สถานการณ์ ที่เกิดขึ้น ด้วยความ กระตือรือร้น	สาธารณะ ประโยชน์ ของ โรงเรียน ชุมชน และ ร่วม กิจกรรม เพื่อ แก้ปัญหา หรือร่วม สร้างสิ่งที่ดี งามตาม สถานการณ์ ที่เกิดขึ้น	ของ โรงเรียน และชุมชน หรือร่วม กิจกรรม เพื่อ แก้ปัญหา หรือร่วม สร้างสิ่งที่ดี งามตาม สถานการณ์ ที่เกิดขึ้น	ของ โรงเรียน ด้วยความ เต็มใจ	ของ โรงเรียน	ของ โรงเรียน

3. แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น

1. สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน
2. สอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1 กิจกรรมชุมนุม
 - 2.2 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สามารถพัฒนาได้ โดยการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ วิเคราะห์ไปบูรณาการกับ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

4. ทฤษฎีและวิธีดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

4.1 ทฤษฎีการพัฒนา

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2536 อ้างถึงในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 19-20) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ราก ลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้

ส่วนแรกคือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการได้แก่

1. สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์

2. ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้านและการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget

3. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

ส่วนที่สองคือ ลำต้น เป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1. ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม

ทศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg

3. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถ ในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

4. ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่ เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำงานได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Locus of Control ของ Rotter (1966)

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1963)

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2548 ก อ้างถึงในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551 : 20-21) คือ

1. พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1.1 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็น พฤติกรรมของบุคคล ที่ไม่ทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้าย ทำลายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว ขับขี่อย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.1 พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้า และเคารพกฎหมาย เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่น และสังคม เช่น ใฝ่รู้รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสา ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น

4.2 วิธีดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

การให้ความรู้

เป็นการปูพื้นฐานองค์ความรู้เรื่องจิตสาธารณะเพื่อให้เกิดความรู้ที่ถูกต้องสำหรับความเข้าใจในการพัฒนาตนเองสู่ความมีจิตสาธารณะ

การสร้างความตระหนัก

เป็นกิจกรรมที่ต่อจากองค์ความรู้สู่การกระบวนการณ์ขั้นตอน การสังเกต วิจัยกรณี สรุปลง เช่น ให้ข้อมูลที่ต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่และเห็นคุณค่า ให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรงเพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ สาเหตุ ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ผู้เรียนอภิปราย หาข้อมูล หรือหลักฐานมาสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่จะต้องตระหนัก และวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น

ลงมือปฏิบัติจริง

เป็นการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาโดยใช้หลักการและทฤษฎีการพัฒนาจิตสาธารณะลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ถึงสิ่งที่นักเรียนได้เป็นผู้คิดค้น ร่วมกันคิด ร่วมสร้าง ร่วมปฏิบัติ

การสะท้อนผลการพัฒนา

เมื่อได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม จิตสาธารณะเรียบร้อยแล้ว นักเรียนควรได้สะท้อนผลถึงการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของตนเองอย่างไร

กิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างความเข้าใจและตระหนักด้านจิต
สาธารณะ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมทุกวันทำความดีช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและไข้เลือดออก

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมของหายแล้วได้คืน

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุกร์สุดท้ายของเดือน

กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมขยะรีไซเคิล

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

กิจกรรมสร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ด้านจิตสาธารณะ

1. กิจกรรมสร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ด้านจิตสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้มีองค์ความรู้คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

3. แนวคิด

ผู้วิจัย ผู้บริหารและคณะครู ให้ความสำคัญกับกิจกรรม เพราะในการที่จะพัฒนา นักเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องสร้างให้เด็กได้มีองค์ความรู้ด้านจิตสาธารณะก่อนการพัฒนา ด้วยขั้นตอนการสังเกต วิเคราะห์สรุป เช่น ให้ข้อมูลที่ต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า ให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรงเพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ สาเหตุ ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ผู้เรียนอภิปราย หาข้อมูล หรือหลักฐานมา สนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่จะต้องตระหนัก และวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น ผู้วิจัย และคณะกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะจึงกำหนด ให้มีการสร้างความตระหนักทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ผู้วิจัย ผู้บริหารและคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน องค์กรบริหาร ส่วนตำบลเวียงชัย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเวียงชัย ร่วมประชุมวางแผนและอธิบาย รายละเอียดของการจัดกิจกรรม

4.2 ผู้วิจัยและคณะครูร่วมกันจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้และการสร้างความตระหนักรู้ด้านจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ผู้นำชุมชนเครือข่าย

4.3 วิทยากรอบรมให้ความรู้และการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ด้านจิตสาธารณะ

4.4 นักเรียน ผู้นำชุมชนเครือข่าย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีสรุปองค์ความรู้และการ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมกับสรุปแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

4.5 ผู้นำชุมชนเครือข่าย และผู้ปกครอง ได้ช่วยส่งเสริมยกย่องชมเชย ชี้นำ และสร้างความตระหนักขณะนักเรียนอยู่ที่บ้าน

4.6 ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาชุมนุมจัดกิจกรรมเสริมความรู้ในห้องเรียน ด้านจิต สาธารณะจากสื่อวีดิทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการมี จิตสาธารณะในคาบกิจกรรมชุมนุมทุกวันศุกร์

5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

5.1 วิทยากร

5.2 วีดิทัศน์

5.3 อินเทอร์เน็ต / Youtube

6. การประเมินผล

6.1 การสัมภาษณ์

6.2 การสังเกต

6.2.1 การอภิปราย

6.2.2 การปฏิบัติกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิจกรรมช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู

1. กิจกรรม ทุกวันทำความดี

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกตอบแทนบุพการีและผู้มีพระคุณในฐานะลูกหรือลูกศิษย์
2. เพื่อให้นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ

3. แนวคิด

การที่จะให้เด็กเกิดภาวะจิตได้สำนึกและตระหนักในการช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำงานนั้น ภาวะดังกล่าวควรได้รับการอบรมกล่อมเกลาและสั่งสมการรับรู้ที่ละเล็กทีละน้อยเริ่มตั้งแต่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ครู จนสามารถตัดสินใจและการแยกแยะว่าอะไรดี-อะไรไม่ดี อะไรควร-อะไรไม่ควร ครุ่นคิด ไตร่ตรอง ตรึกตรองของเด็กแต่ละคนในการพิจารณาตัดสินใจเชิงการให้คุณค่าและความดีงาม

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันและการเห็นคุณค่าการตอบแทนบุพการีและผู้มีพระคุณ

4.2 สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน ประชุมออกแบบกิจกรรม เสนอต่อครูที่ปรึกษา

4.3 ร่วมกันออกแบบกิจกรรมและแบบฟอร์มการบันทึกทุกวันทำความดีตามครูที่ปรึกษา เสนอแนะ

4.4 สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนช่วยจัดทำแบบบันทึกทุกวันทำความดีให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

4.5 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และครูประจำชั้นได้ทราบ ความสำคัญและแนวทางการจัดกิจกรรม

4.6 นักเรียนทุกคนบันทึกการทำงานช่วยเหลือผู้ปกครองขณะอยู่บ้านให้ผู้ปกครองเซ็นรับรอง ส่วนขณะทำงานช่วยคุณครูหรือทางโรงเรียนให้คุณครูที่ปรึกษาหรือคุณครูประจำชั้นเซ็นรับรอง

4.7 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้ช่วยสั่งสอน ชี้แนะ ยกย่องชมเชย และสร้างความตระหนักขณะนักเรียนอยู่ที่บ้าน

4.8 สักภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนจะรวบรวมส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

4.9 นักเรียนที่มีความประพฤติดี คณะครูจะคัดเลือกยกย่องชมเชยให้รับทุนการศึกษา และเกียรติบัตรนักเรียนดีเด่น แม่ดีเด่น ในวันแม่แห่งชาติของทุกปี

4.10 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ล้างจาน ,กวาดบ้าน, ถูบ้าน ,ซักผ้าหุงข้าว, ทำกับข้าว ฯลฯ ช่วยครูทำงานในกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน

6. สื่อ

6.1 Internet

6.2 วีดีทัศน์ /Youtube

6.3 ครูที่ปรึกษา

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกทุกวันทำความดี

กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

1. กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทำประโยชน์ส่วนรวม เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม และการแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวม

3. แนวคิด

เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวันเป็นกิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด และองค์กรต่างๆด้วย เพราะได้ช่วยปลูกฝังการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ตั้งแต่เด็ก จึงกำหนดขอบเขตการทำงาน งานบุญประเพณีชุมชนเครือข่ายทุกหมู่บ้าน งานปฎิคม เสรีพน้ำ ล้างจาน เช่น บุญอุทิศ บุญอุทิศส่วนกุศล งานปฎิคม เสรีพน้ำ ล้างจาน เช่น บุญเข้ากรรมปฏิบัติธรรม บุญเวส งานฌาปนกิจ และทำความสะอาดศาลา การเปรียญ ห้องน้ำ นักเรียนจะไปในคาบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ประชุมออกแบบกิจกรรม เสนอต่อครูที่ปรึกษา

4.2 นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น วางแผนตัวบุคคลให้เหมาะสมเข้ากับงานตามความถนัดและความสนใจ

4.3 โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แบ่งกันออกเป็น 5 ชุดชุดละเท่าๆกัน หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ

4.4 ร่วมกันจัดทำปฏิทินการทำงานผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆและแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

4.5 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วม

4.6 สิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนจะรวบรวมบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

4.7 นักเรียนที่มีความประพฤติดี คณะครูจะคัดเลือกยกย่องชมเชยให้รับทุนการศึกษา และเกียรติบัตรนักเรียนดีเด่น วันพ่อแห่งชาติทุกปี

4.8 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	อาสาช่วยงานและเข้าร่วมบุญประเพณีชุมชนเครือข่ายหมู่บ้าน งานปฎิคม เสรีฟน้า ล้างจาน เช่น บุญกฐิน บุญอุทิศส่วนกุศล งานปฎิคม เสรีฟน้า ล้างจาน เช่น บุญเข้ากรรมปฏิบัติธรรม บุญเผาส งานฌาปนกิจ และทำความสะอาดศาลาการเปรียญห้องน้า

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 6.1 หมู่บ้าน วัด สถานที่ราชการ
- 6.2 วีดีทัศน์ /Youtube
- 6.3 ครู ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน

7. การประเมินผล

- 7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง
- 7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล
- 7.3 แบบประเมินพฤติกรรม
- 7.4 ตรวจสอบการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

1. กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทำประโยชน์ส่วนรวม การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม และการแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวม

3. แนวคิด

กิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวัน ในตอนเช้าก็จะบรรเลงเพลงชาติหน้าเสาธง ทุกวัน การเดินรณรงค์งานต่างๆ การเปิดงานกีฬา กลุ่มเครือข่ายและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ เมื่อสิ้นปีการศึกษาสมาชิกในวงรุ่นพี่ก็จะขาดหายไป ทุกปีก่อนเปิดเทอมก็จะเป็นภาระของคุณครูที่ต้องมาฝึกน้องๆใหม่หมด สมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนและครูที่ปรึกษา มีมติที่ประชุมลงความเห็นว่าจะหาเวลาว่างมาช่วยฝึกน้องผู้ที่มีความถนัดและสนใจเล่นดนตรีดุริยางค์ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 จึงกำหนดวันเวลาคือวันเสาร์ - อาทิตย์สุดท้ายของทุกเดือน โดยให้สมาชิกรุ่นพี่ในวงเป็นแกนนำในการฝึก

4. ขั้นตอนกิจกรรม

- 4.1 สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ประชุมออกแบบกิจกรรม เสนอต่อครูที่
ปรึกษา
- 4.2 เปิดรับสมัครนักเรียนที่มีความสนใจด้านดนตรีดุริยางค์ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่
3 – 6
- 4.3 นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น วางแผนตัวบุคคลให้
เหมาะสมเข้ากับงานตามความถนัดและความสนใจเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น
- 4.4 ร่วมกันจัดทำปฏิทินการทำงานและแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4.5 สมาชิกรุ่นพี่ในวงเป็นแกนนำฝึกน้องตามความถนัดเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น
- 4.6 ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน
และยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงาน
- 4.7 สิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำชุมชนจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนจะรวบรวมบันทึก
การเข้าร่วมกิจกรรมส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน
- 4.8 นักเรียนที่ตั้งใจสอนน้องและร่วมกิจกรรม และรับเกียรติบัตรนักเรียนจิตอาสา
ช่วยเหลือครูดีเด่นในวันไหว้ครูของทุกปี

4.9 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	มีส่วนในการทำงาน/ กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรีด้วยความเต็มใจ , การเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อส่วนรวม, ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วีดิทัศน์ /Youtube

6.3 ครู

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกการร่วมกิจกรรม

กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและใช้เลือดออก

1. กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและใช้เลือดออก

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้มีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนในการต่อสู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตนเอง มีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาร่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม

3. แนวคิด

นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมและครูที่ปรึกษา ได้ตระหนักและความสำคัญถึงภัยอันตรายจากยาเสพติดและโรคใช้เลือดออกที่เป็นปัญหาชุมชนในปัจจุบัน ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงและชุมชนได้ทราบ และกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้ความรู้จากการจัดกิจกรรม จึงกำหนดกิจกรรมขึ้นในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ในสถานศึกษานักเรียนแกนนำจะให้ความรู้ต่างๆ จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ ประกวดวาดภาพ คำขวัญรณรงค์ นอกสถานศึกษาคือการเดินรณรงค์ตามหมู่บ้าน นักเรียนแกนนำวาดภาพโปสเตอร์ป้ายประชาสัมพันธ์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขับเคลื่อนกิจกรรมไปด้วยกัน

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมและครูที่ปรึกษา ประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน

4.2 นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมร่วมกันออกแบบกิจกรรม เสนอต่อครูที่ปรึกษา

4.3 นักเรียนแบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบและร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.4 นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่และคอยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม

4.5 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.6 นักเรียนประเมินการปฏิบัติงานและปรับปรุงงานร่วมกัน

4.7 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

4.8 นักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม รับเกียรติบัตรในวันรณรงค์ยาเสพติดโลก ของทุกปี

4.9 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดี	มีส่วนร่วมในการทำงานและกิจกรรมเดินรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย, ยาเสพติด, สุขภาพ, ไข้เลือดออก, จัตุบอร์ต ประชาสัมพันธ์ ประกววาด ภาพ คำขวัญรณรงค์

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วีดิทัศน์ /Youtube

6.3 ครู , ตำรวจ

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกการร่วมกิจกรรม

กิจกรรมของหายแล้วได้คืน

1. กิจกรรมของหายแล้วได้คืน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และมีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาร่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม

3. แนวคิด

เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวัน เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีสำนึกที่ดีว่าไม่ควรขโมยสิ่งของของผู้อื่นเมื่อพบเจอโดยให้นำมามอบให้คืนและสร้างความสุขให้กับนักเรียนที่ทำสิ่งของหายเพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จผลที่ตามมา คาดว่าสิ่งของต่างๆภายในสถานศึกษาจะสูญหายน้อยลงเพราะนักเรียนช่วยกันเป็นหูเป็นตารักษาสมบัติของส่วนรวม และเป็นการฝึกฝนนิสัยที่ดีงามให้ติดตัวไปตลอดชีวิตเพื่อเข้ากับสังคมได้ดี สร้างสรรค์ครอบครัวและสังคมต่อไป

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมและครูที่ปรึกษา ประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน

4.2 นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมร่วมกันออกแบบกิจกรรม เสนอต่อครูที่ปรึกษา

4.3 นักเรียนแกนนำแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ และร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.4 นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบและคอยอำนวยความสะดวกต่อผู้แจ้งและผู้พบเห็น

4.5 ครูเวรประจำวันและครูประจำชั้นจะคอยยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีพฤติกรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีและมีของรางวัลมามอบให้หน้าเสาธง

4.6 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.7 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

4.8 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

4.9 เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานสอดส่องดูแลทรัพย์สินของคนอื่นและส่วนรวม มีความตระหนักนำสิ่งของส่งคืน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วีดิทัศน์ /Youtube

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกของหายแล้วได้คืน

กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1. กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในอดีตและเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามสืบต่อกันมา

3. แนวคิด

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมและครูที่ปรึกษามีมติที่ประชุมลงความเห็น ว่า ควรหากิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในอดีต และเพื่อเป็นการระลึกถึงความสำคัญของวันนั้น ๆ นักเรียนแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมและคณะครูทุกคนจึงจัดกิจกรรมนั้นขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้นักเรียนทุกคนและชุมชนได้ตระหนัก และระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในวันนั้นด้วยความภาคภูมิใจ หรือเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดี โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขับเคลื่อนกิจกรรมไปด้วยกัน

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ผู้วิจัย ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมประชุมวางแผนทางขับเคลื่อนกิจกรรมและประสานองค์กรต่างๆเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ วัด ผู้ปกครอง

4.2 นักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษา ประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ออกแบบกิจกรรม

4.3 นักเรียนแกนนำแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนทราบ

4.4 นักเรียนแกนนำประชาสัมพันธ์จัดทำบอร์ดป้ายนิเทศ การประกวดการเรียงความ วาดภาพ แต่งกลอน คัดลายมือ และเตรียมกิจกรรมที่จะนำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและบุญประเพณีที่ชุมชนจัดขึ้น

4.5 นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบและคอยอำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม

4.6 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.7 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

4.8 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

4.9 เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน/เข้ากิจกรรมวันสำคัญต่างๆวันสำคัญทางศาสนา/ประเพณีวัฒนธรรม เช่น วันพ่อ, วันแม่ วันมาฆบูชา , ถวายเทียนพรรษา , ลอยกระทง ฯลฯ

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วิกิพีเดีย /Youtube

6.3 วัด,โรงเรียน,ชุมชน

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมวันทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้ายของเดือน

1. กิจกรรมทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้ายของเดือน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวม

และเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามสืบทอดต่อกันมา

3. แนวคิด

นักเรียนแกนนำชุมนุมจิตอาสาพัฒนาสังคมและคณะครูร่วมกันจัดกิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึงรู้จักการให้ การเสียสละ แบ่งปัน และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างวัดกับโรงเรียน นักเรียนแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมและคณะครูทุกคนจึงจัดกิจกรรมนั้นขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดี โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน วัด ชับเคลื่อนกิจกรรมไปด้วยกัน

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ผู้วิจัย ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ประสานความร่วมมือการจัดกิจกรรม

4.2 นักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษา ประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ออกแบบกิจกรรม

4.3 กำหนดกิจกรรมการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง ทุกวันศุภร์สุดท้ายของเดือน โรงเรียนได้นิมนต์พระสงฆ์จากทั้งสองวัดในชุมชนเครือข่ายมารับบิณฑบาต

4.4 นักเรียนแกนนำแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนทราบ

4.5 นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบและคอยอำนวยความสะดวกเตรียมสถานที่ ช่วยรับสิ่งของจากการรับบิณฑบาตของพระสงฆ์

4.6 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.7 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

4.8 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

4.9 เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจิตอาสาพัฒนาสังคมจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วย แก้ปัญหาหรือสร้างความสุข ให้กับผู้อื่น	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน/เข้ากิจกรรมวัน ทำบุญตักบาตร ศุภร์สุดท้าย ของเดือน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 6.1 Internet
- 6.2 วีดิทัศน์ /Youtube
- 6.3 วัด,ชุมชน

7. การประเมินผล

- 7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา
- 7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล
- 7.3 แบบประเมินพฤติกรรม
- 7.4 ตรวจสอบการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ

1. กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักและปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการลดภาวะโลกร้อนด้วยวิธีต่างๆ มีใจรักต้นไม้ รักป่าไม้ และหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ

3. แนวคิด

ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าจำเป็นต้องทำการรณรงค์ต่อเนื่องและระยะยาว ให้นักเรียนได้เข้าใจและให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดไม้ทำลายป่า โดยมีคณะครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ผู้วิจัย ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

4.2 นักเรียนแกนนำและครูที่ปรึกษา ประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ออกแบบกิจกรรม

4.3 โดยกำหนดกิจกรรมการปลูกต้นไม้คนละ 1 ต้น ในวันรักษสิ่งแวดล้อม วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ และกิจกรรมการลดโลกร้อนด้วยการเดินรณรงค์และการปั่นจักรยานในกิจกรรมวันต่างๆที่ทางโรงเรียนและองค์กรต่างๆจัดขึ้น

4.4 นักเรียนแกนนำแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะชนทราบ

4.5 นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบและคอยอำนวยความสะดวกเตรียมสถานที่

4.6 ครูที่ปรึกษาชุมชนและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.7 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

4.8 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณะชน

4.9 เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมมือในการทำงาน/กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ - ดูแลรักษาต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนและที่สาธารณะ - ร่วมมือในการทำงาน/กิจกรรมลดภาวะโลกร้อน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วีดิทัศน์ /Youtube

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมกิจกรรมขยะรีไซเคิล

1. กิจกรรมกิจกรรมขยะรีไซเคิล

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักและปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการลดภาวะโลกร้อนด้วยวิธีต่างๆ

3. แนวคิด

เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวัน ที่สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษ์โลกรักษ์โรงเรียนและครูที่ปรึกษาได้คัดเลือกกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน ลดขยะในโรงเรียนแต่สร้างรายได้ให้กับนักเรียน

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ครูที่ปรึกษาและแกนนำนักเรียนประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการหน้าที่รับผิดชอบ ร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.2 ครูที่ปรึกษาและแกนนำนักเรียนได้ไปศึกษาโรงงานรับซื้อของเก่าและนักเรียนแกนนำได้ศึกษาขยะที่สามารถนำมารีไซเคิล การคัดแยกขยะแต่ละชนิด และราคาขยะจากโรงงาน

4.3 นักเรียนแกนนำได้ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองระเวียงทราบ ขยะแต่ละชนิดที่สามารถนำมารีไซเคิลใหม่ได้ ราคาขยะแต่ละชนิด

4.4 นักเรียนแกนนำทำถังขยะเพื่อคัดแยกในการทิ้งขยะแต่ละชนิดขึ้นไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อสะดวกในการคัดแยก

4.5 การรับซื้อของสมาชิกและนักเรียนที่นำจากบ้านมาขายที่โรงเรียน โดยการตั้งราคาที่สูงกว่าพ่อค้ามารับซื้อที่บ้าน

4.6 เมื่อสิ้นเดือนสมาชิกกลุ่มก็จะมีการคัดแยกขยะรวบรวมจากที่ได้จากโรงเรียนและการรับซื้อ เพื่อนำไปขายที่โรงงาน สมาชิกจะนำเป็นรายได้ของกลุ่มชุมนุมรักษ์โลกรักษ์โรงเรียน

4.7 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.8 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

4.9 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

4.10 เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	ดูแล รักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	- นักเรียนมีส่วนในการทำงาน กลุ่ม/กิจกรรมคัดแยกขยะ - มีส่วนร่วมกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนจากขยะ

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วิดีทัศน์ /Youtube

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

1. กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานเพื่อส่วนรวม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และมีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถনার่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม

3. แนวคิด

สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษาสีโรงเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ได้ทำโครงการอาชีพการทำไม้กวาดขายและมีจิตอาสาทำไม้กวาดทางมะพร้าวด้วยขวดน้ำยาล้างจาน ให้กับนักเรียนแต่ละเขตรับผิดชอบฟรีโดยไม่ต้องใช้งบประมาณโรงเรียนซื้อเหมือนแต่เดิม เป็นกิจกรรมสอดแทรกกิจวัตรประจำวันที่สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมนุมรักษาสีโรงเรียนและครูที่ปรึกษาได้มีการแบ่งหน้าที่นักเรียนทำความสะอาด และดูแลเขตรับผิดชอบตามระดับชั้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และมีการกำหนดเกณฑ์คะแนนขึ้นเพื่อได้มอบเกียรติบัตรหน้าเสาธงในตอนเช้าในแต่ละเดือน

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ครูที่ปรึกษาและแกนนำนักเรียนประชุมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการหน้าที่รับผิดชอบ ร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.2 แบ่งนักเรียน ป.1 – ป.6 ออกเป็น 6 เขต

4.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมแต่งตั้งหัวหน้า รองหัวหน้า และเลขากลุ่ม เพื่อดูแลและเป็นที่เล็งน้องๆ และแบ่งหน้ารับผิดชอบตามความสามารถ

4.4 กลุ่มแกนนำชุมนุมรักษาสีโรงเรียนเป็นคณะกรรมการตรวจให้คะแนนทุกตอนเช้าและรายงานหน้าเสาธง

4.5 เมื่อไม้กวาดชำรุดนักเรียนแกนนำ ป.4-6 ร่วมกันทำไม้กวาดขึ้นมาใหม่โดยไม่ต้องเปลืองงบประมาณของโรงเรียน

4.6 เมื่อสิ้นเดือนคณะกรรมการตรวจมีการมอบรางวัลและเกียรติบัตรตามเกณฑ์คะแนนที่ได้

4.7 ครูที่ปรึกษาชุมนุมและครูประจำชั้นจะคอยสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงานและร่วมกิจกรรม

4.8 คาบเรียนกิจกรรมชุมนุมครูที่ปรึกษาชุมนุมจะสรุปกิจกรรม ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

4.9 นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลงานการปฏิบัติงานต่อสาธารณชน

4.10 เมื่อสิ้นภาคเรียนสมาชิกกลุ่มแกนนำจะรวบรวมบันทึกส่งให้ครูประจำชั้นเพื่อ

ประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประจำภาคเรียน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	ดูแล รักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีส่วนในการทำงานกลุ่ม/กิจกรรมประกวดเขตสะอาด - มีส่วนร่วมจิตอาสาทำไม้กวาดด้วยความเต็มใจ - มีจิตสำนึกรักความสะอาด ช่วยดูแลความสะอาดบ้าน วัด ชุมชน โรงเรียน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 Internet

6.2 วีดีทัศน์ /Youtube

7. การประเมินผล

7.1 การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา

7.2 การสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม / บุคคล

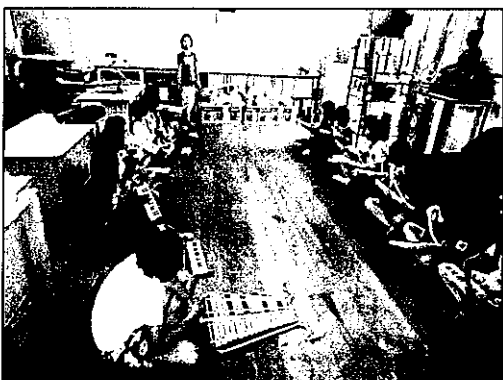
7.3 แบบประเมินพฤติกรรม

7.4 ตรวจสอบการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมชุมชนกลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน

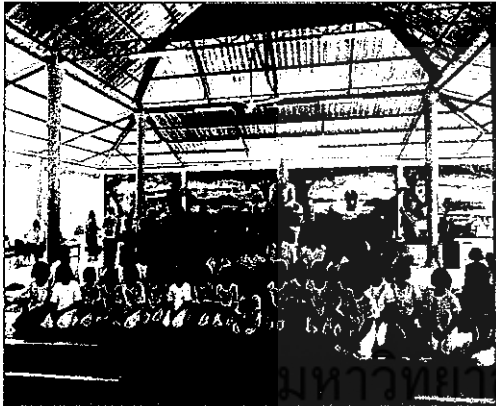
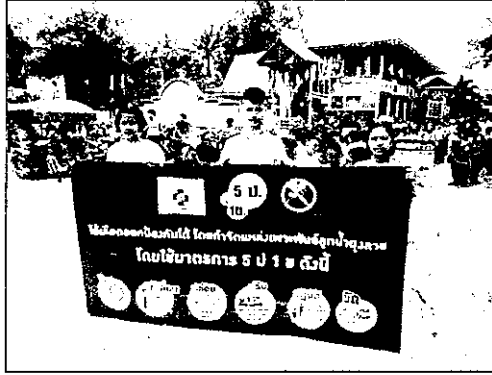
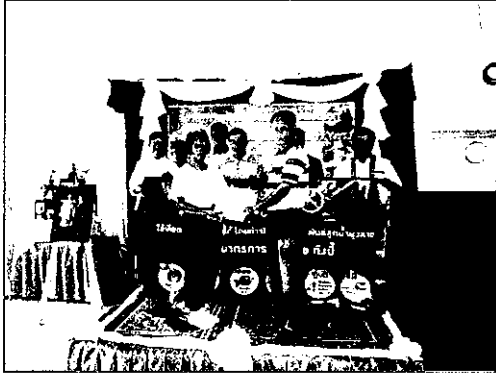
กิจกรรมช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู กิจกรรมช่วยงานประเพณีของชุมชน วัด

กิจกรรมสอนน้องเล่นดนตรี

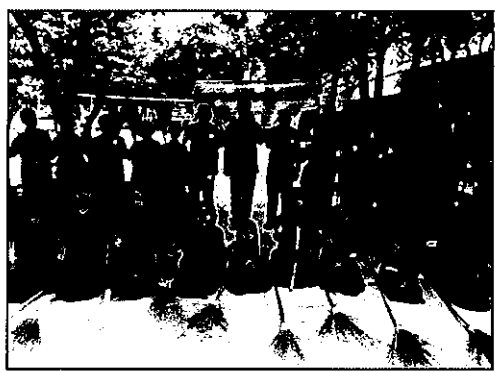
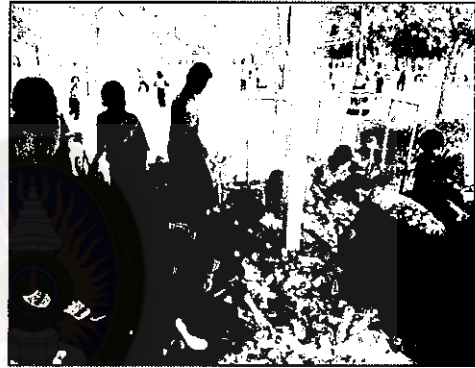
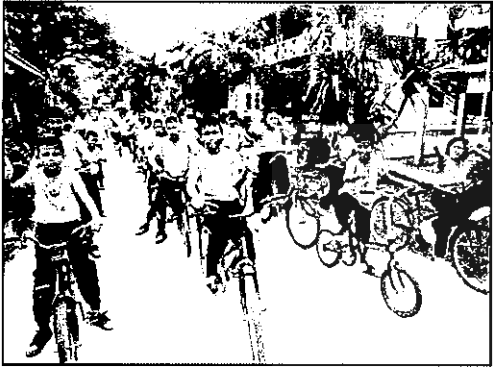
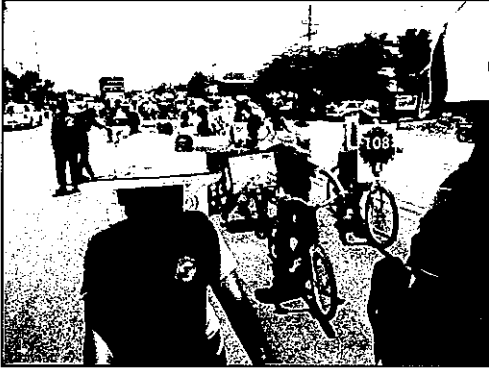
กิจกรรมชุมชนจิตอาสาพัฒนาสังคม

กิจกรรมรณรงค์ยาเสพติดและใช้เลือดออก กิจกรรมทำบุญตักบาตรสุภะสุตท้ายของเดือน
กิจกรรมของหายแล้วได้คืน กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

กิจกรรมชุมนุมกลุ่มรักษ์โลกรักโรงเรียน

กิจกรรมปลูกต้นไม้วันสำคัญ กิจกรรมขยะรีไซเคิล กิจกรรมเขตสะอาดด้วยไม้กวาดเงินล้าน

หนังสืออ้างอิง

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผล
ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551.

อุรสา พรหมทา. (2555). คู่มือการใช้โปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา. สาขา
การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายธเนต เข้มันเขตรการ
วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 27 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2527
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 47หมู่ 9 ตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครู
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหนองระเวียง อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2549 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
สาขาวิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY